

FIRTL MÁTYÁS

*Az igazság tesz
szabaddá*

FIRTL MÁTYÁS

*Az igazság tesz
szabaddá*

Legyen ez a könyv példa arra, hogy következetes munkával elérhető és véghezvihető mindaz, ami egy, a politikától nagyon távoli, a leghétköznapiabb világból, munkakörből a Magyar Országgyűlésbe vezető nem könnyű – de meggyőződésem szerint sorszerű – úton való végigmenetelt eredményezte.

Ezzel a gondolattal ajánlom könyvemet elsősorban gyermekeimnek, Katalin lányomnak és Mátyás fiamnak és minden jó szándékú olvasónak.

I. A hűség embere

RENDAHAGYÓ ÉLETRAJZ

A HŰSÉG EMBERE

Több, mint önéletrajz. Éppen annyival, amennyivel több az ember, mint puszta felsorolás. A Családi Újságnak adott interjú nem pusztán iskolák, diplomák munkahelyek és események lélektelen sorolása a fehéren csillogó papíron, hanem megeleveníti a sokat látott ismeretlen arc gazdáját, az embert a maga emlékeivel és céljaival, vágyaival, és büszkeségeivel, bepillantást enged legmeghittebb magánéletébe, a meleg családi fészekbe.

– *Honnan indult Firtl Mátyás?*

– Sopronban születtem. A gyermekkori emlékeim, a gyökerek mind Sopronhoz kötnek. A Paprét volt a játszóterünk meg a Végfordulat, a Halász utca, a Balfi utca, a Híd utca és az Ikva-patak összes rejtett hídja. Úgy szoktam mondani: „a soproni gyerekek birodalmi kancelláriája” volt ez a hely. Emlékszem a kövek mintázatára meg a boltívek alatti folyton mozgó fényekre. A bőrt az Anger-réten rúgtuk.

Ezekből az időkből sok gyermekkori barátság máig megmaradt. Édesanyám a piactéren volt kereskedő, sok-sok éven át ott álldogáltam a szoknyája mellett, a standnál, emlékszem az ottani zajokra, az állandóan mozgó tömegre. A Halász utcai iskolába jártam, később a nagy hagyományú GT-be, ahogyan mi neveztük a Gépipari Technikumot.

– *1969 és 1971 között katona volt Lentiben.*

– Az akkor egy „kitüntetett” hely volt: Azok az emberek kerültek Lentibe, akikkel a rendszernek valamilyen gondja volt. A nővérem Svédországban élt a családjával; 1956-ban mentek el, miután a sógorom segédkezett a soproni vasöntöde ötágú csillagának levételénél. 1956-ban én is megfordultam Traiskirchenben, a lágerban. Végül is édesanyámmal visszajöttünk Sopronba.

– *1968-tól harminc éven keresztül dolgozott egyetlen helyen...*

– Igen, az Antenna Hungáriánál. Volt olyan időszak, hogy sok felügyelet nélküli állomásnak voltam gazdája. Majd erős- és gyengeáramú áramellátással foglalkozó segédüzemi szervizcsoportot vezettem. Később műszaki előadóként dolgoztam a rádiós-televíziós műsorszórásra vonatkozó képesítéssel.

Ez speciális területnek számított. Pontosságra, precizításra szoktatott. Ha az adás indul, akkor mindennek működnie kell. Nem létezhet elháríthatatlan hiba.

– *A „tévétoronyról” a városra látott...*

– Jó érzés volt, hogy harminc éven keresztül nap mint nap a magasból láthattam szülővárosomat, az utcák kanyargó vonalait, a jól ismert templomtornyokat, a tetőket, és persze a Tűztornyot. Annál szebb látványt alig tudnék elképzelni, mint ahogyan az évszakok változásaival mindig különböző fényekben, színekben változott a város, és a Löverek meleg gesztenyevirág-, vagy éppen fenyőillatot árasztottak.

Akkoriban joggal hittem, hogy a világ legjobb munkahelyére kerültem.

– *Aztán következett a politika...*

– Rámtalált. Szándékaim szerint a jó, az igazság oldalán, előbb a Kereszténydemokrata Néppártban, aztán 1997-től a Fideszben.

– *Érvényesíthető a keresztény erkölcs a politikában?*

– Másként lehet, de nem érdemes politizálni. A kisebb hazugságok sem fogadhatók el politikustól. A közéletben szerepet vállalónak nem szabad elfelednie, hogy amit tesz, az: szolgálat.

– *Ez a szociális területen gyakorlatban érvényesített elv.*

– Először is ez általában „területként” jelenik meg, így szoktunk beszélni róla, ám fontos hangsúlyozni, hogy itt emberekről, az ő sorsukról, problémáikról van szó, olyan emberekről, akiken segíteni kell. S ez nem lefedhető ilyen fogalommal. Az e téren végzett munka megértőképességet igényel.

Számomra nagy büszkeség, hogy az értelmi fogyatékosok megyei érdekvédelmi szervezete ezüstláncával váratlanul kitüntetett. Fontos az is, hogy idősödő társadalmunkban megfelelő figyelemben és megbecsülésben részesüljenek azok, akik az elmúlt évtizedeken keresztül gyakorlatilag a legtöbbet tették a közösségért. Világháborút, forradalmat, rendszerváltást megélt emberek ők, akik gyakorlatilag vesztesei egy kornak, és akiknek az élettapasztalatára és gyakran szakmai ismeretére, vagy akár türelmére és emberségére nagyon is szükség lenne a mai világban. Ezért fontosak nekünk, maiaknak is az értékkeremtő közösségek – nyugdíjasklubok, -körök –, amelyek a valamikori valódi közösségek hangulatát idézik.

Lényeges, hogy legyen egy hely, ahol lehet egymással beszélgetni. Sopron nem akkora város, hogy a régiek ne ismernék egymást! Ezért jó, ha van egy hely, ahol a régi és mai történetek összehoznak embereket.

– *Jó szívvel az elesettek iránt?*

– Igen. Jó szívvel és tenni akarással. Ettől nem akarok elszakadni a jövőben sem, és a politika eszközével itt szeretnék még többet tenni.

– *Mit szól politikusi tevékenységéhez a családja?*

– Katalin lányom matematikatanár, végzett még pénzügyi-számviteli főiskolát, EU integrációs szakon, jelenleg Pécssett jogot tanul. Mátyás fiam a Grazi Zeneművészeti Egyetemen szerzett Magister Art Clarinet művészdiplomát kiváló minősítéssel. Megpróbáltunk nagyon szép családi életet élni, ehhez – mint, ahogyan a nehézségek elviseléséhez – lelki, szellemi és fizikai erőt a hit adott. Nagyon büszke vagyok a két gyerekemre. Ők már felnőttek, de sokat számít az a háttér, amelyben azt mondják: „Lám-lám, apu, mi is eljutottunk valahová, neked már nem okozunk gondot, inkább segítünk téged”. Mondják is sokszor: „bízzunk benned, meg tudod csinálni, mi veled együtt csináljuk”. Amiben tudnak, a tudásuk révén segítenek. Nagy

öröm, amikor együtt vagyunk, az megér mindent! És öröm, amikor kint vagyok a kertemben, van egy kis szőlőm is. Gondozgatom, nevelgetem. Lesem, várom a csodát, ahogyan a szőlő beérik. Másként kínálja a vasárnapi bort az ember, vagy másként koccint ünnepnapokon, ha kicsit a maga lelke, ha a maga keze munkája is benne van a szépen vörösülő kékfrankosban.

Mert a lélekkal végzett munka az ember maga.

(Családi Újság, 2004. október)

„A legnagyobb örömöm, amikor együtt vagyunk.”

RÉGI KARÁCSONY

A legelső gyermekkori karácsonyi emlékem 1956 szentes-tétjét idézi, amikor a traiskircheni menekülttáborban először láttam életemben narancsot és banánt. Későbbi időkből megmaradt az emlékezetemben a falun töltött karácsonyok hangulata: a rorate-misék a balfi kápolnában, majd hogy kisgyermekként milyen hatalmasaknak láttam a kópházi kegykápolna karácsonyfáit. Éjféli misére úgy indultunk el, hogy sorra bekopogtunk a rokonainkhoz, karácsonyt köszönteni. Fények, dallamok, hangok, ízek, illatok kísérek most is. Nagy hatással voltak rám az éjféli szentmisék, a horvát nyelven felcsendülő Csendes éj. Az 56-ban Svédországba elmenekülni kényszerülő nővéremnek és gyermekeinek örök vágya maradt a közös családi karácsonyi együttlét, hogy ünnepre az egész család újból együtt lehessen. Sajnos ez 1956 után már csak egyetlen egyszer adatott meg...

Az advent a várakozás, az elcsendesedés ideje. Az, aki várakozik, egyben reménykedik is. Ez az idő a reményteljes várakozás ideje. Ilyenkor nekünk, akik a teljességre várunk és arra születünk, el kell tudnunk csendesedni. Ilyenkor mi, akik egész évben a naptár szorításában élünk, megpróbáljuk a hajnalokat újra adventi hajnalokként átélni. Meg kell tanulnunk ezekben a hetekben, napokban jobban egymásra figyelni. Karácsony közelségében át kell éreznünk, hogy mit jelent a hit ereje és a szeretet felelőssége.

(Soproni Lap, 2005. december)

Papp Lajos szívsebész

*II. Kiütéses győzelem
a negyedik menetben*

INTERJÚK, CIKKEK

FELÉBRESZTENI A LELKIISMERETET

Keresztényként és horvátként a magyar közéletben. Firtl Mátyás szeretné felébreszteni a társadalmi szolidaritást. Szívén viseli a kisebbségek helyzetét és kiemelt feladatának tartja a szociális intézményrendszer megújítását. A Győr-Moson-Sopron megyei közgyűlés alelnöke hazánk nyugati határainál a kereszténység erejével próbál gátat vetni a kábítószer terjedésének.

– Alelnök úr, az Ön kezdeményezésére a megyében tavaly megalakult a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amelynek többek között a Katolikus Egyház is tagja. Mit tesz, mit tehet a KEF a kábítószerfogyasztás visszaszorításáért?

– Nagy veszély a kábítószer, amelyet nem szabad csupán szenvedélybetegségnek tulajdonítani. Nagy baj, hogy a mai napig sincsenek rá felkészülve a háziorvosok, így nem is ismerik fel. Ugyanígy általában a szülők sem jönnek rá időben, vagy ha mégis, akkor inkább tovább titkolják. Pedig segítség nélkül nincs kiút, sőt a drog tönkreteszi a családot is. Sajnos, a megyében nincs megfelelő hely sem, ahol csak a drogfüggőkkel foglalkozhatnának. Szeretném, ha ezen változtatnánk, s a ciklus végéig létrehoznánk egy ötven férőhelyes intézményt. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagjai a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a városi és a kistérségi önkormányzatok, a történelmi egyházak, a megyei kórház, a civil szervezetek, valamint a média képviselői. A feladatok egyeztetésével, egymás tájékoztatásával mindnyájan hatékonyabban tudunk dolgozni.

– Milyen elképzelése van a történelmi egyházak és a megyei önkormányzat kapcsolatáról?

– Úgy érzem, idáig is megfelelő volt a kapcsolat a nagy egyházakkal és a civil szervezetekkel. Ahol lehet, szeretném még jobban bevonni az egyházakat az egyes feladatokba. Elsősorban a szociális területre gondolok. Ebben az

évben mintegy 220 millió forintos hiánnyal kezdünk. A mi szociális intézményeinkben a fejlesztésre nincs lehetőség, pedig nagyon nagy szükség lenne rá, hiszen az általunk fenntartott intézmények – bizonyos feltételek hiányában – nem rendelkeznek végleges működési engedéllyel, szemben az egyházi fenntartásúakkal.

– *Önt horvát nemzetiségűként a lakóhelyén kisebbségi képviselőnek is megválasztották...*

– Valóban, Kópházán kisebbségi képviselő vagyok. Egyébként a gradiscei horvát nyelvet beszélem. A horvátoknak köztudottan erős a kötődése a valláshoz, s így mindnyájunknak nagy öröm volt, hogy a zágrábi érsek is részt vett tavaly Győrben a horvát zárándoklaton. Nekem pedig külön örömet jelentett, hogy az érseki látogatáskor én lehettem a megyés püspök úr tolmácsa. S ha már a kisebbségeknél tartunk, az elmúlt ciklusban vállaltuk, hogy minden évben fórumot biztosítunk nekik, amelyen bemutatkozhatnak, jobban megismerhetik egymást, s mindannyiunk kultúráját gazdagíthatják. 2002-ben például János-somorján mutatkozott be – nagy sikerrel – a lengyel, a horvát, a német, a szlovén, a görög és a cigány kisebbség. Nagyon jónak tartom azt a lehetőséget az anyanyelv gyakorlására, amit a Hitvallás horvát rovata biztosít egy-egy cikk megjelentetésével.

– *Melyek azok a legfontosabb feladatok, amelyeket feltétlenül szeretne elvégezni a következő választásig?*

– Először is azt szeretném, hogy a társadalmi szolidaritás minél szélesebb körben megnyilvánuljon. Ehhez fel kell ébreszteni az emberek lelkiismeretét. Vegyük észre, hogy a környezetünkben élnek olyanok, akiknek szükségük van ránk. Elsődlegesen a megye intézményhálózatában élőkön és dolgozókon szeretnék segíteni. Ezért is hoztam létre a Napraforgó Közalapítványt. Ugyanígy célul tűztem ki azok támogatását is, akik egyedül nevelik beteg gyermeküket. Azt hiszem, ők hozzák a legnagyobb áldo-

zatot. Szeretném folytatni a rekonstrukciót a szociális szférában. További intézmények létrehozásán is dolgozunk. Sürgető, hogy a kórházban is megvalósuljanak a fejlesztések, ehhez egymilliárd forintra van szükség. Nem halogatható a Szigetköz rehabilitációja, ezzel együtt egy nemzeti park kialakítása, valamint a gyógyturizmus fejlesztése.

– *Mondana néhány szót a családjáról?*

– Több, mint harminc éve élek szentségi házasságban. Feleségem rokkantnyugdíjas. Katalin lányom 28 éves, jelenleg a harmadik diplomáját szerzi. Egyébként 2002-től Kópházán FIDESZ-es települési képviselő. Mátyás fiam 24 éves, s a grazi Zeneművészeti Egyetem klarinétszakos hallgatója.

– *Kereszténysége segíti-e a munkájában?*

– Természetesen. Keresztény mivoltomból fakad az is, hogy milyen területeket bízott rám a Megyei Közgyűlés elnöke. Így a szociális, az egészségügyi terület, valamint az egyházak, civil szervezetek és a kisebbségek tartoznak hozzám. Amikor először jártam fogyatékosokkal foglalkozó intézményben, a velem lévő kollégát szinte lebénította a látvány, míg nekem semmilyen gondot nem okozott. Az empátia egy pillanat alatt kialakult, s ugyanúgy tudtam velük beszélgetni, mint bárki mással. Ez pedig csak belső indíttatásból fakadhat.

(Hitvallás, 2003. február;

az interjút készítette: J. Kovács Andrea)

K.O. A NEGYEDIK MENETBEN

Habár már háromszor megelőzte vetélytársait, az alacsony részvétel miatt mindig zárva maradt előtte az országgyűlés kapuja. A soproni időközi választás második fordulójában vasárnap végül eredményesen, 26 százalékos részvétel mellett országgyűlési képviselővé választott Firtl Mátyás a terveiről beszélt a Heti Válasznak.

– *Hol állt az óramutató, amikor megsejtette: megszerez a részvételt?*

– Fél hatot mutatott az óra. Ekkor jött egy jelentés, amely 22 százaléknál valamivel nagyobb részvételi arányról számolt be. Akkor kezdtem érezni, hogy megszerez.

– *Hátradőlt a karosszékekben, pezsgőt rendelt...*

– Dehogy! Izgultam tovább. Már hogyan izgultam volna! Érezhetek én akármit, az emberek teljesen kiszámíthatatlanok. Csak hét óra után nyugodtam meg, a hivatalos eredmény ismeretében.

– *Kiütéses győzelmet aratott, most már lehet őszinte: ha így negyedszerre sem sikerült volna, feladja?*

– Ezt nem én döntöm el. Minden egyes kvázi győzelem azt bizonyította, hogy azért némi rokonszenv van mellettem. Mert azért már a tavalyi első fordulón is megelőztem a parlamentben ülő, ismert szocialista jelöltet. Tehát ismertségem, elfogadottságom van, s szerénytelenség nélkül mondom: már akkor is volt. Csak sajnos az emberek itt sem nagyon kívánnak élni demokratikus alapjogukkal.

– *Miért?*

– Pillantsunk csak az elmúlt évre: EP-választás, időközi, kettős népszavazás, újból időközi – a soproniaknak jócskán kijutott a választásokból, így könnyedén felülkerekedhetett a „na, már megint” – érzése.

– *A hagyományosan jobboldali Sopronban kötelező gyakorlatnak tudták be sikerét, vagy azért a pártvezetés meglapogatta a vállát?*

– Azért azt Rogán Antal is megmondta, és más vezetők is, hogy ilyen remek eredmény, hogy 72 százalékot ért volna el valaki, még nem született időközi országgyűlési választáson! Különbözik pedig teljesen egyetérttek Rogán Antallal: én is annak tudom be a sikert, hogy a szavazók már az első lépéssel jelezték: nem mindenben értenek egyet a kormány szál lépéses politikájával...

– *Tessék: máris frakciótagként, országos politikusként nyilatkozik.*

– Ez nem frakcióskodás, országos politika, hanem ténykérdés! Az önkormányzatok finanszírozásáról hosszasan beszélünk a kampányban is: Sopron a csőd szélén áll, milliárdos adóssághalmaza van. Én tizenöt éve az önkormányzatban élek, a megyei közgyűlés alelnöke vagyok, és Kópháza község képviselőtestületében, valamint a horvát nemzetiségi önkormányzatban is tevékenykedem, úgyhogy van rálátásom. 1990 óta élem meg az önkormányzatok sanyarú hétköznapjait: mindig helyi politikus maradok. Ettől még tény: egyesek nem is olyan rég a zászlajukra tűzték: „Több pénzt az önkormányzatoknak!”

– *Őn mit tűz a zászlajára, mivel kezdi a parlamenti munkát?*

– Már a kampány vége felé is voltak olyan kezdeményezések, hogy bárki nyeri is a választást, támaszkodjunk egymás programjára is. Megpróbálom új életet lehelni abba a lobbiba, melyet Szájer József működtetett korábban. Pártállástól függetlenül megpróbálom összefogni a soproni kötődésű képviselőket. Cél, hogy a 2006-os költségvetésben szerepeljen egy Sopron fejlesztésére elkülönített tétel. A város jelképének számító tűztorony rekonstrukciójára – hogy stílszerű legyenek – égető szükség van, csakúgy, mint

az északnyugati elkerülő út megépítésére, de hosszan tudnám sorolni.

– *Ebben nem kételkedünk. Mégis, majd' egy év kampányolás után hogyan fűjja ki magát?*

– Sok időm nincs a pihenésre.

– *Miért, mikor teszi le az esküt?*

– Bevallom, fogalmam sincs. Egy szavazókör eredményeire még várni kell, a hivatalos eredmény így a héten várható: addig biztosan nem. Úgyhogy most van egy kis időm leereszteni – az utóbbi hetek hajszájához képest legalábbis. Van egy szőlőm, azt most szombaton megkaptam – a kampánycsendben így vezettem le a feszültséget, egészen jól is lettem tőle. Aztán vasárnap megint idegtépő volt a hangulat. Úgyhogy most jön a fűnyírás. A fizikai munka mindig segít feltöltődni.

(Heti Válasz, 2005. május 12.;

az interjút készítette: Stumpf András)

Semjén Zsolttal Sopronban, 2005. április 2.

A FEJLESZTÉSEK ÉS A BERUHÁZÁSOK NEM ÁLLHATNAK LE

Településfejlesztés, egészségügy, szociálpolitika. Olyan kiemelkedő területek, amelyek az elmúlt négy évben jelentős színvonalromláson estek át a központi támogatások, normatívák csökkentése következtében. A megyei önkormányzat a megszorítások ellenére is igyekezett a lehető legtöbb segítséget megadni ahhoz, hogy az ágazatokban élő, dolgozó emberek körülményein javítson. Firtl Mátyás általános alelnök szerint ez sokszor komoly fejtöréssel járt, hiszen a forráselvonások a hivatalt is sújtották.

– Alelnök úr, talán a legnagyobb átszervezéseket és fejlesztéseket a megyei kórház további működtetése követelte meg. Hogyan látja most az intézmény helyzetét?

– Az elmúlt négy évben végig arról lehetett hallani, hogy az egészségügy finanszírozásából forrásokat vonnak ki, csak ebben az évben például 35 milliárd forintot. Ebből látható, hogy milyen nehéz körülmények között kell gazdálkodniuk a kórházaknak, előbb Csornán, majd Mosonmagyaróváron, végül Győrött is nagy problémák keletkeztek. Mindezek ellenére azt tudom mondani, hogy az üzemeltető megyei önkormányzathoz tartozó Petz Aladár Megyei Oktatókórház a régió és az ország egyik legszínvonalasabb egészségügyi intézménye. Azokat a szakterületeket, amelyeket ellát, köszönhetően az itt dolgozó orvosoknak és szakasszisztenseknek, a legjobb szakmai felkészültséggel viszi. Az elmúlt évek forráskivonásai miatt az új vezetésnek nem könnyű stabilizálni a helyzetet, hiszen a megyei önkormányzat a hasonló kormányzati támogatáselvonások miatt nem tudja a finanszírozást megoldani. Szeret-

ném persze gyorsan hozzátenni, hogy ez az Országos Egészségbiztosítási Pénztár feladata, ám a megye a fejlesztésekhez a legrosszabb körülmények között is mindig biztosított juttatásokat. Ez számítástechnikai fejlesztésekben, címzett beruházásokban realizálódott, hiszen a műtőblokk-rekonstrukciós program folyik annak ellenére is, hogy idén erre már pénzt nem nyertünk. A kórház keresi azokat a kitörési pontokat, így például a szívcentrum létrehozásával, amely a megye betegeinek ellátásában is fontos és az OEP által is kiemelten finanszírozott. Folyik a kevésbé jól működő osztályok átstrukturálása, hogy még hatékonyabban tudják szolgálni az itt élő embereket.

– A megyei önkormányzat több szociális intézményt, így fogyatékos és idősothont, gyermekvédelmi központot működtet. Gondolom, ezeket sem veti fel a pénz...

– Szociális intézményeinknél is folyamatosan csökkentek a központi támogatások. A megyei önkormányzat eddig is 30-40 százalékkal támogatta a normatívákat, ami a fenntartáshoz szükséges volt, mert a finanszírozás nem volt elégséges, el lehet képzelni, hogy milyen a helyzet most, amikor a legszűkösebbek a lehetőségeink. Ennek ellenére a megyei önkormányzat azt tűzte ki célként, hogy a rendkívül nehéz körülmények közepette is megpróbáljuk a támogatások mellett a legszükségesebb fejlesztéseket is megvalósítani, ennek keretében akadálymentesítés, az épületek átalakítása, vizesblokkok, mosodák kialakítása, felújítása valósult meg. Pásztoriban folyamatban van egy 50 férőhelyes pavilonépület létrehozása, hogy a fogyatékos embereknek megfelelő körülményeket biztosítsunk. A megyei önkormányzat a fenntartási, felújítási keretét megduplázta, és a jövőben is az a cél, hogy a szociális és gyermekvédelmi intézményekben élők és az ott dolgozók körülményei javuljanak.

– Milyen lépéseket sikerült az elmúlt években a területfejlesztés terén megvalósítani?

– Nagyon jók a visszajelzéseink a területfejlesztési klub működéséről, igyekszünk minél több információt adni a polgármestereknek és kistérségi vezetőknek a pályázati lehetőségekről. A tapasztalat az, hogy a települési önkormányzatoknak már az önrész vállalása is sokszor nagy terhételt jelent, ezért is fontos, hogy minél pontosabb adatokkal lássuk el őket. A megyei önkormányzat kiemelten kezeli az infrastrukturális fejlesztésekért végzett lobbitevékenységet, így az M9-es, az M85-ös és az M86-os utak korszerűsítését, a Bécs–Sopron és a Graz irányú vasútfejlesztést, a gönyői kikötő fejlesztését vagy a péri reptér további modernizációját. A közelmúltban Brüsszelben tartott előadásaimon is arról beszéltem, hogy ezek a beruházások nem csupán a mi térségünkre, de az egész közép-európai régióra is hatással lehetnek, s törekvéseink összhangban vannak az uniós elvárásokkal is. Az Eurégió West/Nyugat Pannónia soros elnökeként is ezeket az elképzeléseket tartjuk fontosnak, s őszintén remélem, hogy terveinkkel sikerül erősíteni a megye gazdasági szerepét.

– *Ugyancsak Ön felügyeli a megyénkben élő kisebbséget helyzetét. Miben tudja a nemzetiségeket segíteni az önkormányzat?*

– A megyei önkormányzat által létrehozott Nemzetiségi Konzultatív Tanács elnökeként úgy látom, hogy a közgyűlés nem kötelező feladatként is nagy hangsúlyt fordít a megyében élő kisebbségek helyzetének javítására. Különböző pályázati lehetőségeket biztosítunk számukra és minden évben nemzetiségi napot szervezünk azért, hogy a megye lakossága is megismerje azt a sokszínű kultúrát, amit a kisebbségeink képviselnek.

– *Nemrég az ön által vezetett Kábítószerügyi Egyeztető Fórum támogatási szerződést írt alá a megyei rendőr-főkapitánysággal. Láthatóan folyamatos az együttműködés. Milyen a megyei droghelyzet?*

– A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum elnökeként el kell mondanom, hogy nem vagyok híve a kormányzat által képviselt drogliberalizációs törekvéseknek. Olyan problémával állunk szemben, ahol csak a jéghegy csúcsát látjuk, mégis minden lehetséges eszközt meg kell ragadni annak érdekében, hogy a hasonló szervezetekkel, a rendőrséggel és a prevencióban jártas szakemberekkel fellépjünk a kábítószer további terjedése ellen.

(Nyugat-Hírmondó, 2006. március;
az interjút készítette: Bakács László)

Gyulay Zsolttal és Schmitt Pállal Sopronban

KÉT VÁLASZTÁS, KÉT GYŐZELEM, EGY KÉPVISELŐ

Amikor a választásokat követően megalakult az új parlament, sokan felkapták a fejüket: Firtl Máttyás, aki a Fidesz–KDNP jelöltjeként lett a választókerület egyéni országgyűlési képviselője, a KDNP-frakcióban foglalt helyet. Miért? – kérdeztük magát az érintettet, aki arról is beszélt, mit jelent számára az alkotó ellenzékiesség, és hogy miért nem támogatja a kormány megszorító intézkedéseit.

– Kicsit menjünk vissza az időben. Az időközi országgyűlési választáson 2004-ben, amikor véleményem szerint szavazatkivonás történt Kránitz László visszalépésével, a Fidesz jelöltje voltam. A megismételt választáson 2005-ben valóban a KDNP is támogattott.

– Aztán eljött a 2006. évi általános választás, és ismét a Fidesz–KDNP jelöltjeként nyert.

– Megjegyzem, valamennyi fideszes jelölt a Fidesz–KDNP jelöltje volt.

– Ez igaz, de ebben a szövetségi viszonyban – Sopronban legalábbis – a Fidesz volt a meghatározó párt, hiszen minden az ő égiszük alatt történt a kampányban. Azok, akik önre voksoltak – bizonyítani ugyan nem tudom, de meggyőződésem szerint – a fideszes politikust látták Firtl Máttyásban, mégis a KDNP-frakcióban találta magát. Önként ment, vagy küldték?

Szolidaritás frakciócsoport

– A parlamentben létezik az úgynevezett Szolidaritás elnevezésű frakciócsoport. Ezen belül működik a Fidesz és a KDNP frakciója. A szövetség vezetői megállapodtak, hogy kik ülnek a Fidesz, illetve a KDNP padsoraiban. Én – e

megállapodás értelmében – a kereszténydemokratákhoz kerültem.

– *Akkor melyik pártot jelölhetik meg az Ön neve mellett, amikor leírják, hogy Firtl Mátyás Sopron egyéni országgyűlési képviselője?*

– A Fideszt és a KDNP-t, mert az ő támogatásukkal nyertem meg a választást. A kérdés feltevésében azonban érzek valami tendenciát, de szeretném elmondani, hogy a Fidesz kópházi csoportjának az elnöke, a Fidesz soproni választókerületének az elnöke és a Fidesz megyei választmányának alelnöke vagyok. Ebből kiderül, hogy ugyan a KDNP-frakcióban ülök, de a Fidesz–KDNP országgyűlési képviselőjeként dolgozom.

– *Mi történik akkor, ha egy kérdésben más lesz a KDNP-és a Fidesz-frakció véleménye?*

– Igen, ilyen előfordulhat, és így lesz lehetőség arra, hogy a kereszténydemokraták megjelenítsenek olyan véleményeket, amelyekben a sajátos KDNP-hangsúlyok is megjelenhetnek. A KDNP például a történelmi megyerendszer pártján áll, a Fidesz álláspontja még nem ismert. Abban az esetben, ha eltérnek a vélemények, eltérően fogunk szavazni, de más példát is említhetnék. Egyébként Orbán Viktor hívta fel a figyelmet az európai mintákra: a CDU és a CSU pártszövetség frakció-együttműködésre, illetve az Európai Néppárt parlamenti frakciójára, amely a kereszténydemokratákat és a konzervatívokat fogja össze.

– *Ezt értem, de így előfordulhat, hogy a frakciófegyelem miatt Ön másképp szavaz, mint azt a fideszes választópolgárok elvárják.*

– Valóban, de tudták, hogy én a Fidesz és a KDNP közös jelöltje vagyok. A két frakció közötti együttműködés a szövetségi hűségen alapszik, de egyben lehetőséget ad arra is, hogy a sajátos KDNP-hangsúlyok megjelenhessenek, mind a hagyományos értékek védelme, mind a keresztényszociális gondolatok jegyében. Ezek minden

polgári értékrendet valló választó érdekeit jelenítik meg, minden polgári értékrendet valló ember számára elfogadhatóak, mert a nemzet történelmi megmaradását biztosító értékrenden alapulnak. A két párt szövetsége a garancia arra, hogy a KDNP saját markáns értékeivel gazdagítani tudja a magyar társadalmat. Ezt a kampányban Sopronban is elmondtuk. Tiszta lapokkal játszunk, senkit sem csaptunk be, nem úgy, mint a szocialisták, akik most teljesen mást tesznek, mint amit a kampányban mondtak.

Kizártak...

– Ez azért más kérdés. Ezzel együtt valóban nekik kell elszámolniuk választóik és az ország felé. Öntől persze nem idegen a kereszténydemokrácia, hiszen politikai pályafutását a KDNP-ben kezdte. Egy időre aztán megszakadt a kapcsolatuk. Miért?

– Igen, 1990-ben még a KDNP országgyűlési képviselőjelöltje voltam, alapítója a soproni és a kópházi szervezetnek. Megyei alelnökként és a párt országos elnökségi tagjaként is dolgoztam, egészen 1997-ig, amikor Giczy György országglásakor úgymond kizártak a KDNP-ből. Akkor már a megyei közgyűlés tagja voltam és együtt dolgoztam a fideszes Szakács Imrével. Megszólítottak, hívtak a Fideszbe. A megyei közgyűlésben jól együtt tudtunk dolgozni, ezért igent mondtam.

– Ki javasolta Önt jelöltnek az időközi választás előtt?

– Amikor a feladatra alkalmas politikust kerestek, akkor dr. Molnár Ágnes és dr. Szájer József vetette fel először ezt a kérdést.

– Az eredmény szempontjából jól választottak, hiszen kétszer is nyert.

– Igen, de e mögött rengeteg munka volt. Egyfolytában jártam a településeket, a városrészeket, hogy megismertessem az emberekkel a programomat és a Fi-

desz–KDNP politikáját, ugyanis a kereszténydemokraták később rehabilitáltak.

Immár Sopron választott képviselőjeként Semjén Zsolt pártelnökkel Budapesten

A választók becsapása

– Ön ugyan nyert, de a Fidesz–KDNP ellenzékebe szorult. Már ismert a második Gyurcsány-kormány és ismert az ország valós helyzete is, amely lényegesen rosszabb annál, mint amiről a szocialisták a kampányban beszéltek. A frakciószövetség alkotó ellenzékiiséget ígért. Ez miben nyilvánul meg? Mert eddig jobbára csak elutasítás hangzott el a kormányprogrammal kapcsolatban.

– A Fidesz és a KDNP igen is alkotó ellenzéke a jelenleg regnáló szocialista–szabaddemokrata koalíciónak.

Azonban tény, a magyar választópolgárt még soha senki sem csapta be így mint az MSZP–SZDSZ. Tétélesen felsorolhatnám, hogy mit ígértek a választások előtt, de nem teszem, hiszen mindenki tudja. Most viszont súlyos adóemelési programot hajtanak végre, amiről a hazai és a külföldi elemzők is azt mondják: a kormány ezt megint nem azért teszi, hogy az ország kilábaljon abból a katasztrofális helyzetből, amelybe a Gyurcsány-kormány juttatta, hanem megszorító intézkedésekkel sanyargatja az embereket.

Ebben természetesen nem leszünk partnerek. Azzal nyerték meg a választásokat, hogy többet és jobbat ígértek a népnek. Ezzel szemben emelik az adót, az áfát, a gáz és a villany árát. Miért nem adóztatják meg a bankokat, a multinacionális cégeket, amelyek a legnagyobb nyereséggel dolgoznak? Miért a kis- és középvállalkozókat sújtják? Ismét azt hazudták, hogy 400 ezer új munkahelyet teremtenek. Hogyan? A vállalkozói terhek növelésével? Jövőre ugyan megnyílnak az uniós források, de csak lehetőséget jelentenek, hiszen elő kell teremteni a szükséges hazai önrészt. Különben minden csak álom marad.

Tönkretették az országot

– *Azért szükségesek az egyensúlyjavító intézkedések, hogy az állambáztartás rendbe jöjjön, és ne legyen akadálya az uniós pénzek lebívásának.*

– Akkor mit csináltak eddig? Négy évig ők voltak hatalmon és tönkretették az országot. Az állambáztartás hiánya 1998 és 2002 között a legkisebb volt, nekik azonban sikerült elérniük, hogy 1500 milliárddal növekedjen.

– *Tehát nem az egyensúlyjavító intézkedésekre, igen a reformokra?*

– Hol vannak itt a reformok? A jelenlegi szocialista intézkedéssor szerint a reform szót be lehet helyettesíteni a

lakosság megsarcolásával. Mert amit reformnak neveznek, az fizetős oktatást, egészségügyet jelent. A szakértők szerint mintegy 2200 milliárd forintot többletterhet jelent a családok és a vállalkozások számára az előttünk álló másfél évtizedben a szocialista–liberális megszorítócsomag.

Régiók vagy megyék?

– *Közigazgatás, régiók kialakítása?*

– Az unió nem követeli meg a régiókat, amelyek statisztikai értelemben már léteznek. Nem tartom szerencsésnek azt az elképzelést, hogy az emberektől még távolabb vigyük ügyeik elintézésének helyszínét. Nem hiszem, hogy a megyéket meg kell szüntetni. Nézzék meg Burgenlandot, amely kisebb – területre és a lakosság számarányát tekintve is –, mint a mi megyénk, és mégis prosperál.

– *Akkor miben merül ki az alkotó ellenzékiesség?*

– A programunkban, amely a munka, otthon, család hármasságára épül. Legyen ismét családi adókedvezmény, tegyük érdekeltté az embereket, hogy minél több gyermek szülessen. Csökkentsék a járulékokat, az adókat, hogy több munkahely és adófizető legyen.

– *Sopron országgyűlési képviselőjeként az új parlamenti ciklusban az európai ügyek bizottságának alelnöki posztját tölti be, továbbá a frakciószövetség külügyi kabinetjének társelnöke. Ugyanakkor a kereszténydemokraták frakcióvezető-helyettese is. Az új tisztségek hogyan alakítják munkáját?*

– A város és a térség képviselőjeként fontosnak tartom, hogy uniós szinten tovább bővülnek eddigi lehetőségeim és nagyobb lesz a mozgásterem. Ez a források megszerzésével segítheti a város és környéke fejlődését, másrészt az EU-s ügyek bizottságában hasznosítani tudom mindazokat a tapasztalatokat és kapcsolatrendszerrel, amelyeket eddigi – régiós és uniós – szakmapolitikai tevékenységem során

a megyében szereztem. Például az Eurégió West/Nyugat-Pannónia Munkacsoport képviselőjében, amelynek jelenleg éppen Győr-Moson-Sopron megye tölti be elnöki tisztségét, vagy az Alpok–Adria Munkaközösségben, a Duna Menti Tartományok Munkaközösségében, de ide kell sorolni a Centrope-ot, vagy a Pozsony megyével kiépített kapcsolatot. Ezek tovább bővíthetők, és szintén azt a lehetőséget hordozzák magukban, hogy az uniós kapcsolatok segítségével még többet és hatékonyan lehessen tenni Sopron és a régió fejlődéséért. Mindezek mellett természetesen választott egyéni képviselőként minden, parlamenti szintet igénylő, megoldásra váró kérdésben képviselni fogom a választókerület érdekeit, hiszen erre kaptam megbízást. Ehhez következetes munkára van szükség, és összefogásra a város érdekében tenni akaró soproni képviselőkkel.

Szólót is művel

– *A politikusok magánélete kevésbé ismert, kivéve egy-egy esetet, de akkor is inkább a botránnyokról írnak az újságok. Ön a Sopron–Kópháza–Győr–Budapest tengely mentén éli az életét, szinte állandóan úton van. Mikor van ideje egy kicsit kikapcsolódni, feltöltődni, megbeszélni a családi ügyeket?*

– Nem panaszként mondom, de a magánéletre szinte lopom az időt. Gyermekeim – Katalin és Mátyás – felnőttek már, de mindhárman igényeljük, hogy időnként együtt legyünk, különösen azóta, hogy a feleségem három éve meghalt. Számomra a kikapcsolódást a zenehallgatás és az olvasás jelenti. No és az a 190 tőke kékfrankos szőlő, amelyet magam gondozok.

(Kisalföld, 2006. június. 19.;
az interjút készítette: Horváth Ferenc)

Orbán Viktor Sopron Fő terén dedikál 2004. októberében

FOLYTATÓDIK A KISTELEPÜLÉSEK ELSORVASZTÁSA

Elképzeléseinket keresztülhúzzák a kormányzati tervek!

Firtl Mátyás újabb négyéves ciklusát kezdte meg a győri Megyeházán a megyei közgyűlés alelnökeként. A jobboldali politikus úgy látja, cseppet sincsenek irigylésre méltó helyzetben a megyei és települési önkormányzatok, mert a kormány teljesen sarokba szorítja őket. Az elvonások következtében már nemcsak a fejlesztések, de az intézményhálózat működése is veszélybe kerül.

– Alelnök úr a korábbi években minden követ megmozgattott annak érdekében, hogy a központi források elakadásával se álljanak le teljesen a vidéki fejlesztések, beruházások. Milyen lehetőségeket lát a jövőre nézve?

– Elképzeléseimet keresztülhúzták a kormányzati tervek. Ami a jövő évi költségvetési tervezetből és a konvergencia programból is kiolvasható, annak alapján sokkal borúlátóbbnak látom a helyzetet, mint eddig. Új területeket kaptam, mint az oktatás és a közgyűjtemények, amelyeket alaposan megsarcolnak. Elég, ha a sajtóban megjelent híreket olvassuk, hogy az oktatásban milyen helyzet állhat elő a munkaidő problémák és a pénzelvonások miatt. Nehéz lesz a helyzet, ezért nagyon számítok az itt dolgozó intézményvezetőkre, akik remélhetőleg partnerek lesznek, hogy a szinten tartás megvalósulhasson.

– A fejlesztésekről teljesen le kell mondani?

– Az elmúlt időszakra büszke vagyok, hiszen a szociális ágazatban valóban jelentős előrelépéseket tudtam megvalósítani. Ezeket valószínűleg a korábbi ütemben nem tudjuk folytatni, hiszen a címzett és céltámogatásokban kevesebb pénz áll majd rendelkezésre, és azok is parlamen-

ti szinten dőlnek el. Innét kezdve pedig valószínű, hogy inkább a kormányzathoz közel állók jutnak hozzá. Kicsi az összeg, nagy lehetőségekre nem ad módot. Fájdalmas változás az is, hogy az illetékhivatalokat az APEH alá csatolták, így nem látjuk a biztosítékát, hogy a pénzek elosztása ugyanúgy megtörténik, ahogy eddig. Az ígéretek megvannak rá, de a megszorítások miatt lehet, hogy erre is keresztet vethetünk. Nekünk más adókivetési jogunk nincs, csak a normatívák elosztása, ami egyre kevesebb.

– *Milyen jövőt jósol a kistélepléseknek?*

– A megszorítások és az állami feladatok átruházása miatt félok, hogy nem tudnak megfelelni a követelményeknek. Pályázati lehetőségeik még jobban szűkülnek, további oktatási intézmények megszüntetése várható, a szociális ellátórendszerben felgyorsulhatnak a kistérségi összevonások, ezzel folytatódik a kistéleplések elsorvasztása. Sajnos szembe megyünk, a helyben maradás erősítését célzó uniós törekvéssel, hogy a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások fejlődését segítsék a községi önkormányzatok. Jól látható a kormányzati szándék, a megyei önkormányzatok kifulladására, a forrásokat megpróbálják kivonni, az egészségfinanszírozást is regionálissá emelni. A megyék szerepe tovább csökkenhet, a regionális tanácsok élére szocialista pártkatonákat állítanak, hogy ellenőrizzék a támogatások útját, s csak oda jusson pénz, ahová a kormány akarja.

(Nyugat-Hírmondó, 2006. december;
az interjút készítette: Bakács László)

*III. Hazugságok
ellen szólva*

NYILVÁNOS BESZÉDEK

KERESZTÉNYSÉG, EURÓPAISÁG, MAGYARSÁG

*Elhangzott Sopronban, a Szent István templom kertjében,
2005. augusztus 20-án*

Márai mondta: „az ünnep különbözős, az ünnep emlékezés.”

Valóban az ünnep rövid megállás, visszatekintés, egyben számvetés.

A jó, melengető, szép pillanatok felidéző emlékek arra biztatnak, hogy mi magunk is képesek vagyunk a jóra. A rossz, nyomasztó történések azt tudatosítják bennünk, hogy az elődök megpróbáltatásai, szenvedései, az elődök sorsa kötelez. Mi sem bizonyulhatunk gyengébbnek, alább mi sem adhatjuk.

Ilyenkor azt szeretnénk, hogy semmi és senki ne homályosítsa el az ünnep fényét, ne piszkolják be azt a hétköznapok vitái, méltatlanságai.

Az ünnepnek meg kell őriznie a békességet, még ha egyébként súlyos, megoldatlan ügyek terhelik is a testvérek vagy éppen a nemzedékek, apák és fiaik kapcsolatát. Az ünnep összeköti az ünneplőket. Az ünnepek mindig azokról a közös élményekről szólnak, amelyeknek lehet együtt örülni.

Legyen ez a mai megemlékezés őszinte tisztelgés a magyarok első királya előtt, aki elsőként ismerte fel azt a mindmáig érvényes alaptörvényt, hogy a magyarságot, a kelet népét csakis a latin kereszténység oltalmába rejtve lehet megmenteni. Aki talán ma is – Tűz Tamás szavaival élve – virrasztva várja népe ébredését / a századok szélfúttá reggelén.

Egy álommal kezdődött... Ezer évvel ezelőtt élt egy férfi itt, a Kárpát-medencében, aki hinni mert abban, hogy

megszületik a mai Európa szívében egy erős, gazdag, független, szabad ország. A magyarok országa. Ezt álmodta a szent király.

Szent István az idegen népek gyűrűjében, a keleti és nyugati világ határán országot, hazát alapított. Nem években gondolkozott, hanem nemzedékekben.

Elvégezte, amit a sors rábízott.

A több mint ezer éve fenn álló keresztény magyar állam a magyar nemzet közösségének nagy és maradandó alkotása. Közös alkotás, amely ezer esztendő összes nemzedékének, az ország összes valaha volt lakójának munkájából, harcából, szenvedéséből, kudarcából, sikeréből, reményéből és akarásából született. Közös alkotás, mindannyiunk tulajdona.

Ezért, amikor István király emléke előtt fejet hajtunk, tisztelettel, hálával és elismeréssel emlékezünk meg mindazokról, akik harminchat emberöltőn át becsülettel tették dolgukat.

A huszadik század minket, magyarokat különösképpen megpróbált. Keserves és nagyképű század volt, csaknem összetörte álmunk, Szent István nagy álmát.

De akinek nagy céljai vannak, azt még az ellenségei is útjára segítik. Mert amit túlélünk, az erősebbé tesz bennünket.

Immár ezer évnél is hosszabb idő erőt adó nyugalomával mondjuk: kell, hogy legyen újra magyar álmom! Az idegenbe szakadt és az anyaországban élő magyarok, a nemzethez tartozók közös álma. Hiszen Szent István álmában a nemzet minden része, tagja benne van!

A királyi címet és a koronát a pápa adományozta Istvánnak, de azt a német császár beleegyezésével és egyetértésével tette. Az esztergomi királykoronázás cselekedetével Magyarország belépett az akkori Nyugat, a keresztény népek közösségébe.

Ez a rendkívül nagy jelentőségű esemény azonban úgy történt meg, hogy a Magyar Királyság megőrizte önállóságát.

gát, állami függetlenségét, s nem lett a Német Birodalom vazallusa. 1083. augusztus 20-án Szent László király a szentek közé emelte István királyt. Eszményképet adott az országnak, hogy olyan példa álljon előttünk, akiben megláthatjuk a Krisztus iránti elkötelezett ember, király nagyszerűségét.

Szent István vallotta, hogy életét, királyi hatalmát és ezzel járó feladatát Isten kegyelméből kapta, és tudta, hogy minden tetteért Istennek tartozik felelősséggel.

Szent István elfogadta, mind a maga, mind alattvalói részére, hogy létezik egy Felsőbb Hatalom, akinek számadással tartozik.

Kereszténység, európaiság, magyarság! E három pillérré építette a jövőt, szellemisége ezer esztendő távlatából is gazdag örökségként él tovább. Államszervezőként megalakította a magyar közigazgatás alapjait. Egyházszervezőként püspökségeket és templomhálózatot szervezett. Diplomáciai tevékenysége nyomán zarándokházak épültek a kor politikai, szellemi és kulturális metszéspontjain.

Tudta, hogy a műveltség elterjedése, a tanult emberfők számának növelése mennyire sürgető a haza számára. Iskolákat alapított, megértette, hogy „az egynyelvű és egyszokású ország esendő”.

Vajon eszünkben tartjuk-e még, értjük-e még, és követjük-e még Szent István tanításait, örökségét és intelmeit? Bizony, szent királyunk legtöbb intelme ma is időszerű.

Ő a lényegét látta és láttatta, ezért a több mint ezer éve megváltozott körülmények ellenére Szent István üzenete ma is hiteles.

Ránk hagyta a hűség erényét – miként ő is hű volt a maga által megfogalmazott elvekhez. Tetteiben az őszinteség vezette. Döntéseit áthatotta a felelősség. Egységre és összefogásra törekedett. Kormányzásával legfőképp a tudás és a bölcsesség hatalmát hagyta örökül az utókorra, a haza és a nép iránti feltétlen tiszteletet.

Az ország jövőjét, sorsát meghatározó döntések lehetősége ma is megválasztott vezetőinek kezében van. De az ország mindenkori vezetőinek tudniuk kell: a döntés joga nem csak a döntés lehetőségét, de a döntés felelősségét is jelenti. Jól tudjuk: a lehetőség felelősség nélkül a társát vesztett emberre hasonlít, akivel a rossz könnyebben megtörténhet. Csak úgy lehetünk a nagy lehetőségek országa, ha közben a keresztény alapokon álló felelősségek országa is vagyunk.

A magyarságot mindig is fenyegette az a veszély, hogy elkanyarodik Szent István nemzeti érdeket középpontba állító örökségétől. Az a veszély fenyeget, hogy letérünk a Szent István-i útról, amely ezer esztendőn át a magyar nemzet megmaradását biztosító, igaz útjának bizonyult.

Ezért, mint mindig, ma is feladatunk és kötelességünk a múlt megismerése, a hagyományok tisztelete, a nemzet kultúrájának megőrzése, az utánunk jövők öntudatra és hazaszeretetre való nevelése. Ismernünk kell a múltat, hogy megvalósíthassuk nemzetünk igaz és reményteli jövőjét, Szent István királyunk álmát.

Figyeljünk azokra, keressük közös céljaink eléréséhez azokat, bízzuk azokra a nemzet sorsát, akik a Szent István-i örökséghez hűen képviselik a nemzet érdekét és megmaradnak a Szent István-i úton. Így reménykedhetünk nemzetünk fennmaradásában az elkövetkező újabb ezer esztendőre. Ehhez a szellemhez és cselekedethez adjon a jó Isten sok erőt és egészséget mindannyiunknak!

Adjon a Gondviselés valamennyiünknek sok örömet, boldog családot, és életük vezetéséhez Szent István-i kitaratást és bölcsességet!

Isten áldja Magyarországot!

Isten áldja Sopront!

A HAZA JÖVŐJE A LELKEKBEN DÖL EL

*Elhangzott Kópházán, a kegytemplom kertjében
a kettőskereszt megszentelésekor, 2005. augusztus 20-án*

„A haza jövője a lelkekben dől el, és azon áll vagy bukik, hogy a felnövekvő nemzedékek jól döntenek-e az igazság mellett” – mondta egy ismert államférfi.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Kópházaiak!

Éppen öt év telt el a magyar millennium óta: Akkor számos hazai településnek megadatott, hogy kettőskereszt-állítással ünnepelje az ezeréves államiságot.

Keresztszentelések sora emelte ki honfitársainkat az ünnep pillanataira a hétköznapi gondok közül. Több száz kereszt nyújt oltalmat, megtisztulást a zarándokoknak azóta is országszerte.

Akkor Kópházán sajnos nem került sor millenniumi kereszt felállítására.

Pedig a millenniumi év megmutatta: él még, és változatlanul élni fog Szent István és a kereszténység szelleme a magyar nemzetben, legyenek annak tagjai bármilyen ajkúak is.

És lám, Kópháza példája is ezt mutatja, hiszen a millennium után öt évvel végre itt áll a szent jelkép, amely olyan időket idéz, amikor egy emelkedőben lévő nemzet, elkezdett önmagában, és jövőjében bízva felemelt fejjel járni.

A millenniumkor a lelkekben az az erkölcsi emelkedettség jelent meg, amely által az ember képes túllépni önmagán, és saját érdekeit alárendeli a nemzet egésze érdekeinek.

Megszületőben volt akkor a nemzeti egység. Felfedeztük, hogy közös értékeink vannak, és felismertük, hogy vannak közösségeink, amelyek fontosak: a család, az egy-

házi közösségek, a faluközösség, a nemzetiség, a nemzet. Megjelent a lelkekben a haza szeretete.

Ezek az értékek: a valódi értékek. Nem fordítanak szembe minket másokkal, mindenkit gazdagabbá tesznek.

A nemzeti összetartozás, az értékek és hagyományok tisztelete ugyan igazi teret a millennium szellemisége által átjárt esztendőben nyert, de azóta is, és most is szükséges a mai nemzedék lelki alakítása és erősítése.

Mert minden nemzedéket újra kell nevelni. Mindig előlőről kell kezdeni az emberek alakítását.

Megtapasztaltuk: a millenniumi évben lelkileg is meg erősödtek a közösségek, azonban a nemzet lelki szükségleteként feltörő, értékekre való figyelés nem csak a millennium sajátos tartalmához tartozik.

Csak az erős közösségekben van elég erejük az egyes embereknek a mindennapok harcaihoz. A közösséget pedig mindenekelőtt lelki szálak tartják egyben.

A haza jövője a lelkekben dől el.

Lelkünk nemesítéséhez és erősítéséhez pedig szükségünk van ünnepekre és jelekre.

Szükségünk van olyan ünnepekre, mint a mai, amelyeken a múltra emlékezve, a Szent István-i példából erőt és tartást nyerünk a jövőt formáló elképzelésekhez.

És szükségünk van jelekre. Olyan királyi és keresztényi látható jelekre, mint a hármashalom és az itt felállított kettős kereszt, amely emlékeztet az ezer évnél is több ideje létező államiságunkra, arra a Szent István-i örökségre, amelyet zsinórmértéknek kell tekinteniük a nemzet megmaradásáért fáradozóknak és minden, magát a magyar nemzethez tartozónak valló embernek.

Jel a kettős kereszt, Isten szent háza, itt a gyönyörű kegytemplom mellett. Jel, amely az ég felé emeli a földi halandók tekintetét. És ezután mindig emlékeztet a mai napra, az ünnepre, és felemeli, megtisztítja a földi halandók lelkét.

A haza jövője a lelkekben dől el. Ezért fontos, hogy mi-
nekünk kópháziaknak is legyen egy olyan megszentelt je-
lünk és helyünk, amely hat a lélekre. Amely emlékezteti az
utókort, amely segít megmaradni hitben, reményben, sze-
retetben, oltalmat és megtisztulást nyújtó zarándokhelyévé
válík minden jóakarató embernek.

A saját kezűleg épített hármashalom

„CSAK A MÚLTNAK A MEGBECSÜLÉSÉN ÉPÜLHET FEL A JELEN!”

*Elhangzott Csapodon, a település írásos említésének
750. évfordulóján, 2007. augusztus 19-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Csapodiak! Kedves Vendégek!

Találóbbr és illőbb gondolatot, mint amilyen Széchenyi Istváné aligha találhatott volna bárki is a mai ünnepséghez.

Többen idézték, és még idézik is ma bizonyly a Legnagyobb Magyarat: „Csak a múltnak a megbecsülésén épülhet fel a jelen!”

Súlya van minden egyes szónak, ezért nem lehet elég-szer ismételni. A 750 éve fennálló Csapod múltja és jelene bizonyítja, hogy nélkülözhetetlen és megkerülhetetlen igazságtartalma van a kijelentésnek. És egyben üzenete. A „múlt” és a „jelen” szavak együtt nemcsak az idő múlását jelentik, hanem a folytonosságot is, amely bennünket, maiakat őseinkkel, eleinket összekötíííí. És még ennél is többet.

A „múlt” jelenti gyökereinket, történelmünket, nagyjainkat, harcainkat és áldozatainkat. A „múlt” jelenti hagyományainkat: énekeinket, táncainkat, régről örökölt tárgyainkat, munkaesz-közeinket. És jelenti a „múlt” apáink, nagyapáink, a régi csapodiak mindennapi fáradtságos munkáját, a földdel való küzdelmét. Jelenti a felépített templomot, az az abban elhangzott imákat. Jelenti a hitet, amelyek az anyák és apák örökítettek nemzedékről nemzedékra A múlt jelenti a régi ünnepeket, az összetartozást, a közösséget és annak összetartó erejét.

Mert nincsenek kis és nagy települések, csak gyenge vagy erős közösségek vannak. Erőssé egy közösséget pedig az összetartás tesz.

A „jelen” pedig mi vagyunk. Mi magunk, itt és most. A „jelenünk” olyan, mint, amilyenek mi magunk vagyunk. A jelen mi alakítjuk, a jelenben mi cselekszünk. Ezért a „jelen” szó a mi felelősségünket jelenti. A jelen a mi mai gondolataink, szavaink, szándékaink, tetteink.

„Csak a múltnak a megbecsülésén épülhet fel a jelen!” – mondja Széchenyi. „Épülhet” – így fogalmaz. Tehát nekünk, a jelenben élőknek építő munkát kell végeznünk. Az építés, építkezés – tudjuk – fáradtsággal teli munka. Ezt vállalnunk kell. Az építkezés vitákkal is együttjárhat, lemondásokkal és áldozatokkal. De mindenek ellenére a feladatunk, sőt kötelességünk az építkezés.

Minden építkezés sikere elsősorban a biztos és jó alapon múlik. Az alap pedig a múltnak megbecsülése, azaz hagyományaink, gyökereink, kultúránk, őseink, keresztény hitünk megbecsülése és megtartása.

Építeni kell házainkat, közösségi helyeinket, templomot, utcát, de szükséges a lelkiekben szellemiekben való folyamatos építkezés is. Csak ez a kétfajta építkezés teremt erős közösséget. Olyan erős közösséget, amely tagjainak is biztosságot tud nyújtani éppen a közösség ereje által.

És ha már építésről ejtettem szót, akkor a mai napon, Szent István királyunk ünnepe előtt emlékeznünk kell, sőt mi több, példát kell vennünk szent királyunkról, aki egyik legnagyobb építőként országépítő volt. Egyszerre épített templomot, iskolát, közigazgatást és építette a lelki és szellemi Magyarországot, mint egyházalapító a keresztény hitre vezetve a magyarságot. Olyan biztos alapokra helyezte így a magyar nemzet jövőjét, amelyek ezer év után is sziklaszilárdak.

„Csak a múltnak a megbecsülésén épülhet fel a jelen!”

„Csak”. Ez a „csak” szó azt jelenti: nincs más út a megmaradáshoz, kizárólag „csak” az értékek, a múlt tisztelete. Minden más út tévutat jelent, és a romlásba vezet. Az elmúlt rendszerben láttuk ennek példáját, mint ahogyan ma is ta-

pasztaljuk, hogy az intézményesített hazugság az egész nemzet életét, anyagi, szellemi állapotát tönkretelheti. Sőt magát a nemzetet. Ezt nem szabad hagynunk és nem is kell hagynunk. A Szent István-i örökség olyan minta, példa és kötelesség, amely történelmünk során eddig nemzetünket mindig megőrizte a pusztulástól, és segítette az újrakezdésben.

A múlt megbecsülése ezen a napon tehát jelentse annak a hitnek, és meggyőződésnek is a tiszteletét és követését, amelynek bizonyosságát, Szent István mint szent örökséget hagyott ránk. Fiának írt Intelmeiben, királyi tízparancsolatában a szeretetet, a megbocsátást, a türelmet, az igazságért való harcot, az idegenek befogadását, az idősek tiszteletét, az elesettek iránti segítséget említi. És mindezekfelett a Mindenhatóban való igaz hitet. Ez a Szent István-i örökség tartotta meg a magyar nemzetet. Ez tartotta meg a közösséget.

„Csak a múltnak a megbecsülésén épülhet fel a jelen!”

Épülhet! Azt jelenti: amennyiben mi magunk azt felelősséggel építeni fogjuk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nincsenek nagy és kis települések. Csak gyenge vagy erős közösségek vannak. A mai Magyarországnak pedig erős közösségekre van szükségre. Olyanokra, amelyek célokat tűznek ki maguk elé, és amelyek megharcolják a maguk harcát céljaik eléréséhez. Mert jelenleg a vidék Magyarországa csak folyamatos küzdelem árán tudja megmaradását biztosítani. A szomorú az, hogy a küzdelmet az ország felelős vezetőivel kell megvívnia.

A mai napon azt kívánom önöknek, hogy a hit, a hagyományok, a múlt összegyűjtött szellemi és lelki értékeire alapozva legyen erejük, bátorságuk és szent akaratuk olyan erős közösséget építeni, amely a harcait megvívja, a közös munkát elvégzi, közös ünnepeken a lelkét a Teremtője felé emelve töltekezni tud, és a megmaradást és a jövőt szolgálja.

A 750 év kötelez, az ősök munkája erre kötelez, és az utánunk jövők iránti felelősség is.

Ehhez kívánom önöknek Isten áldását!

Esterházy Antal herceggel Szent István ünnepén Fertődön

NEMCSAK AZ ORSZÁGNAK, NEKÜNK IS ÁT KELL ALAKULNUNK

*Elhangzott Sopronban, a Hűségkütnál tartott ünnepségen,
2005. március 15-én*

Kevés nemzetnek adatott meg olyan történelmi örökség, amely annyi áldozatvállalás árán tanította népét a szabadság tiszteletére, önállóságának és értékeinek megtartására, mint nekünk, magyaroknak. Március 15-e népünk életében jelkép lett: a kivívott szabadság megőrzésének szimbóluma.

Ez a nap a magyarságnak az az ünnepe, amelyet bár sokáig tiltottak, a nép mégis a szívében hordozott. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc ugyanis mindig és minden korban éppen múltja okán a jelenről és a jövőről szólt. Az első polgári forradalom az elmúlt másfélszáz esztendőben mindig friss, mindig időszerű, mindig a jövőt hordozó maradt. Szabadság és egyenlőség, cenzúra eltörlése és választójog, az ország felemelkedése és nem kevesek, hanem sokak jóléte volt a cél. Olyan jövő, amelyet a polgári átalakulás részeként előbb a XIX. század végén, azután a két világháború közötti időkben, majd az ezredfordulón élhettek, élhettünk meg Magyarországon.

1848. március 15-én született meg hazánkban a polgári forradalom, amely a magyar nemzet számára felállította a nemzeti függetlenség és a politikai demokrácia európai mércéjét. Bölcsőjénél a fiatalok, a márciusi ifjak bábáskodtak, akik ezen a március 15-én lettek nagykorúvá. Ahogy nemzetünk is ekkor hozott először saját, felelősségteljes döntést arról, hogy felnőtt korba lép. „A pillanat, amelyet élünk, komolyabb teendőkre szólít fel bennünket. Európa minden népe halad és boldogul, haladnunk és bol-

dogulnunk kell nekünk is! Legyen béke, szabadság, egyetértés!” – fogalmazott Jókai.

Az ünnepek nem csak a múltnak szólnak. Amikor Széchenyit, Kossuthot, Petőfit vagy Batthyány Lajost emlegetjük, akkor magunk szeretnénk ők lenni. Magunk álmodjuk múltunkból jövőnket, s ha nem is forradalmakon keresztül, de sokszor családjaink létének megteremtésében tesszünk vagy tehetünk hasonlót. Gróf Széchenyi István már fiatalon, 1826 decemberében ezt írja Naplójába: „Nem, mi nem születünk reformátoroknak – előbb mi magunkat kell megreformálnunk. Látogatnunk kell az alázat, az önmegtagadás iskoláját.”

S mennyire igaz ez ma is! Amikor polgári létről beszélünk, s visszatekintünk erre a másfélszáz évre, látnunk kell, hogy a tettekhez nemcsak az országnak, hanem az embereknek is átalakulásra volt szükségük. Mert hitetlen és tisztátalan lélek sosem teremthet nagy dolgokat. Ez volt az, amely megtartotta emberségében az aradi tizenhármatot, amely segítette Nagy Imrének a halált elviselni, s ez adatott meg Antall Józsefnek is, hogy betegségében is egészséges országot építsen. S ez nem adatott meg azoknak, akik elárulták hazájukat, akik sosem számoltak el lelkiismeretüknek, akik sosem a közösségért, hanem pusztán saját jólétükért cselekedtek, akár életek árán, családok megnyomorításával vagy az igazság eltagadásával. Voltak ilyenek is szépszámmal. És sajnos vannak ma is!

Mit üzen hát nekünk e múltba tűnő forradalom? A hatalom megszerzését minden áron? Aligha. Az ellenségeskedést nemzeten belül vagy kívül? Legkevésbé sem. Egy úri osztály szeszélyes passziója volt csupán? Egyáltalán nem. Olyan választása volt e kor a magyar nemzetnek, amely a jövőről, a mi mai és unokáink kései létéről is szólt. Arról az országról, amelyben nem a születés, hanem a tehetség és az akarat „tesz csuda dolgokat”. Ahol a családok képesek gyermekeiket eltartani, ahol az iskola mindenki ho-

mánya. Olyan országban, amelyben a vagyon nem cél, hanem csupán eszköz a méltó élethez. Olyan országban, amelynek fiait megsüvegelik a világban, ahogyan Liszt Ferencet, Kitaibel Pált, Bartókot, Kodályt, Krúdyt vagy Kosuthot.

Ha a mai napon, 2005. március 15-én körülnézünk Magyarországon, amit látunk, sokszor elkésérít bennünket. Emelkedő gyógyszerárak, kedvezőtlenül átalakított lakástámogatási rendszer, növekvő munkanélküliség, létükért demonstráló gazdák, megdöbbenő közüzemi számlák. Csupán rövid felsorolás az ország polgárait ma leginkább sújtó nehézségekből, melyekkel – a kormány ígéretei ellenére – nap mint nap szembesülünk. Éppen ezért van szükségünk a márciusi ifjak lelkesedésére, a fiatalság erejére, mert ez a nemzet legfontosabb erőforrása a tennivalókhoz, melyből ma bizony van elég! Ehhez az erőforráshoz nyúlunk újra meg újra, ha összefogásra van szükség.

Amikor tehát tisztelgünk a márciusi ifjak, Petőfi, Tánacsics, Vasvári, Kossuth, Batthyány, Széchenyi, Deák és a többiek előtt, ne feledjük hát egy pillanatra sem, mire szegődtek: Istenért s hazáért. Tették, amit kell. Nem a múltnak, hanem a jövőnek, nem pusztán az egyénnek, hanem a közösségnek, nem maguknak, hanem valamennyiünkért adták a legtöbbet: életüket, sokáig megbecsülésüket, vállalták a számkivetést. Hajtsuk hát meg közösen fejünket előttük, s e főhajtással ezer esztendő magyarságának mondjunk köszönetet, amiért hittel, lélekkel és kitartással ránk hagyományozták múltunkat, Magyarországot, s nekünk adták jövőnket: a mi Magyarországunkat, a polgárok Magyarországit!

Ma olyan korban élünk, amelyben senki sem írhatja elő a másiknak, hogyan ünnepeljen, nemzetünk történelméről mit gondoljon, a hősiesség, az áldozat, a hazaszeretet fogalmai alatt mit értsen, magára nézve mit tartson kötelezőnek. Mindenki hordoz valamit a szívében, mindenkinek

van személyes története március 15-éről. Talán nem is egy, több is. Hasonlítanak ezek a történetek egymásra, meg különböznek is egymástól. Ki így élte meg a március 15-éket, ki úgy. Egyben azonban közösek ezek a történetek: Minden március 15-e – immáron 157 éve – rólunk szól. Mindannyiunkról szól, mert a hazáról szól.

Ezt írja Márai: „Mintha azt mondanám: korbáccsal és szögesdróttal kényszerítlek, hogy szeresd önmagadat. A haza nemcsak föld és hegy, halott hősök, anyanyelv, őseink csontja a temetőkben, kenyér és táj. A haza te vagy szőröstül, bőrröstül, testi és lelki mivoltodban; ő szült, ő temet el, őt éled és fejezed ki, mind a nyomorult, nagyszerű, lángoló és unalmas pillanatokban, melyek összessége életed alkotja. S életed a haza életének egy pillanata is. Hazaszeretetre nem tudlak megtanítani. Hiszen őrült az, aki önmagát tagadja.”

Sokféle fénytörésben láttuk már '48 ünnepét. Hol a történelem meghamisításának hamis szándéka, hol a történelmi rövidlátás ferdítette el március idusának mondanivalóját. Pedig a márciusi eseményeknek minden korban megvan a maga hiteles olvasata. A ma élő nemzedékek figyelmét a szabadságtól áthatott felelősség gondolatára kell felhívunk.

A mai nemzedékek felelőssége igen hasonló, mint 157 évvel ezelőtt. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk után az európai népek nagy és gazdag családjába kerülünk. A mi felelősségünk, hogy ne távoli szegény rokonok, hanem egyenrangú felek legyünk ebben a közösségben. A mi felelősségünk, hogy a kitáruló lehetőségekkel tudunk-e, képesek leszünk-e élni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

NINCS ALKU! A FORRADALOM EMLÉKE TETTEKRE KÖTELEZ

*Elhangzott Sopronban, a Hűségkútnál,
2006. március 15-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Közönség!
„A kormány az országért van, tehát fölötte a nemzet mindenkor intézkedhetik...” – írta Táncsics Mihály. 1848-ban a nemzet a maga sorsa felől intézkedett.

Úgy tette azt, hogy Európában politikailag a magyar szabadságharc volt a legsikeresebb. Olyan demokratikus eszméket, jogokat fogalmazott meg a nemzet 1848-ban, amelyek messze meghaladták a kor szellemét. Ezek ma is érvényes és egyben örökérvényű gondolatok. Azért örökérvényűek, mert nem csak az emlékezésre adnak alkalmat, hanem cselekvésre is indítanak.

Az emlékezés előhozza azt a kérdést, hogy a vérbe fojtott, áldozatok és hősokeket követelő forradalom elérheti-e célját? Nehéz a kérdésre válaszolni. Ami bizonyos: a szabadságharcot az adott európai politikai és katonai erőviszonyok között nem lehetett megnyerni. De az is bizonyos, hogy a forradalom azonban győzött.

A nemzeti ünnep örök érvényű üzenetet hordoz, tehát nem csak az akkor történelekről szól, hanem a máról is. A forradalom örök érvényű, azaz győzött, de nem ért véget. Ma is cselekvésre indít. „Ne zárjuk régiségek közé!” – mondta Petőfi 158 évvel ezelőtt a múlttól. S mi sem tehetünk így a múltunkkal. A forradalom örök érvényű gondolatokról, vagyis eszmékről szól. Az eszmék pedig nem zárhatók a régiségek közé. Március tizenötödike lényege semmisülne meg, ha a saját korának elmúltával csak a ma-

gasztos emlékezést szolgálta volna, és nem a mindenkori cselekvést.

Március tizenötödike az alávetettség, a kiszolgáltatottság minden formája ellen, a nemzeti elnyomás ellen, az írott betű és a kimondott szó cenzúrázása ellen, a magyar nép alávetettsége ellen szól. Minden időben. Az igazság és a szabadság pedig azok az eszmék, amelyek a forradalmat táplálják a mai napig. Igazság és szabadság. Győzött tehát a forradalom? Igen, de ma 158 után is érezzük, hogy nem ért véget.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az igazság akkor is igazság marad, ha átmenetileg vesztes. Az igazság, akkor is él, ha akár az osztrák, akár a szovjet, akár a magyar diktatúra rendszerének elnyomása nehezedik rá.

„Az igazság szabaddá tesz titeket” – írja János evangélista. E két alapfogalom – igazság és szabadság – egymástól nem választható el, nem fordítható egymással szembe, és csakis egységükben van értelme a tetteinknek. Aki az egyikért szót emel, az szükségszerűen a másikat is képviseli. Aki az egyikért harcol, együttal a másikért is küzd.

Amikor 1848-ban a márciusi ifjak a magyar szabadságért mentek ki az utcára, a Múzeumkertbe majd a Landerer-nyomdához, és a budai várörökhöz, hogy Táncsics Mihályt kiszabadíthassák, a függetlenségért és a társadalmi igazságosságért folytatott kettős törekvésük törvényszerűen forrott egybe.

Petőfi március 17-én ezeket írta naplójába: „Ez volt március 15-ke. Eredményei olyanok, melyek e napot örökre nevezetessé teszik a magyar történelemben. Események folytatásának ez közönséges volna, de (...), kezdetnek, nagyszerű, dicső.”

Alig több mint másfél évtizede volt az első olyan március 15-e, amikor reggel ugyan még letartóztatták azokat, akiket szoktak, a besúgók elvegyültek, de már nem verték szét az ünneplő, tüntető fiatalokat. Ezek a tömeges felvonulások, mozgalmak vittek azután a rendszerváltoztatás

vértelen fordulatához. 1848-ban Metternich jól tudta, hogy a külpolitikai helyzet megváltozott. S mi későbbi magyarok is éreztük: a szovjet hatalom gyengül. Ugyan a mindenkori Metternicheken is múlik, hogy vértelen-e a forradalom, de ne feledjük: azért mégsem a metternichek lettek a nemzeti emlékezés hősei!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magyar történelmi tudat 1848-at megfellebbezhetetlenül dicsőségesnek őrizte meg emlékezetében. A nép nem vesz tudomást, nem akar tudomást venni a szabadságharc bukásáról. Miért? Azért mert, amint Petőfi is látta: 1848 a „dicső kezdet” volt, és azért mert ’48 mindmáig nem ért véget. Így hát el sem bukhatott. 1848 márciusának polgári forradalma folytatódott 1956-ban, majd 1990-ben. Ha magunkba nézünk, és ha körülnézünk még ma is eleven, mert még ma is vannak elérendő célok, feladatok.

1848-ban és 1990-ben is nemzeti függetlenséget, polgári Magyarországot, politikai demokráciát, a határon túli magyarok kulturális visszaemelését a nemzetbe, sajtószabadságot, felelős kormányt akartunk. Azóta számos intézmény, jogi keret létrejött. És mégis: miért érzi az emberek nagy része ma csalódottnak magát? Miért érzi kiszolgáltatottabbnak, védtelenebbnek magát és családját, bizonytalanabbnak a jövőjét? Miért közömbös a megszerzett politikai szabadság iránt?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

1848 és 1956 forradalma máig tartó folyamat.

Örökérvényű, tehát az emlékezés mellett cselekvésre késztet. Arra késztet, hogy ne féljünk kezdeményezni, megváltoztatni azt, ami nem jó. Újat akarni, szabadnak lenni azt is jelenti, amit egy irodalmi idézet találóan így fejez ki: „az élet célja, a küzdés maga”.

Minden, ami új, ami változással jár, nehéz folyamat, mert ellenállásba ütközik. Ezt megtapasztalták Kossuth veressipkásai, akik két világhatalommal – az osztrák ház-

zal és az orosz birodalommal – vették fel a harcot, és tanúsíthatják a tankokkal szembeszálló 56-osok.

1848 azt is üzeni: az elvekben nem szabad megalkudni. A megalkuvás, a helyezkedés, az ügyeskedés a metternichek módszere, az elvtelenség módszere. Elvi kérdésekben, tisztességben, nemzeti értékekben az igazság és a szabadság nevében nincs alku! Csak küzdelem és harc, áldozat és újrakezdés. Minden szabadságharcunk ugyanazokból a felvonásokból állott: Mindegyik a hősi áldozatvállalással, kiállással kezdődött. A második felvonás volt, a vérbefojtás, a megtorlás, az elűzés felvonása, aztán meg az emlékezés.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Eljött az idő, amikor a főhajtásnál és az emlékezésnél többre van szüksége a nemzetnek. Mondom: a nemzetnek, tehát minden magyarnak határon innen és túl. Minden magyarnak, még azoknak is, akik ezt ma nem értik, nem érzik, vagy másként gondolják.

Kedves Ünneplők!

Itt az idő, most vagy soha! Itt az idő, hogy a máig tartó magyar forradalom fejezetét továbbírjuk. Mi mindannyian, mi közösen. 2006 Magyarországon ma már nem elég az emlékezés, a múltba való visszatekintés. Soha nem is volt elég. Ma többre: újból tettekre van szükség. Mindenki személyes tetteire, az önök egyenkénti tetteire, arra, amivel segíteni tudják a be nem fejezett rendszerváltozás vértelen, de küzdelmes és áldozatokat kívánó forradalmát.

Írjuk meg közösen a magyar forradalom újabb felvonását! Amelyben kellő önbecsüléssel a magyar ember lesz a legfontosabb a hazájában, amelyben mindenki egyforma mércével mérettetik. Írjuk meg közösen hazánk történelmének új fejezetét, ahol a tisztességes munkából tisztességes megélhetést biztosíthatunk családjainknak. Következék az a fejezete történelmünknek, amelyben az idősebb polgártársainkat anyagi és erkölcsi megbecsülés illeti, és

boldog nyugodt öregkor, amelyben boldog és elégedett családokban boldog gyerekeket nevelnek tisztességre, becsületre, hitre, szeretetre. Írjuk meg azt a fejezetet, amelyben a magyar nemzet határon belül és túl egymásra talál.

Vessünk véget annak, hogy egy újabb, hozzá nem értő írók által megírt, kiismerhetetlen történet felvonásainak statisztái legyünk. Egy olyan felvonása következék történelmünknek, amelyet minden jószándékú ember maga alakíthat, és amelyben mindenki vállal és kap is megfelelő szerepet a siker érdekében. Ma már nem csak lehetősége, és joga, de mindenkinek szent kötelessége, hogy nemzetünk történetének újabb felvonásához hozzátegye azt, amire tehetsége, képessége, ereje szerint megtehet. A siker pedig a nemzet közös sikere lesz: egy felemelkedő, szellemekben és lélekben erős, gazdag, gyarapodó, reményteli nemzet Magyarországa.

Ehhez kívánok önöknek ezen az ünnepen egészséget és sok erőt!

Isten áldja önöket! Isten áldja Sopront! Isten áldja Magyarországot! Hajrá Magyarország! Hajrá Magyarok!

CSAK ESZMÉK KOVÁCSOLNAK A TÖMEGBŐL NEMZETET

Elhangzott Kópházán, 2006. március 15-én

„Amely nemzetnek nincs hivatása, az elpusztul menthetetlenül. De jaj azon nemzetnek is, melyre nagy hivatást ruházott a gondviselés, de amely vagy felfogni nem képes ezen hivatást, vagy annak megfeleléséhez az erkölcsi erőt nélkülözi...” – mondta Kossuth Lajos 1848-ban.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

1848-ban a nemzet felismerte hivatását és annak teljesítését véghezvitte. Tudjuk: a szabadságharcot leverték, de az is bizonyos: a forradalom győzött. A kivívt szabadság sohasem végleges állapot, azért mindig újból és újból meg kell küzdeni. Bár a szabadságharcainkat leverték, de a harc és az áldozat mégsem volt hiábavaló. A történelem során megtapasztalhattuk: semmilyen megtorlásnak, semmilyen terrornak, semmiféle diktatúrának, vagy külső erőnek nem sikerült letörnie azt a szabadságvágyat, amely 1848-ból kapott és kap éltető erőt. Ez tette a nemzet ünnepévé március 15-ét.

1848-nak ez a kisugárzása és ereje a mai napig mércéje annak, hogy a nemzet mennyire szabad.

Mércéje a demokrácia érvényesülésének. Mércéje annak, hogy mennyire szolgálja a nemzet jóllétét a gazdasági fejlődés, mércéje annak, hogy az, aki dolgozni szeretne talál-e munkahelyet. Mércéje annak, hogy a családok mernek-e vállalni gyermekeket, hogy biztonságban érzik-e magukat. Mércéje annak, hogy egy egész élet munkája és küzdelme után mennyire megbecsültek nyugdíjasaink. 1848 eszménye mércéje annak, hogy lelkiekben és szellemiekben erős-e egy közösség, hogy a nemzet bízik-e jövőjében.

Ha így viszonyulunk 1848-hoz, akkor fel kell tennünk néhány kérdést. Hogyan is érezhetné magáénak a jelenbeli állapotokat az, akinek a mindennapi élete nehezebb, sőt sokak esetében reménytelenebb? Hogyan érezhetné most közelebb magához hazáját az, aki bár egyre többet dolgozik, mégis egyre nehezebben neveli a gyermekeit? Hogyan is érezhetné szabadabbnak magát az, aki egyre inkább kiszolgáltatottnak érzi magát és családját, és azt tapasztalja, hogy most kevésbé ura saját sorsának, mint korábban volt?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nemzeti ünnepünket nem csak az eszmék és gondolatok teszik örökérvényűvé, hanem az is, hogy máig tartó folyamat. Attól örökérvényű a nemzet ünnepe, hogy mitőlünk, a hősök és áldozatok mai utódaiktól is cselekvést kíván. Ha mindenki meg nem teszi ma is a haza iránti kötelességét, akkor az emberek többsége számára a haza csak egy szép szó marad. Ma is igaz – akárcsak 158 évvel ezelőtt –, hogy a többség által hozott áldozatok eredménye csak szűk csoportok gyarapodását, és nem a többség felemelkedését szolgálják. Érezzük annak következményét, hogy Magyarország anyagi, egzisztenciális értelemben teljesen kettészakadt. Mindezt elmélyítheti a kulturális elkülönülést, amely a kiváltságosok számára kényelmes, de a lemaradottakat egyre reménytelenebb helyzetbe taszíthatja. Érezzük milyen megalázó a hősöknek, hogy a mindenkori metternichek és haynauk ma hősnek és forradalmárnak kívánják magukat átfestetni a történelem arcképcsarnokában.

Ezért 1848 üzen önöknek egyenként, és üzen a közösségeknek. Mindenki személy szerint maga felelős a haza sorsáért. A haza népének mindnyájan tagjai vagyunk – figyelmeztet Kossuth Lajos. Ezért mindannyiunk kötelessége a hazáért áldozatot hozni. Nem véráldozatra, és nem harcra van szükség, hanem megtenni azt, amire jogunk van, hogy a 2006-os esztendőt sorsfordítónak tegyünk a nemzet életében.

1848. március 15-e az összefogás szükségességéről és erejéről is szólt. A közösség erejéről. A tömeg közösséggé akkor válik, amikor eszmék kovácsolják össze: közös értékek, hagyományok és közös célok, és hogy tud együtt cselekedni. Ezért nincsenek kis és nagy közösségek, csak lelkeiben és szellemiekben erős, vagy gyenge közösségek vannak.

Ilyenkor, a nemzet ünnepén a világ minden pontján, ahol magukat a magyar nemzethez tartozók élnek, egyértelművé válik ez az érzés. Egyben felemelővé. A nemzethez való tartozás érzése független lakhelytől, anyanyelvtől. És az ember nem azért szereti a hazáját, mert nagy, hanem azért, mert az övé! A gyermekkorát jelenti, az ifjúságát, a családját, a munkáját – vagyis az életét, és az utódainak sorsát. És egy közösség csak akkor lehet boldog, ha tagjai is azok.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Önökből áll a közösség: egyenként és személyenként. Belőlünk áll a közösség, minden jó szándékú és a közösségéért felelősen tenni akaró emberből áll a nemzet.

„Nem az a kérdés közöttünk: haladjunk-e, avagy megálljunk. E kérdést eldönté a Mindenható, midőn a világot megteremtette, és bizony nincs erő, amely a világkerék küllőibe vágthasson. Nem ez hát a kérdés közöttünk, hanem az: hogy mit, és miként? És itt egy magasabb nézőpontra van szükség” – mondta Kossuth Lajos.

1848 kötelez arra, hogy hazánk sorsát és benne egyéni sorsunkat mérlegeljük, arról véleményt formáljunk, és a jövő érdekében bátran cselekedjünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Itt az idő, most vagy soha! Igen, eljött a cselekvés ideje.

A haza népének mindnyájan tagjai vagyunk – mondta Kossuth Lajos. Itt az idő, hogy ezt érvényre is juttassuk. Tegyük ezt abban a tudatban és azzal a felelősséggel, amellyel elődeink is tették. Tegyük annak tudatában: nem biz-

tos, hogy az elérendő céloknak beteljesítői leszünk, de mindenképpen részesei, és továbbörökítői. Ez a kötelességünk az utánunk jövőekkel, gyermekeinkkel, unokáinkkal szemben.

Táncsics Mihály 1848-ban azt mondta: „A kormány az országért van, tehát fölötte a nemzet mindenkor intézkedhetik.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A nemzet mi vagyunk, minden, a haza sorsáért felelőséget érző, és áldozatot is vállaló magyar. Ezért Táncsics szavaival élve, 1848 azt üzeni: eljött a nemzet intézkedésének ideje.

Köszönöm, hogy önökkel lehettem, köszönöm, hogy meghallgattak. Isten áldja önöket, Isten áldja Magyarországot!

1956 A NEMZET ÉLETEREJÉNEK MÉRCÉJE

*Elhangzott Sopronban, a Hűségkútnál,
2005. október 23-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tisztelt Emlékezők!

„Cáfolhatatlanul csak a hősöknek és mártíroknak van igazuk” – írja egyik ismert 56-os versében Nagy Gáspár költő. A magyar ember, pedig, bizony történelmében sok hősre és mártírra lel. 1956. október 23-a a hősök, és mártírok tetteiben az igaz utat mutatja. Azt az utat, amelyen a budapesti fiatalok is elindultak kibontott zászlóikkal. Azt az utat, amelyen a soproni egyetemisták is elindultak, úgy hogy ők maguk is zászlóként lobogtak. '56 fiataljai előítéleteik, múltjuk fölé emelkedni képes fiatalok voltak, bátrak és elszántak, akik nem rombolni akartak, hanem építeni: egy új, igazságos rendet.

Sokan vagyunk Sopronban is olyanok, akik jól emlékezünk ezekre a napokra. „Tíz nap, harcban, vérben, szenvedésben” – írta a Nemzeti Tanács Lapjának, a Soproni Naplónak november 3-ai vezércikke.

Mi, soproniak méltán vagyunk büszkéek a soproni egyetemistákra. Mi, akik átéltük ezeket a napokat „harcban vérben szenvedésben” vagy akik aztán menekültünk, mert menekülnünk kellett, pontosan tudjuk, hogy mit is jelentenek ezek a szavak. És ezt minden áldozatot, minden hőst és minden mártírt számontartó magyar ember tudja. 1956 örökösei itt Sopronban, Magyarországon és szerte a világban máig megőrizték a forradalom igazságát. Ezért vagyunk ma itt. Ennek az igazságnak az ereje gyűjt egybe bennünket.

„Cáfolhatatlanul csak a hősöknek és mártíroknak van igazuk” És mindazoknak, akik ezt felismerik és megértik.

És mindazoknak, akik ebben az igazságban gyökerezve próbálnak cselekedni. Ebből a hősi és mártíri igazságból fakad aztán az a lelki erő, amely évtizedekre erőt adott és ad a megpróbáltatásokban, a harcokban. Ez az erő a megmaradást szolgálja, minden nehézség ellenére. Ez a nagy összefogások ereje is, amely közösséggé formál.

A nemzet életerejének mércéi ezek a pillanatok. Az igazság hőseinek, áldozatainak helytállása is örök mérce. Mert 1956 összefogása az ország tetterejét, életerejét mutatta: azt, hogy a szabadság levegője jobb, mint a hazugság képmutatása, hogy szabadságban élni annyi, mint nem félni, annyi, mint megszabadulni a könyörtelen elnyomástól. A szabadságban az igazság mindig a hamisság fölé emelkedik.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Sopron környékén több ezer nő és férfi volt részese a 49 évvel ezelőtti eseményeknek. Véghezvitték a 20. századi magyar történelem egyik legnagyobb tettet. Az ő forradalmuk a mi forradalmunk, egyben minden eljövendő nemzedék forradalma. Az igazság forradalma volt 1956, mert az áhított rend megteremtésére irányult. Mert az igazi forradalom ismérve nem a felforgatás, hanem a rend megteremtése. A rend szervezettséget, határozottságot feltételez. A rend érdekében, a szabadság nevében változtatni kellett mindazon, ami hamis, és rossz volt. Változtatni kellett, és ugyanakkor tisztelni és megtartani azt, ami érték, ami a továbbiakban mércéül szolgálhat. Erről szóltak 1956 soproni eseményei is. A soproni hallgatók követeléseai hasonlóak voltak a budapesti hallgatókéhoz. Ezek között voltak országosak és voltak közvetlenül a diákok problémáira vonatkozóak. Külön soproni követelés volt a hagyományos soproni karok újjáélesztése: a Bányász, a Kohász, az Erdész Karok újbóli megalapítása.

Az emlékezők szerint az 1956. október 23-i felvonulás a városon igen ünnepélyes volt. Sopronban, hasonlóan más

egyetemi városokhoz, Hallgatói Forradalmi Bizottság alakult. Ez a helyi tanácstól gyakorlatilag átvette a hatalmat addig, míg a városban új vezetés nem alakult. Önkéntes rendőrség, üzemi és munkahelyi munkástanácsok alakultak, amelyek képviselőket küldtek a hallgatói testülethez. Azért, hogy a hallgatók hatékonyabban tudják szolgálni a forradalom ügyét, inkább a budapestieknek küldendő vér, gyógyszer, élelem eljuttatásában vettek részt. Minden tervszerűen működött. A hallgatóság irányította a vasúti közlekedést Budapestig, és megszervezték a teherautó-flottát, mely tíz napon át megszakítás nélkül üzemelt. Ez egyben kiváló mérnöki munkának is bizonyult, és fontos szerepe volt a forradalom eseményeiben. A soproni eseményeket mindvégig a konszolidációra való törekvés jellemezte. Példa erre a Takács Endre vezetésével megalakult ideiglenes Nemzeti Bizottság, vagy az, ahogyan a Roller Ferenc vezette diákszervezet megakadályozta a sopronkőhidai köztörvényes rabok kiszökését.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az idézett soproni események is azt mutatják, hogy a soproni fiatalok 1956-ban bátor tanúságát adták a felelőségteljes helytállásnak. A felelőségteljes helytállás pedig mércéje a tetteknek. 1956-ban bebizonyosodott, hogy, akik kezükbe veszik a sorsuk alakítását, azok újjászervezhetik életüket, újjászervezhetik az ország életét.

Tisztelt Soproniak!

A forradalom leverése után több ezren menekültek el Sopronból. Az itthonmaradottak, a menekültek, és a visszatérők történetei ismertek. Én magam ezeknek a történeteknek többszörösen is átélője, tanúja voltam és vagyok. Az eltávozni kényszerült nővérem sorsának vagyok tanúja. Annak, ahogyan gyermekként megéltem a kényszerű menekülést, a menekülttábor, majd a visszatérést. Az áldozatok itt éltek és itt élnek közöttünk. És tudjuk, hogy kik voltak a hősök és a mártírok.

„Cáfolhatatlanul csak a hősöknek és mártíroknak van igazuk” 1956 mércéje ezzel az igazsággal mér. Azzal a történelmi emlékezettel, amely megtisztítja a múltat a félremagyarázásoktól. A történelmi emlékezet az arra érdemest megőrzi. Az új nemzedékek pedig hagyományként és értéként leszűrve kapják mindazt örökségül, amit apáik, nagyapáik hősként, mártírként, vagy áldozatként vittek véghez. Az utánunk jövő nemzedékeknek pedig meg kell ismernie és meg kell értenie 1956 igazságát. Meg kell ismerniük azt, hogy 1956 előtt kényszerű hazugságban éltek Magyarország polgárai, hogy a hatalom rendre elfedte, meghamisította a valóságot. Az utánunk jövő nemzedékeknek mércéül kell, hogy szolgáljon 1956. Mércé mindazoknak a tette, akik készek voltak áldozatot vállalni az igazságért.

1956 egyik igazodási pontja a magyarságnak. 1956-ban tapintható volt a szabadság, hasonlóan az 1989-es esztendőhöz. Aztán 1956 után hosszú és nehéz út következett. És hosszú és nehéz utat jártunk be 1989 után is. És most, 2005-ben, 49 évvel 1956 után, és 16 évvel 1989 után álljunk meg egy pillanatra. Gondoljuk át, hogy mi a megőrzésre való, és mi az, amin változtatnunk kell. Közös jövőnk érdekében vegyük számba értékeinket, és mérítsünk bátorságot a jobbító szándékú változtatáshoz. A hit, a szeretet és az összefogás erejével, teremtsük meg magunk azt a közös hazát, amelyben nekünk az igazságért és a szabadságért nem meghalnunk kell, de felelősségünk és kötelességünk érte élni, tenni és dolgozni.

Ehhez kívánok önöknek erőt, és töretlen hitet.

Hajrá Magyarország! Hajrá Sopron!

HAZUGSÁG FOJTOGATJA '56 ÖRÖKSÉGÉT

*Elhangzott Nagycenken, az 1956. évi forradalom
és szabadságharc 50. évfordulóján, 2006. október 20-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Emlékezők!
Aki személyesen részt vettek az egész országot, – s némileg a nagy szovjet birodalmat is – megrendítő 1956-os küzdelemben, azokban is sokféle emlék és sokféle érzés kavargog. Talán még ma is több gyász, keserűség, mint öröm. Holott nagy idők voltak azok. A magyarság olyan történelemformáló napjai, melyek csak 1848. márciusához hasonlíthatók. Csakhogy 1956-ban hamarabb jött a bukás, s utána a Haynauénál is kegyetlenebb, véresebb megtorlás. Ezért sem tudunk ötven év után sem egy akarattal ünnepként visszagondolni a dicsőséges magyar októberre, amelyre pedig az egész világ úgy tekint, mint egy kis nép hálmegetető hősiességének örök példájára.

És azért sem, mert évtizedekig az ellentmondás feszültsége kísérte '56-ot. Tudtuk az igazságot. Hogy volt harc, és elsöprő túlerő. Voltak áldozatok és hősök, reménység, aztán véres megtorlás, kivégzések, börtönök, deportálás, menekülés. Áldozatok és gyilkosok, kirekesztettek és kirekesztők, vétlenek és vétkesek, hősök és gyávák, hazafiak és hazaárulók, forradalmárok és pufajkások, kifosztottak és fosztogatóik évtizedekig éltek együtt a visszafojtott, elhallgattatott igazság lelket ölő súlya alatt. De az eltiport szabadság eltiporhatatlan eszménye meg-megcsillant, miközben '56 igazsága évtizedekig kimondásra várt. Az 1956 „ellenforradalomnak” nevezett, nyílt hazugsága köré épített rendszer elviselhetetlenül nyomorította a nemzet lelkét.

Kannás Alajos verssorai szerint: „Ötvenhat, Szuez, Teherán, Tel Aviv,/igérgetősdit játszó nagyhatalmat/diákok

rántnak porba,/mert a szív, az Ifjú szív még Igazságért dobban”.

1956 jubileumi évfordulóján azt lett volna a méltó, ha több mint másfél évtizeddel az igazság kimondása után végre elérkezett volna a szembesítést is elviselő, teljes tisztánlátás, ideje. És közben hova jutottunk?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Olyan idők köszöntöttek mára ránk, amelyekben már az igazság védelmére kényszerülünk a hazugsággal szemben. Mert még kísért a múlt. Az a múlt, amelyben az intézményesített hazugság dúlt, és amelyet átörökítettek. Szeretném remélni, hogy a jubileumi évforduló közelebb vihet az 1956-os eszmék kiteljesítéséhez, de a hazug történelmi örökség miatt, a maga teljességében maradéktalanul mégsem valósulhat meg. 1956 igazságára rátelepszik 1957 bűne, és felszínre kerülnek 2006 hazugságai. Az 1956-ban elesettek, a meghurcoltak, az elűzöttek, a hősök és a vértanúk áldozata arra kötelez, hogy ma, 2006-ben könyörtelen határozottsággal megvédjük az igazságot.

„Az igazság szabaddá tesz titeket” – mondja János evangélista. A Biblia az élet könyve, az élet nevében üzeni hogy az a forradalom, amely élettel fizetett az igazságért és a szabadságért nem eshet egy hazugságra épült rendszer prédájává, és elherdálendő örökségévé sem. 1956 bibliai mércével mért igazsága az utódokat is megméri. Ez az igazság méri meg nemzetünket, magyarságunkat, hazafiságunkat.

S az eredmény? „Sem az egykori forradalmárok generációja, sem a következők nem voltak képesek a nemzeti ünnep megteremtésére, s ez a hiány '56-tól immár elválaszthatatlan” – ezt Sólyom László, köztársasági elnökünk mondta a közelmúltban.

Megcáfolni, mindezt – ismerjük be – sajnos, ma 2006. októberében – az igazság mértékével mérve – nem lehet. Az ötvenhatos magyar forradalom egyik erkölcsi értéke és

leginkább megszívlelendő öröksége éppen az volt, hogy egyesíteni tudta a nemzetet. Mára ez az érték és örökség elveszett, újból intézményesített hazugság fojtogatja.

A magyar forradalom leverésekor Svájcba menekült Molnár Miklós Párizsban egy könyvet adott ki 1956-ról. Ez volt a címe: Egy vereség diadala. Ennek a címnek morális üzenete volt. Valóban, a világtörténelminek számító események távlatosabb értelme szerint egy eltiport és megalázott nép nem mindennapi bátorsággal és önfeláldozással aratott erkölcsi győzelmet egy zsarnoki rendszer és egy elnyomó nagyhatalom fölött. A magyar forradalom és szabadságharc ugyan fegyveresen elbukott – a szovjet túlerővel szemben törvényszerűen el kellett buknia – de erkölcsileg és politikailag győzött. Győzött, mert az emberiség és a magyarság legszentebb törekvéseit képviselte. Ezeket a törekvéseket azóta a közép- és kelet-európai történelem későbbi alakulása is igazolta.

Nekünk, 1956 örököseinek ma kötelességünk az igazsággal mért szembenézés, és szembesítés. Ne feledjük: a magyar forradalom volt az első nagyszabású történelmi esemény, amely a nagyvilág közvéleménye előtt megkérdőjelezte a kommunista rendszer alapvető célkitűzéseit, és leleplezte a népeket elnyomása alatt tartó szovjeturalmat. Ne feledjük: A magyar ötvenhat örökségét folytatta az 1968-as „prágai tavasz” és az 1980-as lengyel Szolidaritás, majd teljesítette be a közép-európai rendszerváltoztatások 1989-es eseménysorozata. Mára mivé lett az erkölcsi örökség? Eloszlott, elerőtlenedett, mert a csendesnek tűnő hétköznapok alatt, folyamatos nyomással, és egyéb kifinomult eszközökkel tettek arról, hogy így történjen.

Nekünk ma felelősségünk és a mártírokkal, áldozatokkal szembeni kötelességünk, hogy az igazság történelme mellett kiálljunk. Hogy még mulasztással se hitelessítsük a hazugságot.

Csak így érhetjük el, hogy mi magunk visszanyerjük '56 erkölcsi örökségét és dimenzióját. Csak így érhetjük el, hogy 1956 a nemzetnek az igazság- és szabadságtisztelő nemzetek közösségében biztosítsa a történelmi előrejutás reményét, hogy érvényesíthesse erejét a történelem transzcendentális magaslátán. Hogy betölthesse hivatását, és mint ahogyan a nemzetnek eddig is ellenálló erőt, bizonyos, a végleges erkölcsi romlást megakadályozó immunitást és erkölcsi mintát adott.

És most essék szó a személyes forradalmakról. Mert '56 egyesítő ereje éppen abban nyilvánult meg, hogy a személyesen, egyenként külön-külön megélt igazság napjait egygyé forrasztotta. Itt a nyugati végeken ki kell mondanunk: Egy szabad, független, demokratikus Magyarország megteremtésért folyt a harc, és a munka. Illetve azért, hogy sebesültek százzal gyógyszert, kötszert, vért kapjanak, hogy életben maradjanak. Sebesültek ezrei köszönhetik ismeretlenül is életüket a környékbeli forradalmároknak. A nyugat-magyarországi, a kisalföldi 56-osok helytállása, tettei semmivel sem kevesebbek a pesti utcán harcolókénál. Örök példát mutattak emberségből, áldozatból, tisztességből, felelősségtudatból. Világtörténelmet írtak a két hét alatt. Az események résztvevői, önök, és mindazok, akik ma már fizikailag nem lehetnek itt, de hisszük, hogy lélekben velünk vannak, aranybetűkkel írták be nevüket a magyar történelembe.

A Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségének (MEFESZ) tagjai, az itt élők, a hazát elhagyni kényszerülők ma is élő tanúi annak, hogy nemes cselekedeteik hogyan szolgálták az igazságot. Akik pedig elhagyták szülőhazájukat nem kalandvágyból tették, hanem – amint a történelem igazolta – joggal félték a megtorlástól. A menekültek felhívták a világ figyelmét és lelkiismeretét arra, hogy mit művelnek itt a szovjet megszállók, és a segítségükkel hatalomra jutott bábkormány.

Önökkel együtt tudjuk: öt évtized egy ember életében nagyon hosszú idő, de az is igaz, hogy egy nemzet történetében még nem történelmi távlat. Ezért érthető, hogy vannak be nem hegedt sebek. A forradalom fegyveres leverése még heteket vett igénybe. November 4-én a kora délutáni órákban a térségben fegyveres ellenállást terveztek, ami megghiúsult, ugyanis a fertődi tüzérezred lövegeiből hiányzott a gyújtószeg. Pedig Kópháza és Nagycenk térségében fiatalok százai készültek az ellenállásra, hogy az utolsó töltényig kitartsanak a többszörös túlerővel szemben. A sors így őrizte meg ezeket a fiatalokat akkor, és kerülhették el, hogy neveik a hősök falán akár több százal gyarapítsák az elesettek névsorát.

Emlékezzünk kegyelettel a hősökre, mártírokra és az azóta elhunyt áldozatokra, és ne feledjük: az igazság szabaddá tesz.

Csak az igazság tesz szabaddá egyént, kisebb közösséget, települést, és nemzetet egyaránt.

HOGY MEGMARADJUNK...

Elhangzott Sopronkőhidán, a Szovjetunióban volt Magyar Politikai Rabok és Kényszermunkások Szervezete megemlékezésén, 2006. szeptember 9-én

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Minket csak azok érthetnek meg, akik egy csajkából ettek velünk.” Ezt a mondatot, egy fogoly asszony levelének egyik mondatát írta Szolzsenyicin, a gulágot megjárt, Nobel-díjas író egyik könyvének elejére. Ez azért igaz, mert az elhurcoltakkal kapcsolatban a félrevezető propaganda, a ködösítés, a hazugság olyan mértékű volt, hogy még ma is vannak, akik az azóta előkerült adatokat is kétségbe vonják, és sokan vannak sajnos olyanok is, akik ennek a sötét korszaknak a történeteiről keveset, vagy semmit sem tudnak.

A kényszertáborok és az elhurcolások, a megaláztatások bűne a múlté, ugyan, de az hogy mindez az embertársaink ellen elkövetett embertelen szörnyűség mennyire válik ma a köztudat részévé a jelen felelőssége. Ha ezt elmulasztjuk, akkor bűne lesz ez a jelennek is.

A mi áldozatok és hősök iránti felelősségünk a folytonos történelmi tudat visszaállítása. Mert a félrevezetéssel a folytonos történelmi tudat az elmúlt 40 alatt csorbult. Pedig százazreket érintett. Személyes és egyben nemzeti tragikus eseménysorozat volt az embertelenül elhurcolt, 800 ezer ember, 800 ezer család tragédiája. Olyan tragikus esemény volt, amelyről évtizedekig nem beszéltek ebben az országban. Megszakadt a történelmi tudat, mi több, helyette egy hamis, hazug, álságos kép alakult ki.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha valaminek az alapja hamis, mint a megcsorbított magyar történelmi tudaté, akkor abból csak álságos tettek, álságos élet fejlődhet tovább. A mai folyamatok, a mai köz-

életi, társadalmi, politikai állapotok azt mutatják, hogy ennek következményei generációkat sújtanak. Minket sújtanak, mindazokat, akiket évtizedekig megfosztottak a történelmi igazság megismerésétől. Fél évszázad történetének torz és hiányos ismerete nélkül a mai nemzedék sem tudhatja pontosan, hogy mi a folytatásra érdemes, és mi a zsákutcás örökség. Mi a zsákutcás, hazug örökséget szenvedjük a jelenben.

Mindez a nemzettudat és a nemzet szellemi egészsége szempontjából káros és veszélyes. El kell érni, hogy ne az elhallgatás hamis alternatívája váljék uralkodóvá az újabb generációk tudatában. Mert folytonos történelmi tudattal rendelkező nép tud csak jövőt építeni.

Az 1956-os forradalom jubileumi évében tudatosítanunk kell azt is, amit a Szovjetunióban volt Magyar Politikai Rabok és Kényszermunkások Szervezete is vall, hogy '56 szellemiségében a kényszermunkatáborokat megjárt foglyok, az áldozatok és azok családjainak szenvedése is jelen volt.

Szolzsenyicin imáját idézem, amit valószínűleg a Nobel-díja átvételekor fogalmazott meg:

„Amikor gondolatom kétségektől megszállva ingadozik, amikor szellemem lehanyatlik, amikor a legértelmesebbek sem látnak semmit az esti sötétségen túl, és nem tudják, mit kell tenniük másnap, akkor Te, Uram, elküldöd nekem a fénylő bizonyosságot: Te létezel, és Te magad gondoskodsz arról, hogy a jó minden útja ne legyen eltorlaszolva. A földi hírnév csúcsán csodálkozva szemlélem a reménytelen utat, amely ide vezetett, és így magam is tovább tudtam sugározni az emberek közé dicsőséged visszfényét! Ameddig csak kell, Te magad adod nekem az eszközöket, hogy folytassam, és amikor már én nem tudom ezt megtenni, Te majd másokra bízod ezt a feladatot.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Hajtsunk fejet és adózzunk tisztelettel mindazoknak a szenvedése, halála, és áldozata előtt, akiket 1944-1956 kö-

zött igaztalanul meghurcoltak, megöltek, megfosztottak az élet méltóságától, mindazok előtt, akiknek egyetlen reményük csak az lehetett: fennmaradni, életben maradni. Ezeknek az embereknek azzal is szembesülniük kellett, hogy a fogolyléthez hasonlóan az a világ, amely őket odaküldte ugyanúgy kegyetlen és embertelen. A mi felelősségünk és kötelességünk, hogy a történelmi tudatba visszahelyezzük az igazságot, az 1944–56-os korszakot, hogy a nemzet érdekeit szolgáló közállapot, közhangulat megváltozzon, hogy a nemzet önazonosságában és nemzeti öntudatában megerősödjön, hogy megmaradjunk.

HARC AZ IGAZSÁGÉRT

*Elhangzott a németországi Neulingenben,
az 1956-os emlékmű avatásán, 2006. október 15-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Vannak napok és hetek, amelyek kitörölhetetlenek az emberek tudatából és egy nemzeti közösség emlékezetéből. Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc ezen időszakok közé tartozik. De nem csak Magyarországon, hanem határon innen és túl egyaránt él '56 szelleme, üzenete, mert eseményei az igazságot szolgálták és egyben a szabadságot. Az utóbbi időben Magyarországon könyvek, visszaemlékezések, dokumentumok százai jelentek meg. Évtizedekig a fiókok mélyén féltve őrzött fotók, dokumentumok kerültek elő.

Ezekben a kiadványokban a forradalomban résztvevők, és a meghurcoltak, a megalázottak, az elmenekültek elevenítették fel emlékeiket, és tették azokat közkinccsé. Ez azért nagyon lényeges, mert, amint azt az 1956-ot kutató történészek mondják, így például egy soproni is elmondta: még ma is vannak Magyarországon olyan áldozatai 1956-nak, akik félnek beszélni, akik félnek fényképeiket elővenni.

Ez a tény mindennél jobban rávilágít arra a rémálomra, amely az 1956-osok merész, szabadságszerető álmát követte. Az a tény, hogy a rendszerváltozás utáni 16. évben Magyarországon még mindig vannak, akik tartanak attól, hogy számukra beláthatatlan következményei lehetnek, ha a maguk, vagy családtagjaik '56-os ténykedését felfedik, jelzi, hogy milyen kegyetlen és könyörtelen megtorlás elszenvetője volt a magyar nemzet 1956-ot követően.

De az igazság minden elhallgatás és elhallgattatás ellenére él. Él az igazság, és nem csak a dokumentumokban, nem csak az emlékezetekben. Csak az Igazság az, ami túlél mindent, és előbb utóbb bizonyosan érvényre jut.

„Az igazság szabaddá tesz titeket” – mondja János evangélista (8,32). Ezt az üzenetet II. János Pál is örökösen hagyta minékünk. És ez a bibliai üzenet, amely az egyetlen hiteltel Igazságból származik, rádöbbsent arra, hogy az igazság és a szabadság elválaszthatatlanul összetartoznak. Ahol nem az igazság érvényesül, ott nincs szabadság sem.

1956 jubileumi évfordulóján megmozdult Magyarország. Az az ország, amely 1956-ban nem tűrte, hogy hazugságra épített világot kényszerít rá a hatalom. A forradalom után 50 évvel a hazugságra épített örökség ma még mindig kísért. Kísért a múltbeli örökség. Ma Magyarország újból harcot folytat az Igazsághoz jutásért. Mert csak az igazság tehet szabaddá egy nemzetet.

Azt a nemzetet, amelynek a pártállam szemszögéből és hamis értékrendje alapján hazudták évtizedekig, hogy „ellenforradalom” volt az igazságért és a szabadságért folytatott harc. A rendszer évtizedeken át éket vert emberek, sorsok, lelkek közé. Évtizedeken át csak az álságos hivatalos nézet mutathatta be a forradalom eseményeit, mindennapjait. Akkor is tudtuk, hogy mindez tele volt valótlanlanságokkal, igaztalan vádaskodásokkal. Az igazság oldalán állókat hallgatásra ítélte a hatalom. Ha elmenekültek, hangjuk írásaik nem vagy alig juthatott haza, ha meg szóltak, akkor meghurcoltatás, hátrányos megkülönböztetés érte őket.

A hazájukat elhagyni kényszerülteknek mindig ott maradt az elszakadás fájdalma: családtól, barátoktól, a szülőföldtől. És minden látszólagos jótét mellett, az egyetlen szülőföld hiánya egy életre pótolhatatlan űrt jelent. Mindenről, magamnak, mint aki menekülteként szintén útnak indult, majd hazatért, személyes és egy életre szóló tapasztalataim vannak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

'56 igazsága az évek elteltével teret nyert. Lassan, nagyon lassan. A lelket, embert próbáló folyamat még ma is

tart. Két dolog derült ki: hogy ahány forradalmár, annyi személyes forradalom, remény, terv és vágy fogalmazódott meg. Ahány ember, annyi érzelem, annyi sérelem és megalázottságból fakadó indulat fakadt fel. Ki-ki másképpen élte meg a forradalmat, és mindenki személyesen, mint, ahogyan Önök is, úgy én is. Volt, aki aztán évtizedekig hordozta teherként családjának hányatott életét, vagy szenvedett éppen az elszakítottságtól, ugyanakkor semmi és senki nem tudta az igazságérzetet kiölni a szívekből.

De most itt azt tapasztaljuk, hogy önöket eltávoztottakat, az 56-osok leszármazottait és bennünket, úgymond otthoniakat, vagy a visszatérőket összeköt '56 szelleme.

Azért mert az igazság mindig összeköt, és tudatosítanunk kell magunkban és a világban: az igazság mindig győz. Most az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján megmozdult Magyarország.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A forradalomban éppen az volt a csodálatos, hogy az igazságba vetett hit adta az erőt ahhoz, hogy a személyes forradalmak egy nagy közös akaratba forrjanak, amely legyűrte a hatalmas túlerővel szembeni félelmet. A szubjektíven megélt forradalom, az egyéni sorsok és történések még mindig nagyon közeliek időben, ahhoz, hogy teljes objektivitással lehessen szemlélni bizonyos eseményeket. De az biztos, hogy a magyar nép 1956. október 23-án kiengenesedett és felemelte fejét, erőt érzett magában ahhoz a joghoz, amelyet történelmi kötelességének érzett érvényesíteni. Vér, áldozat és a következmények viselése árán. A haza fiainak elvesztése árán.

Igaz forradalom volt 1956, amelyet az igazságba vetett hit vezetett a szabadság felé, amíg a szovjet láncotalpak sárba nem tiporták. Lehet-e az igazságot éppen azok ellen fordítani, akik annak nevében harcoltak? Tudjuk, mindig is tudtuk, hogy ők voltak az igazi hazafiak, de kevesen mertük ezt mondani, kinyilvánítani.

Létezik-e engesztelő elégtétel mindazok számára, akiknek el kellett hagyniuk a hazát, és azok számára, akiket a hatalom igazságtalanul megbélyegzett, kirekesztett?

Létezik-e engesztelő elégtétel mindazok számára, akikkel szemben méltánytalan intézkedéseket foganatosított az elnyomó rendszer, akiket a haza ellenségeinek nyilvánított, akkor, amikor éppen ők voltak a magyar haza igazi élő lelkiismeretei?

Ötven évvel a magyar forradalom után ez az emlékmű legyen a bizonyossága annak, hogy semmilyen áldozat nem hiábavaló, még a vérbefojtott, letiport forradalomé sem.

A mindennapi, és nagy történelmi küzdelmeink során '56 mindig is olyan erőt adott, amely máig hat, és amely – hisszük – a jövőnket is meghatározza.

1956 mércéje az igazsággal mér. A jövőnket is ehhez kell mérni, és e szerint cselekedni. Azzal a tisztánlátó történelmi emlékezettel, amely megtisztítja a múltat a félremagyarázásoktól. Amelyben a hősök, az elmenekültek, az otthonmaradottak összes áldozata, amelyben mindaz, amit apáink, nagyapáink hősként, mártírként, vagy áldozatként vittek véghez segít megérteni és végre teljesíteni a szabadságba vezető igazság szellemét.

Ezért felelősségünk és küldetésünk is, hogy a történelmi emlékezet általunk is tovább vigye '56 igazságát, hogy fiataljaink, utódaink megkapják ezt szent örökségül.

Mert szabadságra csak azok méltók, akik nem adják fel az igazságért való küzdelmet. Szabadságra csak azok méltók, akik tesznek is érte.

Ez a mi felelősségünk, amely örök időre szól '56 szellemében.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

A TRIANON-KÉRDÉS VISSZAFOJTÁSA A NEMZETET BETEGÍTI MEG

*Elhangzott Sopronban, a református templomban tartott
megemlékezésen, 2005. június 4-én*

„Szomorúbb sorsot alig szánt nemzetnek a népek hatalmas Istene, mint most a magyarnak. Ezeréves, küzdelmekkel teli, keservekkel csordultig telt, csalódásokkal szinte a kimerültségig terhelt élet után, most a lassú elsovadás szégyenére ítélte a világ hatalmasainak balga tanácsa. És e nehéz ítélet terhét rokontalanul, megértő szívek nélkül kénytelen hordozni. Igazainkat nincs, aki megértse, ügyünket nincs, aki felfogja, fájdalmunkat nincs, aki enyhítse, sorsunkat nincs, aki irányítsa. Ha volt korszak, az elmúlt ezer évben, melyben elhagyatva állt a magyar, ennél terhesebb, ennél szomorúbb, ennél végzetesebb aligha volt csak egy is, mint a mai.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Emlékező Közönség!

Keserűséggel és szomorúsággal teli sorok ezek, amelyek annál inkább megmarkolják az ember szívét, hogy egy istenhittel és reménységgel teli egyházi előljáró, Raffay Sándor evangélikus püspök tollából származnak. Az írás 1920-ban született és a Vértő Magyarország antológiában jelent meg, amelyet Kosztolányi Dezső szerkesztett.

Azóta is legújabb kori történelmünk talán egyik legfontosabb kérdésköre Trianon.

Nem árt elgondolkodni azon, hogy a trianoni békediktátumról mikor lehetett, mikor kellett, és mikor nem volt szabad beszélni. 1920. június negyediké az a nap, amelyen egy, a népek önrendelkezési jogát, a nemzetközi jogot és

mindenféle erkölcsi megfontolást felrúgó, rövidlátó és ostoba békét kényszerítettek ránk. A dolgok alakulásában az aktuális magyar államnak is nagy része volt: a Károlyi Mihály nevével fémjelzett államberendezkedés doktriner, saját ábrándjain kívül semmivel sem számoló politikája az ezer esztendő Magyarországot is magával vitte a sírba. De ez nem lehet magyarázat, még kevésbé vigasz. Hosszasan sorolhatnánk veszteségeinket, a statisztikai adatokat, a területi veszteséget, az emberveszteséget, a nemzeti vagyonban esett károkat. Mindenki, aki felelősséget érez a nemzet sorsa iránt, ezeket ismeri. Trianon és a Párizs környéki békerendszer azonban paradox módon nem csak nekünk, hanem az egész térség számára veszteséget jelentett. A románok és a csehszlovákok, később a szlovákok és a szerbek félnek, hogy vissza akarjuk venni, ami a miénk. A térség egymással vetélkedő, elkeseredetten szembenálló mozaikállamokra bomlott fel. A Monarchia pusztulása után Közép-Európa a nagyhatalmak játékszere lett. Trianon azóta is velünk, köztünk és bennünk él. 1920 után a törvényhozó és a végrehajtó hatalom akarata egységes volt. Mindegyik parlamenti párt – a szociáldemokrata párt kivételével – kinyilvánította véleményét, mely szerint a békediktátum elfogadhatatlan, ezért meg kell szüntetni a trianoni békeszerződést. E pártok a békerevízió mellett tettek hitet.

Először Bethlen István gróf, magyar miniszterelnök említette 1928-ban, híres debreceni beszédében, hogy a határok Magyarország számára elfogadhatatlanok, ezért valamilyen módon meg kell a kérdést oldani. Ezt az elvet vallották az utána következő kormányfők is. A két világháború közötti magyar politika legfontosabb célja a visszaszerzés volt, szemben az utódállamok megtartási céljával. Ennek el is jött a gyakorlati ideje 1938-ban és 39-ben az első bécsi döntéssel, illetve 1940-ben a másodikkal. 1941-ben pedig a délvidéki revízió már fegyverrel történt. A kérdés napirenden volt, és meg is volt az

eredménye, ami az akkori magyar külpolitika sikerességét bizonyítja.

A második világháború végével érkezünk el a tiltások korához. Az 1947. február 17-i párizsi békeszerződés lezárta Magyarország és szomszédai számára a háborút. Visszaállították a trianoni határokat, s ezzel a kérdést lezártnak kellett tekinteni. Rákosi Mátyás hatalomra kerülésével beköszöntött a Trianonról, annak következményeiről, illetve a kisebbségbe szakadt nemzetrészekről való beszéd tiltása. A térségben két történelmi folyamat indult el: az egyik a kommunizmus kiteljesedése, a másik a trianoni rendszer visszaállítása volt. A magyarországi kommunisták abban különböztek az utódállamok kommunistáitól, hogy míg azok kökemény nemzeti elkötelezettségűek voltak, a magyarországi kormányok magyarellenes bel- és külpolitikát űztek. Ezért meggátolták azt, hogy Trianonról beszélni lehessen.

Trianon generációk életét határozta meg. Minden tiltás, elhallgatás ellenére a magyar érzelemlátás részévé vált az elmúlt évtizedekben.

Azóta is Trianon kinek-kinek gyász és keserűség. Kinek beletörődés, apátia, elhallgatnivaló tény, kinek idejétmúlt múltba fordulás, vagy éppen hátranézés nélküli előremenekülés a jövőbe.

Bárhogy is legyen, Trianon 85 év után is hat. Lelkünkben hordozzuk traumáját mi magyarok. És lelkükben hordozzák szomszédaink is. Mindenki tudja: elképesztő igazságtalanság történt 1920-ban. Lényegében a nemzetnek az élethez való jogát vonták kétségbe, és nekünk minden jogunk meglenne, hogy elégtételt kérjünk. Nem a revans szellemében, hanem annak igényével, hogy visszanyerjük kirablásunkkal, megnyomorításunkkal szétrombolt, egységes és öntudatos nemzetként fejlődésünk esélyét.

Trianon jelen volt és ma is jelen van életünkben, de nincs jelen diplomáciánkban, és alig most kezd válni a közbeszéd tárgyává. Pedig a Trianon-kérdés visszafojtása a

nemzet testét és lelkét betegíti meg. Ennek konkrét jelét láttuk 2004. december 5-én, amikor – kimondani is szörnyű – a haza majdnem kizárta magából a nemzetet.

A Trianon-kérdés visszafojtásával csak magunkat gyengítjük el. Ezzel mások visszaélhetnek, és vissza is élnek, tudva, hogy az igazságot úgysem merjük kimondani. Így tulajdonképpen önvédelmünk, önbecsülésünk legigazabb és legindokoltabb érveit hallgatjuk el. Ezen változtatni kell.

Szeretném – és azt hiszem, hogy sokan vagyunk így vele –, ha nem lenne igaz annak a magyarságkutatónak a mai megállapítása, amely szerint a „az anyaországi magyar-ság nemzettudata csak nyomokban létezik”.

Trianon óta magyarázkodnunk kell. Zavarba jövünk, ha a hazáról, a nemzeti hovatartozásról beszélünk. Nemzeti identitásunk Trianon óta elbizonytalanodott és eltorzult.

A kommunizmus évtizedei a nemzeti érzést szinte gyökerestül ki akarták iktatni, miközben a világon mindenütt az emberek legtermészetesebb érzése ma is a nemzeti hovatartozás.

A nemzet érdekében kell reálisan látni és érzékelni a körülöttünk zajló folyamatokat, ismerni a minket befolyásoló körülményeket. De a nyugati világhoz is szólnunk kell róla, hogy értsék a térség sajátos problémáit. A Trianon-kérdés tehát 85 év után is megoldásra vár.

Először. Tudunk-e eleget a tőlünk elszakított területeken élők sorsáról? Azokról a kárpátaljai fiúkról, akik első lépcsősök voltak a Pamírban, a vörös világbirodalom kínai végvidékén vagy éppen Afganisztánban harcoltak. Nem a hazáért, hanem az életükért. A Felvidéken meghurcolt írókról és a módszeresen sorvasztott anyanyelvi oktatásról, Erdély duzzasztógátakkal elárasztott falvairól, a csángókat versenyt zaklató román rendőrökről és papokról, de még az oldott kéveként szétomló, szomszédokról, a burgenlandi magyarságról sem tudunk eleget.

Másodszor. Teszünk-e valamit az elszakított magyarokért? Ha mást nem is, de legalább annyit, hogy megismertük-e

őket? Figyeljük-e sorsukat? Eljutunk-e a határon túlra? Teszünk-e azért, hogy egy olyan Magyarországot, anyaországot teremtsünk, amely tesz a határon kívül rekedt magyarokért? Teszünk-e azért, hogy felelős vezetőink, a mindenkori magyar kormány mindenkori miniszterelnöke azzal az erkölcsi tartással és küldetéstudattal álljon az anyaország élén, hogy legalább lélekben 15 millió magyarért érezzen felelősséget?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Sopron, a Leghűségesebb Város, úgy, ahogyan 1921-ben, 2004. december 5-én ismét bizonyított. Sopron üzent a nemzetnek 1921-ben és mi üzentünk 2004-ben is.

És most, 2005. június 4-én, azt üzenjük innen, hogy egy nemzet addig nemzet, amíg nem adja fel identitását. Az okos következetesség csak részben politikai feladat, sokkal inkább a haza, a nemzet társadalmi felelőssége, amely képes átalakítani a történelmi szemléletet, és képes egészséges hazafisággal gondolkodó fiatalságot nevelni, akik értik az Európai Unióhoz való tartozás előnyeit, de bárhol is élnek a nemzet nagy családjának a követeiként viselkednek.

Sokan vallják, hogy, amit a történelem elvett, azt már nehéz visszaszerezni. Pedig az igazság érdekében, a közös értékrend tisztelésében, a politikai és társadalmi kultúra értelmes szabályai szerint erkölcsi kötelességünk azt a nemzet érdekében megtenni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az eltűnő határok Európájában nem határrevízióval, nem erővel, és nem kalandor módra, zavarkeltéssel kell megvalósítanunk össznemzeti önrendelkezésünket. Hanem egyrészt a belső önbecsülésünk, helyes nemzettudatunk helyreállításával, másrészt a határokon átívelő nemzetegyesítéssel, a kettős állampolgárság és a határon túli magyarság autonómiatörekvéseinek támogatásával.

A fenti elvek szerinti értelmezésben idézem ugyancsak Raffay Sándornak reményt és erőt adó, 85 év után is aktuális sorait:

„Századok óta elszoktattak az önállóságtól, most meg kell azt szoknunk ismét, ha élni akarunk. Öntudatos, nemzeti politikát kell ismét kezdenünk. Nem pártok, hanem a nemzet számára. Ez a politika nem lehet másforma, mint, amit országszerző őseink űztek: keresztyén és nemzeti. (...) És a nemzet teste, minden becsületes, ép tagjának együttesen, az összetartás szent kötelességtudatával kell törekednie az egyetlen, jogosult cél elérésére és szolgálatára. Meg kell szűnnie annak a nyomorúságos, kicsinyes, porban kúszó, nemzetrontó szokásnak, hogy mindenki pártvezér akar lenni, s hogy a figyelmet magára irányítsa (a piacon) tombol és tépdesi az egység szent kötelét. (...) Ma nehezebb hazát szerezni, mint ezer évvel ezelőtt őseinknek volt. (...) Erre a nagy munkára kell előkészülnünk! Hogyan, miképp? Szégyenleném magam, ha ezt apróra el kellene mondanom. Hiszen minden becsületes magyar léleknek megmondja az a tulajdon hazaszeretete. (...) Új helyzetben, új kötelességek várakoznak ránk és e kötelességek csúcspontján (...) egy nagy feladat: vissza kell hódítanunk az ősi hazát!”

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Tempfli József püspökkel Nagyváradon

HOGY VISSZANYERJÜK NEMZETTÉ FEJLŐDÉSÜNK ESÉLYÉT

*Elhangzott Nagycenken, a Széchenyi Emlékmúzeumban
Koltay Gábor Trianon-filmjének bemutatásán
2005. február 12-én*

1026 IGEN és 5 darab NEM.

Így szavaztak a nagycenkiek 1921-ben. Magyarok maradtak. Ez volt a válaszuk a Magyarországot szétszakító trianoni döntésre.

A hazaszeretet kiemelkedő példája ez a két szám, amely itt Nagycenken mindenképpen a Trianon-téma mellé, elé kívánkozik.

Kedves Barátaim!

Egy film hozott most össze bennünket.

Egy olyan dokumentumfilmet látunk, amelyet Magyarországon a közszolgálati televízió nem hajlandó bemutatni, és lám, megteheti, miközben Romániában tegnapelőtt egy országos csatorna bemutatta a filmet, mi több, élőben vitaműsort is szervezett 2 magyar és 4 román résztvevővel.

A film erdélyi körútja során egyébként politikai botrányt és a diktatúra éveiből ismert retorziókat váltott ki.

Dokumentumfilmet látunk majd. Történelmi tényekről, képekben, zenében, versben, higgadt, józan eszme-futtatásokban. Milliók sorsát befolyásoló, és immár beismerten is igazságtalan döntésről szól a film. A múltat kutatja, de a jelenbe és a jövőbe szóló üzenettel.

Véleményeket mutat be, kérdéseket tesz fel, és lehetséges válaszokat ad a máig ható Trianoni-szindróma feloldásáról.

Akkor miért az ellenállás? A 21. század elején miért vált ki az egyébként művészi megfogalmazású film egészen primitív reakciókat?

Trianonról évtizedekig nem beszéltek, vagy éppen tényeit elferdítették. Amúgy nem tanították. Tabu téma volt.

Így lezáratlan maradt, megoldatlan, nyomasztó, ezért a lelkekben, a tudatban továbbélt és rombolt. Külön-külön a maga módján az anyaországban, az elszakított magyarságban, a szomszéd országok nemzeteiben.

A Trianon-szindróma több, mint nyolc évtizeden keresztül pusztító vírusként fejlődött tovább, és minden lehető alkalommal újra aktivizálódott. Népcsoportok szerint, a különböző vidékeken, sajátos történelmi helyzetekben.

Trianon 85 éve mindig jelen volt és jelen van életünkben.

De érdemben soha nem volt jelen a közbeszédben.

És nem volt jelen a külpolitikánkban, a diplomáciában. Visszafojtása a nemzet lelkét és testét betegítette meg. A Trianon-kérdés kezelésével magunkat gyengítettük évtizedeken át, amivel mások visszaélhettek.

Vissza is éltek. Láthattuk és szinte fizikai fájdalomként érezhettük újra 2004. december 5-én az eredményét.

A magyarság nemzettudata romokban hever. Ellenségeink sem tehettek különbül a nemzet ellen, mint ahogyan az elmúlt évtizedekben regnáló elnyomó hatalom urai és kiszolgálói tettek.

Ezért a film: történelmi tett. És történelmi tett az is, hogy az alkotók maguk kísérték végig Erdélyen a filmet.

Történelmi tett, mert ahhoz járul hozzá, hogy a Trianon-kérdés végre bekerüljön a köztudatba, hogy arról beszéljünk. Lehetnek különbözőek a film által kiváltott vélemények, de a lényeges: a párbeszéd, amely reméljük: most elkezdődik, és a kérdés megoldását segíti. Nem a revans szellemében, hanem annak igényével, hogy visszanyerjük kirablásunkkal, megnyomorításunkkal szétrombolt egységes és öntudatos nemzetté fejlődésünk esélyét.

A film szembesíti a Trianon-kérdés megoldatlanságával, ezért a megoldásra sarkall.

Szembeszögül az ismeretek hiányából adódó tévhitte-
tekkal.

A film üzenetének ötvenéves történelmi megkésett-
séget, lemaradást kell leküzdenie, egy társadalmi feszültség-
gel teli közegben, azzal a végső céllal, amely a Trianon-
kérdésben való valamennyire egységes gondolkodást
eredményezheti. Ez pedig a nemzeti öntudatunk helyreál-
lítását segíti.

A film képkockái magukért beszélnek, a film szerzője
pedig a film történetéről.

Én a vetítéshez két gondolatot még hozzá szeretnék
fűzni.

Egyrészt az, hogy a filmet 300 ezer ember látta, így a
nagyeceni vetítés is azt bizonyítja, hogy milyen nélkülöz-
hetetlen szolgálatot tesznek a nemzetnek azok a közössé-
gek, amelyek tudatosan vállalt kultúrmissziós tevékenység-
get végeznek. A civil közösségek erejét mutatja, hogy min-
denek ellenére „csak” nemzetszeretetből, gyakran anyagi
támogatás, és erkölcsi elismerés nélkül is teszik a dolgukat
a nagyecenihez hasonló közösségek.

Így juthatott el a film sok ezer néző elé. Érdemes végig-
gondolni a mai magyar társadalomért felelősöknek, hogy a
civil szervezetekben rejlő energiát, küldetésstudatot, közös-
ségi szellemet hogyan lehet és kell a nemzet javára fordít-
tani.

A másik gondolat a film alkotóinak tetteiről szól. Arról,
ahogyan az igaz ügyek szolgálatába kell szegődni. Aho-
gyan vállalni lehet, és kell, az igazságot, akkor is, ha az
nem jelent azonnali és feltétlen sikert. Ahogyan vállalni
kell a nemzet igazát, a sorskérdéseinket, akkor is, ha ez
nagy és erős ellenállásba ütközik, és akkor is, ha az ered-
mények talán jóval később születnek meg.

Igazságkeresésből és szolgálatból született e film.

Olyan igazságkeresésből és szolgálatból, amelyből a
Legnagyobb Magyar teljes élete minden magyarnak köve-

tendő példát adott. Ezért a nagycenki bemutatót Széchenyi szavaival ajánlom Önöknek:

„Mióta élek, kimondhatatlan vágy él lelkemben. Magyarország kifejtése, a magyar nemzet feldicsőítése él minden csepp véremben.”

Tőkés László Zsirán dedikál

AZ ÁLDOZATVÁLLALÁS PÉLDAKÉPEI

Elhangzott Győrött, a Hősök Napján, 2005. május 25-én

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az első világháború véres veszteségeinek megrendítő hatására 1917-ben törvény rendelte el, hogy: „Minden város és község az anyagi erejének megfelelő méltó emléken örökítse meg mindazoknak a nevét, akik lakói közül életüket áldozták fel a hazáért.” Alig pár évvel az után, hogy elhallgattak a fegyverek, az 1924. évi XIV. törvénycikk „Hősök Emlékünnepe” címen nemzeti ünnepé nyilvánította május utolsó vasárnapját. A templomokban külön imát mondtak a hősi halottakért. A napot állami rendezvényekkel is összekapcsolták, pl. ezen a napon avatták fel 1936-ban Szegeden a Hősök Kapuját, 1937-ben a budai várban a Hadtörténeti Múzeumot.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mi nemzeti ünnepeink mindig is magukban hordják a szomorú befejezés tragikumát. A nemzeti függetlenségért vívott küzdelmeink a legjobbak mártírhalálával végződtek. Az első világháború nem volt a mi ügyünk, mégis a lakosság számához képest a magyarság hozta a legnagyobb véráldozatot, és minket sújtott a legkegyetlenebb bosszú. Trianon után a halálos dermedtségből felocsúdó nemzet szinte valamennyi településén hősi emlékművet állítottak fel, és ahol lehetett, táblákba vésték a hősi halottak neveit. A kis falvakban is egy-egy emlékművet avattak. A városokban és nagyobb községekben nem lehetett a több száz vagy ezer hősi halott nevét egyetlen emlékműre felvésni. Az áldozatok nevei megoszlottak templomok, laktanyák, iskolák falaira elhelyezett márványtáblákon.

Az első és második világháborús emlékművek arról tanúskodnak, hogy egy olyan évszázadot hagytunk magunk mögött, amelyben bőven volt alkalma a magyarságnak bizonyítani hősiességét, és bőven volt alkalma áldozatait gyászolni. Nemzetünknek bőven volt alkalma megküzdenni azért, hogy magyarságáért, ha kell, akár élete árán kiálljon.

1945 után más idők jártak.

A nemzeti kegyelet és hála már nem jutott osztályrészül a második világháború hőseinek. 1946-tól elmaradtak a hivatalos megemlékezések, legfeljebb az éj leple alatt helyezett el egy-egy gyertyát, virágot halottak napján a megmaradt első világháborús emlékmű talapzatára, néhány könynyektől megráncosodott arcú özvegy, halványan emlékező gyermek, megtört lelkű szülő. A hősi emlékművek egy részét lerombolták, az emléktáblákat befalazták. A hősi halottak emlékezetének tilalma sajátos, magyar kirekesztés volt, más országban ilyet nem ismertünk. A hatalom akkori gyakorlóí nem tartották szükségesnek, hogy ezen a napon a magyar nemzet emlékezzen.

Csakhogy a hősiesség és a hazáért hozott áldozat olyan erény és erkölcsi erő, amely minden tiltás, sanda és kegyetlen szándék ellenére a lelkekben és a nemzet emlékezetében mindenhol és minden időben tovább él.

Tovább él a nagy hősök emlékezete, tovább él a mindennapok névtelen hőseinek emlékezete is, mindazoké, akik életüket adták a magyarságért, az országért, akik úgy hoztak áldozatot, hogy nem várnak ezért sem tiszteletet, sem kitüntetést. 2001-ben a polgári kormány idején törvény erősítette meg a hagyományt. Ünneppé tette az emlékezést eleinkre, akik rendületlenül álltak helyt a történelem viharában, akik példát adtak a kései utódoknak. Ezzel hazafias kötelességet teljesített.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A mai emléknapon történelmünk nagyjaira emlékezünk, és azokra is, akiknek nevét a történelemkönyvek

nem őrizték meg, de akiknek a hősi önfeláldozása nélkül ma nem létezne Magyarország, és nekünk nem lenne hazánk.

Árpád honfoglaló vitézei, Szent László katonái, a muhi és a mohácsi sík hősei, a '48-as honvédek, a két világháború tisztjei és bakái, a doni hősök, az '56-os forradalom pesti srácai mind a hazaszeretettől vezényelten tették szent kötelességüket.

Ezekben a pillanatokban gondoljunk kegyeletteljes tisztelettel Pongrátz Gergelyre, akinek földi maradványait ma 15.00 órakor Kiskunmajsán helyezik végső nyugalomra, az '56-os kápolnában. Pongrátz Gergely személyében olyan ember távozott közülünk, aki már életében legendává vált. Az a Corvin köz, melynek hősies harcát vezette, 1956 forradalmának és szabadságharcának jelképe lett. Semmiféle törtetés, egyéni becsvágy nem fért hozzá, szolgált a Hazát, ahogy csak a legnagyobbak képesek erre. Megőrizte becsülete tisztaságát, ami kevesekről mondható el korunkban. Corvin közről szóló könyve, beszédei, múzeuma, és egész külföldi-belföldi életútja a magyar nemzet őszinte és öntudatos szolgálatáról tanúskodnak, most már örök időkre. Alakját kristálytisztán ragyogó példaként állítjuk gyermekeink elé. Imáinkban kérjük a Magyarok Istenét, adjon neki örök nyugodalmat.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tömörségében is a legkifejezőbb az a tisztí eskü, amelyet a Magyar Királyi Honvédségben tettek egykor az ifjú hadnagyok. Kardjukat egyszerre kirántva kiáltották: „A hazáért, mindhalálig!” A magyar hősök emlékének megörökítése az utókornak olyan kötelessége, amely önbecsülésünk, nemzeti azonosságtudatunk megtartásának alapvető feltétele. Erkölcsi követelmény, hogy a magyar hősök emlékünnepeán méltóságteljes megemlékezésen rójuk le hátlánkat a nemzet hősei előtt.

Megemlékezésünkön elsősorban azok emlékét elevenítjük fel, akik esküjükhöz híven fegyverrel a kézben, parancsot teljesítve estek el a hazáért, de a haza, a szabadság és az emberi méltóság minden mártírját illesse tisztelet. Ahogy Illyés Gyula fogalmaz:

„Ne feledd a tért, ahol elestek ők, /a földet se feledd, / bárhol hulltak el ők, fajtánk hű férfiai, az a föld/szent ügy hős-helye lett.

Mert hol tiszta ügyért s így lám, temiattad / – érted is hulltak el ők: / terül az bárhol, a föld, rejtelmesen egy terület! / Úgy az övék, hogy már a tied.

Ne feledd hát a teret, hol bár a lebírt had / bár legutolsó hátvéde ledőlt! / Míg nem feleded: / nem nyugszanak ők.

Nem holt, nem letiport sereget / emészt el ott – vagy akárhol – a sírhant. / Új hont érlel a föld.”

A hősök tettei az egyéni, felebaráti és bajtársi lelkületnek is követendő példái. A harcban csak azok tudnak igazán helytállni, akik testvéri bizalommal vannak egymás iránt. Minden egyes katona élete társai kezében van, társai támogatásától, önfeláldozásától függ. Az igazi katonai lelkület alapja tehát az önfeláldozó szeretet, a bajtárs életének önzetlen védelme.

A hősök tettei legyenek örök, időtlenségbe emelkedő, mindenkor jelenvaló példái a közösségért való áldozatvállalásnak és felelősségnek.

Illyés Gyula szerint: a múlt nincs magától. A múltat minden generáció a jelenben maga alkotja. Annak a közösségnek, annak a társadalomnak, amelyik ezt nem tudja méltóképpen megtenni, jövője sincs. Ezért nagy felelősségünk és kötelességünk a történelem értéket ítélő rostáján megszűrni a múlt eseményeit. Hogy az igazi nemes értékeket tudjuk megőrizni és a jövőnek továbbadni.

Ezt kívánja a tisztesség, a becsület, az utánunk jövőők iránti felelősség. Ehhez kell az a bátorság, amely nem csak azokat teszi hőssé, akiknek csatákban kell harcolniuk, ha-

nem mindazokat, akik megalkuvás nélkül dolgoznak egy jobb, keresztény, magyar, nemzeti jövő, az egyetlen igazi jövő érdekében. Ez nem kevesek kiváltsága, hanem mindenkinek szent kötelezettsége.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

SOHA TÖBBÉ!

*Elhangzott Győrsovényházon, a kitelepítettek
emléktáblájának avatásán 2007. május 20-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Egybegyűlteik!

Amikor egy-egy templom harangja megkondul, akkor vagy az embereket hívja Isten házába, vagy alkalmanként elhunyt testvéreinkért, vagy ismerősökért, barátainkért száll magasba a harangszó. Ma Győrsovényházon azok emlékére szól, akik ennek a falunak lakói voltak mindaddig, amíg egy kegyetlen és igazságtalan emberi döntés miatt el nem kellett hagyniuk szülőföldjüket. Mert az emberéleteket követelő kíméletlen, gyilkos háború után olyan kor következett, amelyben az itt élőket a történelem újabb borzalma várta.

Egy 1945. decemberi embertelen és igazságtalan kormányrendelet kötelezte Németországba áttelepülni a magukat német nemzetiségűnek vagy anyanyelvűnek valló magyar állampolgárok százazreit, olyanokat, akik mindig is Magyarországot vallották hazájuknak. A második világháború után egy évvel, 1946 májusában 530 sovényházi lakost üldöztek el otthonukból. Az ártatlan emberek a mindössze 20 kilogrammos csomagjaikban nemhogy életük munkájának eredményét nem vihették magukkal, a sok-sok év fáradozásával összegyűjtött kis javaikat, de itt maradt gyermekkoruk, rokonaik mosolya, a szomszéd jó szava, a szülők, nagyszülők sírhantja, testvéreik, szüleik, szetteik, a valamikori összetartó közösség, a tánc, a mulatság, az addigi leélt egész életük, a szülőföld maga.

Mindezeket csak emlékezetükben vihették a messze idegenbe. De a hontalanságban éppen az emlékek súlya alatt, az elvesztett szülőföld utáni vágyakozásba, a szétszakított családok enyhíthetetlen fájalmába haltak bele so-

kan. Engem nagyon meghatott a kitelepítésnek az az egyik legmegrázóbb mementója, amelyet önök, itt Gyórsövényházon biztosan mind ismernek. A kétnyelvű sírfelirat egy távoli német temetőben, amely szerint:

„Itt nyugszik egy kitelepített magyar asszony, bánatában halt meg.”

A megyénkből kitelepítettek száma 11 086 fő volt. Hány-
nak szakadhatott meg bánatában a szíve? Ma, 61 évvel a tragikus események után, ezeket a történeteket felidézhetjük adatokkal, számokkal, dátumokkal, a korabeli rendeletekkel, az elűzöttek emlékének adózhatunk, de érzéseiket, gyötrelmüket, a kiszolgáltatottság és a kitaszítottság fájdalmát, a darabokra hulló életek tragédiáját teljes mértékben sem átélni, sem visszamenőleg enyhíteni nem tudhatjuk.

Mert 1946 májusának ez a tragikus napja a megalázottságnak azt az állapotát jelentette, amely után a testben és lélekben kifosztott emberek közül sokan az élni akarást sem tudták már magukkal vinni. Az itthonmaradottak szenvedése, kiszolgáltatottsága és megalázottsága, a szeretteik elvesztése miatti fájdalommal együtt pedig gyógyíthatatlan, és sokáig fel-fel szakadó sebeket hagyott itt is maga után.

Olyan sebeket, amelyeket csak az emberi szándékos gonoszság képes ejteni a saját embertársain és ezzel együtt saját magán is.

61 évvel ezelőtt talán sokan voltak, akik éppen ebben a templomban mondták el utolsó itteni fohászukat, bízva a lehetetlenben, a csodában, abban, hogy kényszerrel és embertelenül mégsem űzetnek el otthonukból. És tudjuk, voltak és még vannak olyanok is, akik, amint lehetett, az idegenből visszajöttek látogatóba, és ebbe a templomba is mindig visszatértek. A templom, az a hely, ahova békességért, reménységért, lelki erőért térünk be. És ez az a hely, ahol egy pillanatra meg kell állnunk, és az elűzöttek minden szenvedéséért egy fohászt kell mondanunk. És egy fo-

hászt azért is, hogy ember ember ellen gonoszat ne tegyen, hogy hasonló tragédia soha meg ne ismétlődhessen.

Mindazok az elődeink, akikre mostantól fogva ez az új emléktábla emlékeztet, egyszerre veszítették el a múltjukat és a jövőjüket. Voltak, akik a reménységükkel együtt mindent. És voltak köztük olyanok, akiknek reménysége utolsó életető erőként megmaradt. Ezért emlékeztessen a tábla minden egyes alkalommal azokra, akiknek ősei felépítették a templomot, azokra, akik felépítették a falut, akik előttünk itt éltek és haltak, és azokra, akiknek életükben végső búcsút kellett mondaniuk otthonuknak és hazájuknak. Emlékeztessen a tábla a reménységre. Ma a harang a kitelepítettek emlékének szól, és egyben nekünk is. Arra figyelmeztet minket, hogy hit, remény, szeretet és bölcsesség nélkül parttalan az élet és nincs jövőnk. Emlékeztessen arra, hogy csak a reménykedőktől nem lehet a múltat teljesen elvenni. Figyelmeztessen arra is, hogy az elődökre kötelességünk emlékezni. Mert ha nem tudunk emlékezni, nem lesz sem múltunk, sem igazi jövőnk.

A település jövőjére egy jókívánságot hoztam önöknek, a 90. zsoltárból:

„Uram, te voltál hajlékunk nemzedékről nemzedékre.

Mielőtt hegyek születtek, mielőtt a föld és a világ létrejött, öröktől fogva mindörökké vagy te, ó Isten!

Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülnénk.

Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jusunk! Legyenek láthatóvá tetteid szolgálidon, és méltóságod fiaikon! Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá!”

JÓ SZOMSZÉDOK MARADUNK!

Elhangzott német és magyar nyelven Féltorony (Halbturn) településen, Ausztriában, az osztrák államszerződés aláírásának 50. évfordulóján, 2005. május 8-án

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ausztria a második világháború végén új világtörténelmi helyzetbe került. A háborút követő négyhatalmi megszállást követően politikai és gazdasági értelemben is darabokra hullott. Az ország helyzetét nehezítette a lassú békekötés és a megszállók közötti politikai kapcsolatok romlása.

Az 1945 végére létrejövő egységes kormányzati és politikai struktúra ellenére az ország belső integrációjának megteremtésére csak a gazdaság területén nyílt lehetőség.

Amikor az Amerikai Egyesült Államok 1947-ben meghirdette a Marschall-tervet Ausztria politikai vezetése bátran döntött és a szovjet tiltakozás ellenére vállalta az újjáépítési programban való részvételt. A programban nemcsak a nyugati hatalmak által megszállt területek, hanem a szovjet zóna is részesült, egységet teremtve a tartományok között. Lehetővé vált az újjáépítés és a gazdasági fellendülés megindulása. Magyarország sajnos nem tudta ezt a pénzügyi alapot igénybe venni.

Tíz évnek kellett eltelnie, amíg 1955. május 15-én a bécsi Belvedere kastélyban a megszálló hatalmak külügyminiszterei aláírták az osztrák államszerződést.

Leopold Figl osztrák külügyminiszter két mondatot írt kézírással a szerződésre: „Köszönet a Mindenhatónak!” és „Ausztria szabad!”. Új fejezet kezdődött ezzel az osztrák állam életében és 1955 végéig kivonultak a katonai megszállók az országból. Nekünk, magyaroknak még hosszú évekig el kellett szenvednünk a szovjet katonai jelenlétet.

1956. őszi forradalmát követően sem jött el a várva várt szabadság hazánkba. Ausztria szerencsés volt. Nagy-Bri-

tannia, a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok megegyeztek az ország iránti kötelezettségeikről.

Mi minden történt ez alatt az 50 év alatt? Európa és a világ csodálatos fejlődésen ment keresztül. Se szeri, se száma a technikai újdonságoknak.

Politikai szövetségek, gazdasági kapcsolatok és a globalizáció ténye hálózza be mindennapjainkat.

Egyet azonban nem szabad elfelejtenünk. Bonyolult, nehézségekkel terhelt világunkban is az emberi élet a legfőbb érték. Mi, magyarok és osztrákok jó szomszédok voltunk, vagyunk és maradunk. Együtt kell békében és barátságban élnünk itt Közép-Európában.

Közös tagságunk az Európai Unióban lehetővé teszi, hogy történelmi hagyományainknak megfelelően együtt tudjunk munkálkodni egy szebb jövőn.

A NAGY TETTEK CSAK A SOK KICSIBŐL SZÜLETHETNEK

*Elhangzott Sopronpusztán, az 1989-es Páneurópai piknik
és határáttörés színhelyén, az esemény évfordulóján,
2005. augusztus 19-én*

Sopron neve a Páneurópai pikniknek köszönhetően bejárta Európát és a világot.

Egy olyan várost jelent, amely történelmi tettet hajtott végre azért, hogy a kelet-európai változások megtörténhessenek.

Időben – ugyan – nagyon közelinek számít az 1989-es áttörés, de az azóta eltelt 16 év bizonyította: akkor történelmet írtak itt a vasfüggöny tövében.

A Páneurópai piknik azt adta a világ tudtára, hogy a jaltai világ rendjét csak az erőszak drótozta össze, az az erőszak, amelynek egyszer mindenképp véget kellett érnie.

Tudjuk és büszkéek vagyunk rá: Sopron a leghűségesebb város. Ez az évszázadok alatt többször bizonyosodott. 1989 augusztusa pedig megmutatta: Sopron egyben a szabadság városa is, amely egy negyven évig erőszakra épülő világrend megváltoztatásához hozzáette azt, ami hűségmúltjából adódó kötelessége volt.

A soproniak nagy és sorsot formáló döntései között – 1277, 1921 – méltó helye van az 1989-es augusztusi határáttörésnek, amikor a menekülő kelet-németeket a soproniak segítették abban, hogy a szabadság útjára léphessenek.

A világtörténelem sokszor befolyásolta az itt élők sorsát, az 1989-es Páneurópai piknik eseményeiben pedig a soproniak maguk alakították Európa és a világtörténelem sorsát.

A Páneurópai piknik évfordulója azóta is ünnep. Immár olyan ünnep is, amely a határok eltüntetésének eredeti szándékával egybecsengően a határ mindkét oldalán he-

lyet talált magának, és olyan ünnep, amely idén méltó módon jótékonyági célt is szolgál: a határon túli magyar testvéreink iránti felelősségvállalást, az összmagyarság, azaz a nemzet érdekét.

Immár sokkal messzebbre lehet látni erről a helyszínről, mint amilyen messze az itt álló őrtornyokból látni lehetett. Lehet innen látni Berlint, Nyugat-Európát, még az erdélyi Csíkdelnét is.

Időben is évszázadokat látat ez a hely. Sopronban a Húségekút három alakja a soproni húség és szabadságvágy évszázadai között felidézi 1989-et, azt a pillanatot, amelynek ez a hely tanúja volt.

És ugyan a határáttörés igazi értéke és rangja majd néhány évtized múltán fog igazán értékelhetővé válni, a mi feladatunk és felelősségünk ma az, hogy ez kellő súllyal történjen.

Mert e történelmi helyen és augusztus 20. közeledtével szólni kell Szent István királyunk ünnepéről is, azon történelemformáló államférfiéről, akinek méltán köszönhetjük magyarságunkat.

A mi felelősségünk, hogy egy újabb kor magyarsága, és Európa népei úgy tekintsenek vissza majd a mi időnkre, a tetteinkre mint ahogyan mi tekintünk Szent István államára.

Tudnunk kell, hogy első királyunk nagy műve sem válsulhatott volna meg, ha az egyes emberek a maguk egyéni tetteivel nem teszik meg kötelességüket.

És tudnunk kell, hogy a nemzet gyarapodását, felemelkedését, a nemzet minden tagjának érdekét szolgáló tettek Európának is hasznára lesznek. Tudnunk kell: nemcsak nagy tettekre van szüksége a hazának, a nemzetnek. Éppen a határáttörés és annak következményei bizonyítják, hogy nem választhatók el egymástól nagy és kis tettek, hanem arra van szükség, hogy egyszerűen mindenki legjobb szándéka, tehetsége és lelkiismerete szerint, a maga helyén tege a dolgát.

A vasfüggöny leomlott, azóta az európai integráció útjain új utakkal, új célokkal – új korszak kezdődött. Az új kor sem nehézségek nélküli – hiszen melyik kor volt az? A végigmenetel mikéntje pedig rajtunk múlik. A haza jövője mindannyiunktól – egyénektől és közösségektől – egyformán függ.

Méltóságteljes egyszerűségében pedig itt, ez a kopjafa emlékeztessen minden erre járót, arra, hogy a történelem nagyszerű eseményei között, a 16 évvel ezelőtti pillanat a szabadságot, az emberi méltóságot, a merészséget, a jövőbe vetett hitet, az összetartozást együtt szolgálta.

Jó lenne, ha végérvényesen eljönne az az idő, amikor az egykori résztvevők, a mindenkori vendégnek érkezők, emlékezők, erre járók immár közös egymásratalálásában is együtt szolgálja ez a hely a magyar nemzetet és az európaiságot.

Tegyük azért, hogy ez a jövőben így legyen!

Szájer Józseffel és Habsburg Ottóval a Páneurópai piknik helyszínén

ÖSSZE KELL FOGNI A HAZA GYARAPÍTÁSÁÉRT

*Elhangzott Sopronban, az önálló soproni Kereskedelmi
és Iparkamara 155. 55. illetve 5 éves jubileumán,
2005. november 18-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Sopront évszázadokra visszamenőleg mindig is munkaszerező, és tenni akaró polgárainak szorgalma gyarapította. A soproni iparosok és kereskedők már a 14. század közepén szoros kereskedelmi összeköttetésben álltak a mai Ausztriával, ezt egy 1352-ből származó kiváltságlevél is igazolja. Sopront már ekkor élénk kereskedelem is jellemezte, amit kétségtelenül kedvező határszéli helyzete teremtett meg, ahogyan ma mondanánk, az élénk nemzetközi áruforgalom.

Hogy miért említem ezeket az évszázadok előtti időket?

Azért, hogy szemléltessem: ezen a vidéken nem előzmények nélküli annak a vállalkozói rétegnek a jelenléte és a fejlődés érdekében kifejtett munkája, amelynek nyomait nem csak írásos dokumentumokban, hanem a város és a térség gazdagodásában is felleljük.

A gazdasági kamarák gyökerei a középkori céhekig nyúlnak vissza. Fejlődésük során a kamarák közjogi testületekké váltak, és egyre több feladatot vettek át a közigazgatási és önkormányzati szervektől.

Minden soproni büszke lehet arra, hogy 1850. augusztus 13-án Sopronban jött létre az első kamara, amelyet Pozsony, Pest és többi nyolc kamara követett országszerte.

Ugyancsak Sopron városa volt az, amely 15 évvel ez előtt, 1990. február 1-jén – elsőként újra megalakította az önkéntes tagságú Soproni Városi Gazdasági Kamarát, azt a szervezetet, amely kétségtelenül szerepet játszott az akkori időkben az újrarendező, újjászerveződő gazdasági

élet területén, megcélózva a helyi vállalkozók érdekvédelmét, a gazdasági régió fejlesztését. Aztán 1994-től egy a megyei kamarával közös időszak következett, majd a 2000. évi önállósodás, amikor megalakult az önálló Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara.

A múltidézés fontos, mert amint azt a soproni kamara jelenlegi elnöke is mondotta: a múlt büszkeséggel tölt el, de kötelez is. 155, 15 illetve 5 év kötelez a tanulságok leszűrésére, és főként a jövő továbbgondolására.

Kétségtelen, hogy minden időkből a ma vállalkozói rétegnek mondott társadalmi csoport volt, az, amely megte-remtette a javakat, munkát adott, és a régió, az ország fejlődését meghatározta. Természetesen minden időben olyan módon, ahogyan éppen az adott helyzet engedte. De egy biztos: elődeink, az önök elődei mindig a legne-mesebb szándékkal tették a dolgukat.

„Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen” – mondta Széchenyi István, az a kiváló magyar államférfi.

Ez a gondolat, amely a kamarai világtól nem idegen, a nemzetnek, a szűkebb régióknak gyarapítása érdekében való összefogásról szól.

A jövő pedig felelősségteljes, nehéz, de nem megvaló-síthatatlan feladatok ró reánk, gazdasági élet szereplőire és politikusokra egyaránt. Olyan feladatokat, amelyekben össze kell fogjunk, a haza gyarapítása érdekében.

Ehhez mindenképpen meg kell erősíteni az egyéni és társas vállalkozások társadalmi szerepét úgy, hogy az össz-hangban legyen a gazdasági szereppel. Biztosítani kell a vállalkozásbarát közgazdaság és jogi feltételrendszert, és nem utolsósorban a versenyegyenlőséget.

A megye gazdasági folyamatait szemlélőként, segítőként, és egyben a térség jövője iránt elkötelezett politikus-ként is fontosnak tartom azt a célt megfogalmazni, hogy a kamarák jogkörei – több uniós országhoz hasonlóan – anak a gazdasági súlynak megfelelően legyenek érvényesít-

hetők, amely a politika partnerévé teheti őket, akár illetékességben, akár különböző jogkörökben.

Ugyanakkor a gazdaságpolitika irányítóje akkor mutat a helyes irányba, ha az iránytű mozgását nem téríti el durván a politika mágnese, ugyanakkor ez a politikai mágnes mégsem hagyja távlati célok és prioritások nélkül a gazdaság szereplőit. Mint oly sok minden az életben, a gazdaságpolitika sikere is a helyes arányokon áll vagy bukik.

Gazdasági növekedés csak a vállalkozások munkájából ered, új munkahelyeket csak vállalkozások teremtenek. Ezért mindennemű jóléti cél csakis a vállalkozások megerősödésén és versenyképességének növekedésén keresztül érhető el. Napjainkban a vállalkozások működését mégis gazdaságpolitikai és szabályozási akadályok egész sora nehezíti. Ezen változtatnunk kell.

A vállalatok és a vállalkozások versenyképességének növelése érdekében – különösen a Kelet-Közép-Európában egyre élesebbé váló adóverseny miatt – ma már elkerülhetetlen az adók radikális csökkentése. Egy több évet átfogó, kiszámítható és kalkulálható adócsökkentési lépéssorozat azonban gyökeresen átalakítja az állam és a gazdasági szereplők közötti viszonyokat. Ezért egy ilyen adócsökkentési lépéssorozatot csakis a gazdasági szereplőkkel együtt, de a társadalmi és államháztartási teherviselő képességet is figyelembe véve lehet és szabad kidolgozni, majd megvalósítani.

A Nyugat-dunántúli régióban, Sopron nyugati vonzáskörzetére való tekintettel szólni kell arról is, hogy az elkövetkezendő években eddig soha nem látott nagyságú – több mint tízezer milliárd forintnyi fejlesztést lehetővé tevő – európai uniós források nyílnak meg a magyarországi vállalkozások és települések előtt. Ahhoz azonban, hogy az ország adottságait, lehetőségeit, versenyelőnyeit jobban kiaknázhassuk, világos fejlesztési irányokra van szükség.

Utoljára, de nem utolsósorban keleti szomszédaink jövőbeli uniós tagsága kapcsán még egy gondolatot engedjenek meg nekem. Önök is bizonyára mind jól ismerik azt a kamarai központokat szemléltető, Trianon előtti térképet, amelyen az akkori Magyarország 11 kamarája látható. A közös gyarapodásunk és a kölcsönösen előnyös együttműködésünk érdekében megválaszolásra várnak a mai gazdasági élet szereplői részéről azok a kérdések is, hogy milyen eszközökkel segíthetné Magyarország a határon túli és az anyaországi vállalkozások közötti együttműködést, és egyben milyen kiaknázandó lehetőségeket talál a szomszédos, határon túli magyarlakta területeken.

Meggyőződésem, hogy a soproni és Sopron környéki gazdasági élet szereplői, amint azt a Soproni Kamara múltja és jelene is bizonyítja: megtalálják a jövő társadalmát, az ország gyarapodását szolgáló válaszokat és hatékony megoldásokat.

Ehhez ajánlom fel a megyei önkormányzat, és személy szerint a magam, mint a város és térsége országgyűlési képviselője segítségét és együttműködő partnerségét.

Köszönöm a figyelmüket.

SORSKÉRDÉSEINKRE VÁLASZT A HITBEN GYÖKEREZŐ KULTÚRA AD

*Elhangzott Győrött, a Bartók Béla Megyei Művelődési
Központban, a Magyar Kultúra Napján,
2007. január 19-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kölcsey Ferencnek, a Himnusz költőjének tömör üzenete ez: „Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

A Magyar Kultúra Napján gyakran idézik a kultúra szó jelentését lexikonokból, értelmező szótárakból. Ezek hossz-
szas felsorolások arról, amit a kultúra egybegyűjt. A kultúra a meghatározások szerint, röviden az emberi társadal-
mak által létrehozott anyagi és szellemi javak összessége, a műveltség, az értékek, a hagyományok megőrzése, to-
vábbörökítése, egyben magatartásforma. A kultúra szóval jelölt fogalomnak van viszont egy olyan többlete, amely az eddigi felsoroltaknál magasabbra, az anyag fölötti dimen-
ziókba vezet.

Mert a kultúra több mint egy gyűjtőfogalom. A kultúra több, mint produktum, több, mint teljesítmény, több, mint ismeretrendszer, több, mint a hagyományok tisztelete és több, mint a társadalmi normákhoz való igazodás. A kultúra több, mint tudományos tézisek gyűjteménye és azok gyakorlati alkalmazása. A kultúra él. Változik, alakul. És, ami igazi lényegét jelenti: a kultúra alakít. A kultúra gondolkodásra és válaszdadásra készítet. A kultúra megfontolásra és cselekvésre készítet. Tehát a kultúrának ereje van. Elég csak a kimondott szó erejére, az anyanyelv nemzetmegtartó erejére gondolnunk, vagy arra az erőre, amit egy hagyománytartó falu közössége képvisel, vagy éppen arra, ahogyan egy-egy művé-

szeti alkotás az emberre hat. A kultúra minden pillanatban viszonyulásra kész, cselekvő részvételt feltételez. Ezért a kultúra közösséget teremt erejével. A közösség pedig a kultúra által él és fejlődik. A kultúra nem rombol, hanem épít, gazdagít. A kultúra maga hat, alkot, gyarapít. És fordítva: aki hat, alkot, gyarapít, az kultúrát teremt. Ez a bonyolult összefüggés is a kultúra anyagfelettségét tudatosítja.

„Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

A kultúra fényt, világosságot teremt. Meglátatja a lényegyet, egyben önismeretre segít, és tudatot formál. Egyéni, és közösségi tudatot alakít. Kultúra nélkül nincs öntudat és nemzeti tudat sincs. A kultúra élet. Az egyénnek és a közösségnek pedig életminőség. A kultúra élet, tehát hitbéli gyökere van. Nem létezik kultúra hit, – vagy ha úgy tetszik – az életbe vetett bizalom nélkül. A kultúra a létezésnél többet jelent. Annyival, mint amennyivel a pusztaság létszükségletek és életfunkciók fenntartásánál többet jelent az élethivatást, küldetést teljesítő emberi szándék és tett. A kultúra sorsértelmezés ad.

Hass, alkoss, gyarapíts! – mondja Kölcsey.

A kultúra feltölti a létet. Úgy, ahogyan Kölcsey ebben a három szóban fogalmaz. A kultúra hat: valamit elindít, jó irányba terel, formál, átlényegít, a léthez világképet rendel. A kultúra alkot: létrehoz, újraterelem, újat formál. Gyarapít: gazdagít, erősít, életnövekedést eredményez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A kultúra: eredeti jelentése szerint szántást-vetést, megművelést jelent. A kultúra latinul azt is jelenti: gondozni. Mint ahogyan már az ókorban a földműves megművelte földjét, elvetette a magot, gondozta, de mindvégig abban a tudatban, hogy az élet növekedéséhez szükséges erő egy feljebbvaló, teremtő erő adja. Nehéz, fáradságos, és az elemeknek kiszolgáltatott munka. Ez gyakran akár hiábavalónak is tűnhetett. De a művelés akkor is kötelesség volt a kulturált embernek, a jó gazdának.

Mai megtépzott magyar valóságunkban a kultúra munkásainak hasonló a feladata és a sorsa.

A kultúra elhivatottság arra, hogy törődjünk azzal a világgal, amit ránk bízta. Műveljük a ránk bízottakat, ápoljuk az értékeket, örökítsük tovább a hagyományokat, a tudást. Tegyük ezt minden nehézség ellenére, az életnövekedés reményében.

A kultúra az értékek világához közelít bennünket, ahhoz az abszolút értékhez, amely örök és változatlan. Ezért a kultúra megtart. A kultúránk megtart azzal, hogy magában foglalja magyarságunkat, kereszténységünket és európaiságunkat. Mert a nyelv, a népművészet, a művészet és őseink élettapasztalatának időálló értékei a Szent István-i örökség által maradhattak meg. Magyarságunk a Szent István-i örökség által maradhatott meg. Így európai és egyben magyar az a kultúra, amely a hitben gyökerezik. Egyszerre különböztet meg és kovácsol össze egy közösséggé. A történelem során önazonosságunkban megtartott és megtart, egyben az európai közösséghez kapcsolt és kapcsol.

Bartók azt vallotta: „ami új és nagy jelentőségű, azt mindig a régi gyökerekbe oltják...” Ez az örökség tartott meg minket, magyarokat Európában, abban az Európában, amelynek gyökerei az antikvitás és a bibliai kultúra. Ez az örökség tartotta meg a magyar nemzetet, szétszakítottsága ellenére. Ezért, önöket, akik fáradságos munkájukkal ezt segítik, köszönet illeti. Köszönet illeti önöket minden megtanított verssorért, énekért, minden táncmozdulatért, minden, kézbeadott könyvért, minden jóra nevelő szóért és tekintetért.

A „Hass, alkoss, gyarapíts” szellemében végzett munkájuk, a kultúrát szolgáló munkájuk a megmaradást szolgálja. Tehát a jövőt szolgálja. Jövőbeli megmaradásunkat – amint azt évezredek történelmünk bizonyítja – csak ez szolgálja.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Himnuszban, a költemény születésének napján nemcsak kultúránk egyik csúcsművét ünnepeľjűk, hanem erőt is merítűnk a megmaradásba vetett reményhez. Sorsértelmezésén keresztül a Himnusz ezt a reményt közvetíti.

Kölcsey Himnusza egyetemes és személyes hitvallás. Szellemissége a történelműnk erővonalain keresztül a múltból a jelenen át a jövőbe mutat. A nemzet imádságában fennmaradásunk kérdéseit fogalmazzuk meg. Választ a sorskérdésekre a hitben gyökerező kultúra ad.

„Hass, alkoss, gyarapíts!” – ez egy elhatározás, és az elhatározást követő tette való felszólítás. Üzenet. Életszemlélet, és egyben felelősségűnk.

Nem hivatkozhatunk körűlményekre, lehetőségekre, akadályokra, nehézségekre. Az idézett vers egybecseng a Himnusz örökérvényű üzenetével. Ez az üzenet legyen itt és most a Magyar Kultúra Napjának a megmaradásunkat, a nemzet megmaradását szolgáló üzenete:

„Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?

Messze jövendővel komolyan vess össze jelenkort;

Hass, alkoss, gyarapíts: s a baza fényre derűl!”

Köszönöm, hogy meghallgattak!

FORDÍTSUK A JÖVŐRE A MÚLT SZELLEMI TŐKÉJÉT!

*Elhangzott Győrött, Rómer Flóris szobránál,
a Múzeumi Világnapon, 2007. május 19-én,*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Az örökség, kötelékünk a múlthoz, amellyel ma együtt élünk, és amit tovább adunk a jövőendő nemzedékeknek. Kulturális és természeti örökségünk az élet és az ihlet két helyettesíthetetlen forrása. Próbaköveink, viszonyítási pontjaink, azonosságunk” – olvasható egy 1996-ban megjelent tanulmányban.

A múzeum és az egyetemes örökség – ez az általános témája az idei Múzeumi Világnapnak, amelyet az UNESCO 1977-ben tett a közgyűjtemények, a múzeumok nemzetközi ünnepévé.

1992 óta társulnak külön témák társultak a világnaphoz. Évről évre következett a globalizáció, a közösségépítés, a társadalmi béke és egyetértés, a felfedezés öröme, a kulturális javak tiltott kereskedelme elleni fellépés, a gyűjtés, a felelősség, az őslakosság, a környezet. Évről évre olyan témák, amelyek aktualitásukon túl a múzeumi világ széles és szerteágazó kapcsolatrendszerére is rávilágítanak és egyben a megoldandó kérdésekre.

A kulturális örökség fogalmának mind a közéleti, politikai, mind a tudományos értelmezése látványosan csak az elmúlt három évtizedben terjedt el Nyugat-Európában. És, ha a fogalom magyarországi megjelenését kutatjuk, akkor a 90-es évek második felénél nem is kell távolabbra visszatekintenünk az időben. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának 1998-as megszervezésével került a kulturális örökség fogalma a közéleti értekezésbe. A magyar tudományosság csak ezután reagált és

kapcsolódott be a fogalom törvényi meghatározásának folyamatába.

A különböző nemzetek szintjén a kulturális örökség nemzeti örökséggé válik, amely egyúttal az adott nemzet identitástudatát is megjeleníti. Ugyanakkor, mint érték az egyetemes örökséghez is hozzáad. A helyi, a partikuláris és az egyetemes kapcsolata éppen az értéken keresztül teremődik meg. A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló ENSZ egyezmény több cikkelyben pontosan meghatározza az egyetemes örökség lényegét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az örökség kitekintés a jelenből a múltba vagy előre a jövőbe, az évszázadok folyamán felhalmozódott tárgyi, szellemi, írott értékeink segítségével. Az örökség azt a kultúrát és tájat, életérzést írja le, amit egy közösség megőriz, amelynek gondját viseli, és amit átad a jövő generációnak. Ez szükséges az emberek identitás- és valahová tartozás-érzéséhez. Az örökség elteti, táplálja a közösség, a folytonosság és a történelem eszméit, vagyis a ma embere az elvont eszméket az örökség nyelvén képes kifejezni, megélni és életben tartani.

Az örökség ezért nem a múltról szól. Inkább annak értékelése, ami a jelenben létezik

Miért fontos ez a Múzeumi Világnapon? Azért, mert a különböző szellemi, tárgyi örökség megőrzésére már az ókortól kezdve múzeumokat, könyvtárakat, levéltárakat – mai szóhasználattal közgyűjteményeket – állítottak fel. A múzeum, vagyis a múzsák kertje az ókori görögöknél a művészetek, illetőleg tudományok helye volt. Az ókor leg-híresebb múzeuma a Ptolemaiosz Philadelphosz által alapított alexandriai múzeum és egyben könyvtár és levéltár is volt.

S mit jelent az egyetemesség? Egyrészt az egyetemes értékvilágra nyitottnak lenni, mások, más nemzetek marandó szellemi örökségét elfogadni és befogadni, azzal a

tudattal, meggyőződéssel és hittel, hogy a saját nemzeti örökségünk értéke alapján nélkülözhetetlen, pótolhatatlan és nem helyettesíthető részét képezi az egyetemes örökségnek. Ebbe beletartozik a természeti és kulturális örökségünk minden eleme.

A partikuláris éppen értéke által emelkedik fel az egyetemesig, az egyetemes pedig képes megjelenni a részlegesben. Az egyetemes világraszólót jelent, időben és térben. Világraszóló értékekkel, a világ-egészbe illeszthető értékekkel mi magunk is bőven rendelkezünk.

Erről a legkönnyebb beszélni egy múzeum közelében, egy igaz múzeumi ember emléke előtt tisztelegve, hiszen tudjuk: a győri múzeum – jogelődje révén – az ország legkorábbi alapítású vidéki múzeuma.

Miért fontos számunkra a kulturális örökség védelme? Több okból is fontos a múlt emlékeinek megőrzése. A múlt emlékei meghatározó és mással nem helyettesíthető forrásai, dokumentumai egy-egy közösség azonosságtudatának, sarkkövei egy tradicionális nemzeti értékrendnek. Részai napjaink élhető emberi környezetének, amelyekkel szemben a fenntartható fejlődés igénye, racionalitása éppúgy érvényesítendő, mint a természeti környezet esetében. A múlt emlékei fejlesztési potenciál hordozói is, azaz lehetőséget kínálnak arra, hogy a múltunkból hozott tőkét a jövőre fordítsuk.

Mindezek tudatában a múzeumi tárlatnak egyidejűleg kell kielégítenie a látványosság, a szakszerűség, a tudományos megalapozottság és a népszerűség iránti igényeket úgy, hogy mindeközben többgenerációs közművelődési feladatokat is el kell látnia. A ma múzeuma művészettörténeti, művelődéstörténeti, oktatási, szabadidős és kutató intézmény egyszerre. Ezekkel egyidejűleg a lokálpatrióta és egyben nemzeti önazonosságunk reprezentációja. Mindazoknak az értékeknek bemutatóhelye, amelyeknek alapján mi magyarok megismerjük magunkat, és az idegenek

megismernek minket. Ezért a múzeum jövőbeli feladatait is ezen funkciók határozzák meg. A múzeumban bemutatott tárgyak, emlékek nem csak formájukban, esztétikai kvalitásuk miatt értékesek, hanem történetük is értékképző elem. Az érték tehát az időt, a folyamatot is hordozza. A múzeum egyik feladata éppen az, hogy a kiállított tárgy, dokumentum történetét is bemutassa. Ezért több a múzeum a tárgyak gyűjtőhelyénél. A kapcsolódó magyarázatok, feliratok, kiadványok, katalógusok, tanulmányok, interaktív megoldások tehetik érthetővé és teljes mértékben élvezhetővé a múlt értékeit. Tehát a bemutató szakember munkája és a látogató figyelmének közös eredményeként válik nyilvánvalóvá az érték.

Ezért a munkáért ma, a Múzeumi Világnapon köszönet jár minden, az örökségmentésben, megőrzésben és bemutatásban részt vállalónak. Ezekben az időkben, amikor éppen anyagi forrásból jut a legkevesebb az örökség védelmére, az értékekre jut, biztatásul és például szolgáljon Rómer Flóris munkássága és élete. Azé a múzeumlapító tudósé, aki rendkívül sokoldalú tevékenységet fejtett ki és, mint maga mondta: hazafias és szent célnak tartotta a múlt örökségének megőrzését, hogy próbaköveink, viszonyítási pontjaink, azonosságunk legyen.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

A JÖVŐ MEGSZELÍDÍTHETŐ

Elhangzott a Soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium és Kollégium új épületszárnyának avatásán, 2004. november 1-jén

Excellenciás Püspök úr, tisztelt Elnök úr, Igazgató úr, Kedves Vendégek!

Szeretettel köszöntöm önöket! Örömteli eseményre gyűltünk ma össze: Sopron, a Leghűségesebb Város, s benne a Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum ismét gazdagodik. Eljöttünk, hogy ennek az ünnepélyes pillanatnak részesei legyünk. Ezért illő, hogy elsőként a köszönet szavai szóljanak. Szeretnék tiszta szívből gratulálni ehhez a szép, új épületszárnyhoz.

Szeretném megköszönni mindenkinek, akinek a munkáját dicséri mindaz, amit ma itt láthatunk.

Azoknak, akik megálmodták ezt a fejlesztést, előteremtették a rávalót, azután a mérnököknek, a kivitelezőknek, a vállalkozóknak, a szakmunkásoknak és a segédmunkásoknak is, hogy lehetővé tették számunkra ezt a napot. S persze nem utolsó sorban a düsseldorfi Hermann-Niermann Alapítványnak, amely szervezet 1996 óta támogatja ezt az oktatási intézményt, mint a Nyugat-Magyarországon egyedüli középfokú iskolát, amelyben német nemzetiségi oktatás folyik.

S az sem mellékes, hogy hazánkban Baján kívül a soproni líceumot választotta az alapítvány, ezt az intézményt tartotta támogatásra méltónak. Magam is nemzetiségi, horvát származású lévén, különösen értékesnek gondolom, hogy Győr-Moson-Sopron megyében, Sopron városában magas színvonalú, s egyedülálló, régiónk szellemi-kulturális javait gyarapító német nemzetiségi nevelés folyik.

Ezúttal két tornateremmel és öt tanteremmel bővül az iskola, ami azt jelenti, hogy mostantól több diák koptathat-

ja a padokat, csiszolhatja elméjét – esztétikus, egészséges körülmények között.

És nem csupán a tudást kapja meg e falak között, hanem olyan útravalót, amely a felnőtt élet sokszor göröngyös, választakkal keresztezett, nehéz döntésekkel tarkított sűrűjében eligazodást nyújt. Mert az iskola az nemcsak a tanulásnak, nemcsak a tanításnak, hanem a nevelődésnek és a nevelésnek is a helyszíne. A következő gondolatot olvastam valahol: a tudás az olyan dolog, amit mikor idősödik az ember, egyre inkább elfelejt, a nevelés pedig az, ami akkor is megmarad, ha már mindent elfelejtett, amit az iskolában tanítottak neki.

Különösen igaz ez az egyházi iskolák esetében, ahol az alapvető erkölcsi normák elsajátításán túl jelen van a vallásos érzület, az Istenbe vetett hit, a szeretet parancsa. Számomra hatalmas megnyugvást jelent, hogy a diktatúra 1990-ben történt felszámolása után a történelmi egyházak újra szabadon végezhetik oktató-nevelő munkájukat.

Köszönet erőfeszítéseikért, amelyekkel szinte a semmiből újjáélesztették intézményhálózataikat. Ám azt sem hallgathatjuk el, hogy ezekre az erőfeszítésekre az elmúlt egykét évben ismét hatványozottabban van szükség, mert ez a kormányzat nem támogatja az oktatásban betöltött szerepükhöz mérten az egyházakat.

Én azt vallom azonban, hogy a világ csak fele részben a körülmények kényszerítő hatalma, a másik fele emberi szándékból és akaratból épül föl. S ez az ünnepség ennek ékes bizonyítéka.

Az összefogás fontos dolog, mert úgy van az, ha valamit elmondanak az embernek, akkor elfelejti. Ha megmutatják, akkor talán megjegyzi, ha pedig együtt csinálják, akkor talán megérti. Ez az épületszárny összefogás eredményképpen jött létre, sok ember akarata, egyirányba futó szándéka kellett hozzá, hogy létrejöhessen.

Hit nélkül pedig nehéz létezni. Hinni kell abban, hogy tetteink, elveink nem egy ábrándozó kisebbség véleményét tükrözik. Nem fáradhatunk bele a nevelésbe, a példamutatásba, az erkölcsi törvényeken nyugvó életvitelbe! Azt hiszem, Önök is észrevették már azt, hogy a jövőt általában két módon lehet elgondolni. A jövőtől lehet félni, hiszen senki sem tudja, hogy mit tartogat. Ez bizonytalanságot eredményez.

A jövőt el lehet gondolni úgy is, mint amitől inkább tartanunk kell. Magyarország elmúlt 50 éve nem teszi alaptalanná ezt a fajta gondolkodásmódot. De lehet a jövőről másképpen is gondolkodni.

Meg lehet a jövőt szelídíteni, barátságossá és kedvessé is lehet tenni, föltéve, ha az embernek vannak tervei a jövőre nézve. Mert amint kézzelfoghatóvá tettük a jövőt, amint az embernek lebontott, kidolgozott tervei vannak, abban a pillanatban a jövő elveszíti félelmetes, kiszámíthatatlan jellegét, és talán barátságosabbá válik. A Berzsényi Líceum nem fél a jövőtől, hanem tervezgeti, ezzel is öregbítve Sopron város hírnevét.

Tudják, minden ilyen létesítmény, mint amilyen a ma itt felszentelésre kerülő, valójában a gyermekeinkről szól.

Arról szól, hogy hogyan is akarjuk őket nevelni. Hogy amikor nincsenek velünk, akkor ne az utcán csellengjenek, ne valamelyik játékterem szerkezete előtt töltsék el a napjaikat, akár megkísértve a káros szenvedélyektől. Azt szeretnénk, hogy gyermekeinket jó helyre küldhessük, olyan helyre, ahol megfelelő emberek foglalkoznak velük, ahol olyan közegben vannak, ahol testükkel és lelkükkel is foglalkoznak, tisztességre nevelik őket, tisztességes versenyt, becsületes munkát és őszinteséget tanulnak. A Berzsényi Líceum egy ilyen hely, ezért is jöttem el ma, önökkel ünnepelni.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

AZ IGAZSÁG SZOLGÁLATÁBA ÁLLÍTOTT SZELLELEM ÜNNEPE

*Elhangzott Sopronban, a Berzsényi Dániel Evangélikus
Líceum dísztermében rendezett Vermes-emlékülésen,
2005. június 17-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim!

Egy 2800 évvel ezelőtti bibliai irat szerint: elvész az a nép, amely tudomány nélkül való.

Ezt Hóseás próféta írja, és mindannyian tudjuk: a próféta szó, elhangzásakor nem a feltétlen beteljesedést, hanem inkább a figyelmeztetést jelenti. S ha tudományról szólunk, akkor a Líceum büszke lehet számos innen indult, majd világhírnevet szerzett tanítványára.

Büszkék lehetnek a licisták és büszke lehet Sopron mindazokra, akik e falak közül indultak és a magyar tudomány, művészet szellemi óriásaiként szereztek világhírnevet az egyetemes művészet-, vagy tudománytörténelemben.

Hosszú a sor, és ebben a pantheonban rangos helye van, a tudós fizikatanárnak, Vermes Miklósnak.

A mai nap ünnep. Egy jeles jubileum ünnepe. Vermes Miklós, tanár, nevelő, és tudós születése 100. évfordulójának szentelt ünnep.

Ezért ez a mai nap e falak között éppen az ő életműve által a tudás ünnepe. Az ősi Líceum szellemisége pedig azt is üzeni: a mai nap a teremtett világ törvényszerűségeit felismerő, és mögötte a nagy rendet felfedező tanár és tanítványok közös ünnepe.

Az igazság szolgálatába állított szellem és tudás ünnepe a mai nap.

A természettudományok, és azokon belül a fizika a környezet, a világ megismerésének tudománya.

De éppen Vermes Miklós életművén keresztül válik érthetővé, hogy a fizika egyben a filozófia, az etika, az esztétika tudománya is. Az évfordulóra kiadott jubileumi kiadványban Vermes Miklósnak, a licista diáknak dolgozataiból ezt is kiolvashatjuk.

Egy gondolkodó, mérlegelő és megfelelő döntéseket hozó diák gondolataival szembesülünk, aki kapott talentumait minden igyekezetével felelősséggel igyekszik gyarapítani.

Vermes Miklós élete és munkássága, egyben példamutatóan táplálja az igazság szeretetét, az igazság keresésének igényét.

A Líceum és tanítványa üzeni: A hittel és a teremtett világ megismerésének igényével művelt tudomány nem elvont, hanem az Igazsághoz közelít, egymáshoz közelít.

A fizika gondolkodásra készítet, helyes önértékelésre és öntudatra nevel, a rend és a törvények tiszteletére, kitarásra tanít.

Az anyag törvényeinek kutatása a transzcendensre irányítja a figyelmet, a helyes értékrendszer megtalálását eredményezi.

Vermes Miklós életműve bizonyítja, hogy mindez érvényes, még akkor is, ha ma az oktatásban gyakran mást tapasztalunk. Vermes Miklós szellemi és emberi nagysága viszont figyelmeztet, üzen és kötelez. S hogy életműve milyen erővel hat még ma is, annak egyik legszebb példája a mai jubileumra kiadott emlékalbum. A kiadvány Vermes Miklós szellemi örökségéhez méltóan közkinccsé teszi azokat értékeket, amelyeket eddig csak a líceumi levéltár látogatói láthattak.

Missziót teljesít a Vermes Alapítvány azzal, hogy közkinccsé tette Vermes Miklósnak, a líceumi diáknak igen értékes dolgozatait. Könyv formájában osztja szét a kincset a kiadó, hogy példa legyen az utánunk jövőknek.

Hogy követendő példája legyen a hittel végzett munkának, a következetességnek, a kötelelességtudásnak, a szor-

galomnak, a hivatástudatnak, a szakma iránti alázatnak, a közösség és a nemzet szolgálatának.

„Elvész az a nép, amely tudomány nélkül való.” Tegyük azért, hogy ez velünk meg ne történhessen!

JÖVŐÉPÍTÉS A SZELLEM EREJÉVEL

Elhangzott Győrött, az Öveges József Fizikaverseny országos döntőjén, 2007. május 18-án

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Fiatalok!

A fiatalok tanításánál nagyobb feladatot csak az kap az élettől, akire a tehetségek gondozását bízta a sors – hallottam a közelmúltban egy fizikatanártól.

A tehetséggondozásnak évezredekre visszavezethető hagyománya van. Talán közhelynek hangzik, de igaz és tanulságos, hogy már az ókori népek is nemzeti értéknek tartották a tudást. Platon szerint a tehetség és a szellem ereje sohasem egysíkú, hanem szerteágazó.

Ez azt jelenti, hogy az igazi tudósnak egy-egy tudományban való alapos jártasságával nem szűkülhet le érdeklődési köre. Nem veszítheti el kapcsolatát a tudományok többi részével, a kultúrával, a mindenség egyetemes interpretációjával.

Ez azt jelenti, hogy a fizikaversenyek tétje nem kizárólag a teljesítmény, a pontokban kifejezhető versenyeredmény kell, hogy legyen, hanem a termékeny gondolat kibontakoztatása.

A tehetség és a szellem ereje nem egysíkú, hanem szerteágazó, mint ahogyan a fizika egyben a filozófia, az etika, az esztétika tudománya is.

A sok és fáradtságos munkával megszerezhető magas műveltség és a biztos alapokra épített nagy tudás a nemzet felemelkedésének egyetlen útja, egyben a tanítás, a nevelés hatékonyságának mércéje.

Ezért a tehetséggondozás az egyetlen olyan befektetés, amely biztosan megtérül. Még akkor is így van ez, ha a mai magyar oktatás maga recseg-ropog, nemhogy a tehetséggondozásra kellő figyelem, vagy akár erkölcsi vagy anyagi támogatás jutna. Miközben azok, akik a tehetség-

gondozás nemes munkáját önként vállalják, felelősségérzetből, hivatástudatból küldetésből, valami miatt mégiscsak bíznak a jövőben, abban, hogy tovább folytathatják az évtizedekkel ezelőtt megkezdett munkát.

Tisztelt Tanárok! Tudom: önök közül a legtöbben azt mondják „semmi különöset nem tesznek”, csak azt, amit annak idején tanáraiktól láttak, csak azt, amire a tantárgy, a tudomány szeretete és szolgálata indítja Önöket.

És lám, így teszik a legnagyobb szolgálatot a nemzetnek, a jövőnek. A példát, a tudományhoz való viszonyulást adják tovább, ültetik el az utánunk jövő nemzedék szívében és lelkében, éppen a fizika tudományán keresztül.

A fizika sokkal több, mint a tárgy, a képletek, a megoldások, az elvégzett számítások és a helyes megoldások ismerete, több, mint átadott információhalmaz.

A fizika ismerete gondolkodni tanít. Ismerete a makro- és mikrovilágban érvényesülő törvényekre irányítja a figyelmet, magára a REND-re, amely által működik a világ. Arra a rendre, amely a jelenlegi világból, a mindennapokból, a közéletből, az emberi kapcsolatokból, a társadalom és a gazdaság működéséből mindinkább hiányzik.

Szemléletet ad a fizika, törvényekre, betartandó szabályokra, következetességre, és következményekre épülőt. Azaz nevel.

A fizika tulajdonképpen a teremtett világ működésének folyamatos megfejtése, és ezáltal az embernevelés és gondolkodásfejlesztés.

Pontosabban fogalmazva a fizika sokkal inkább az embernevelés, biztos alapokon álló világszemlélet kialakításának, a gondolatfejlesztésnek egy sarkalatos területe lehetne, amennyiben az oktatásban nem zsugorodott volna melléktárggyá. Ezért is értékes az önök emberfeletti tehetőség-gondozó munkája.

Babits szerint az iskolában gondolkodni és beszélni kell megtanítani a fiatalokat.

A gondolkodás a dolgok megfigyelésével, a látottak elemzésével, összehasonlításával kezdődik, majd a tapasztaltak összegzésével és továbbgondolásával, a tanulságok levonásával és azok alkalmazásával folytatódik, és mindezek továbbfejlesztésével újabb gondolatokat szül. Mérlegelni tanít és a tapasztaltak alapján logikusan és felelősen dönteni. És mindezeket közölni a környezettel, továbbadni, megosztani a közösséggel.

Ezt kínálja a fizika tudományának ismerete a mai kor emberének. Természettudomány a fizika. A világ megismerésének tudománya, de mégis a feladatmegoldások kizárólagosságán messze túl az értelmet és a szellemet, a életszemléletet fejleszti, filozófikus gondolkodásra készítet. Ezért elválaszthatatlan a kultúrától.

A tehetség és a szellem ereje sohasem egysíkú, hanem szerteágazó - mondja Platon.

A filozófia, a művészetek, a tudományágak mindegyike, a nyelv mind kapcsolatba hozható a fizikával, azzal a szellemi munkával, amely szükséges műveléséhez. Nem más ez, mint a Transzcendens maga. A tudománytisztelő hit, amely a nagyok műveiben évszázadokra visszavezethetően felfedezhető. Mi több, átfogja az időt előrefelé máig, és visszafelé : Platóntól Arisztotelészig, Aquinói Szent Tamáson át, Kepler, Kant, Heisenberg munkáiban és gondolkodásában. Teszi ezt elválaszthatatlanul a filozófiától, a gondolat erejétől.

A matematikus racionalista. Bízik logikája erejében. A fizikus realista. Saját agyánál jobban tiszteli a valóságot. Azt a valóságot, amelyet meg akar fejteni, amelyet fel akar fedezni, annak törvényszerűségeit kutatva.

Ezen, az egy életre szóló felfedező úton indultak el ezek a fiatalok. Nehéz körülmények között, fáradságos munkával, és nem is a mai korszellem szerinti divatot követve, de mindannyiunk meggyőződése, hogy jó irányba. Ezért – az elért eredménytől függetlenül elismerést és tiszteletet érdemelnek.

És természetesen elismerés és köszönet illeti a felkészítő tanárokat, a verseny szervezőit és támogatóit, a szülőket, akiknek fontos természettudományokban jártas és jól képzett, a szó legnemesebb értelmében vett szellemi elit képzése. Akik megbecsülendő kincsnek tartják a tehetséget, amelyhez a tudást folyamatosan hozzá kell építeni.

A tehetségeket felismerők folyamatosan a tudásbeli, az erkölcsi, a szellemi középszerűségből való felemelkedésért dolgoznak, ami az Öveges József Fizikaverseny rangját is megadja.

Ezért követendő példái a hittel végzett munkának, a következetességnek, a kötelességtudásnak, a szorgalomnak, a hivatástudatnak, a szakma iránti alázatnak, a közösség és a nemzet szolgálatának.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok a fiataloknak sikeres megmérettetést, az ismeretekben való további gazdagodást, a szervezőknek és a felkészítőknél pedig a köszönet mellé további erőt és jó egészséget, hogy a szellem szerteágazó erejének érvényt szerezzenek a világban.

A KÉPESSÉG FONTOSABB AZ INFORMÁCIÓNÁL

*Elhangzott Sopronban, a XIII. Soproni Logopédiai
és Pedagógiai Napok megnyitóján, 2007. március 22-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az első szó mindenképpen a köszöneté kell, hogy legyen. Köszönet önöknek pedagógusoknak, szülőknek, akik több mint egy évtizede arra áldoznak energiát, időt, hogy a tanulási nehézségekkel küszködő gyerekek sorsát, ismeretekhez, tudáshoz, tapasztalatokhoz való jutását segítsék. Különösképpen is köszönet illeti önöket, mert a tudáson, az ismereten, a viselkedési normák megtanításán, átadásán túl önök a tanítványaiknak, önmagukból adnak minden egyes alkalommal azzal, ahogyan tiszta szívéükből a tanítványaik mellé állnak.

Önöknek ráadásul küzdeniük kell azon társadalmi felfogás ellen is, amely még nem jutott el arra a szintre, hogy a speciális megsegítés természetes. Nem tabu, nem sajnálni-vagy szégyellni-való. Köszönet ezért a küzdelemért. Mert küzdeni kell önöknek pedagógusként gyakran azért, hogy egyáltalán dolgozhassanak. Tudom, hogy vannak önök között olyanok, akik maguk szerzik a szponzorokat ahhoz a szabadidős tevékenységhez, amely elengedhetetlenül fontos az oktatás mellett. Ebben a küzdelemben, amely nap mint nap folyik, önök megtapasztalták, hogy léteznek csodák, még akkor is, ha azok kis lépésekben következnek be. Mert az önök munkájának az eredménye minden esetben egy kis csoda, amelyet éreznek azok, akik szülőként talán életük végéig cipelik azt a keresztet, amelyet a társadalom nem akar, és egyelőre nem is képes átvállalni!

Pedig a sors nem válogat, nem tesz különbséget ember és ember között, ezért kellene a társadalomnak teljes ere-

jével és szeretetével a segítségre szorulóknak felé irányulni. Mert abban, amit önök vállalnak, és elhivatottságból tesznek, a kulcsszó a szeretet. Azt a többletenergiát, többlettudást, többlettürelemet, többlettartást, amit önök tanúsítanak, csak a szeretet biztosíthatja. Az a szeretet, amely nélkül „ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, (...) ha szeretet nincs bennem, mit sem érek” – mondja Pál apostol.

A mai társadalom nem ad alkalmat arra a fiataloknak, a problémákkal küszködőknek aztán meg kiváltképpen nem, hogy megtapasztalják: szükség van rájuk. Hogy megtapasztalják: számítanak rájuk. Hogy felelőségük van. Hogy el kell számolniuk valakinek. Instabil a világ, sehol egy biztos pont, amihez a mai fiatal igazodhatna.

A korszerűség és a folyamatos változtatások kényszerétől szenvedő iskola lehet, hogy képes információt és tudást fölkinálni, de egyre kevésbé tud mit kezdeni azokkal, akik számára a tudást közvetíti. És még kevésbé a speciális figyelmet igénylő gyerekekkel. Nekünk politikusoknak is felelőségünk van ebben.

Kedves Pedagógusok!

Önök, akik szakmai munkájukban a pénztelenségtől szenvednek, és akik anyagi megbecsülést nem kapnak, ne a fenntartón kérjék ezt számon, mert ők csak kényszerintézkedéseket tesznek a kormányzati megszorítások miatt.

A színvonalas szakmai munkáért, az elhivatottságért, pedig köszönet illeti a Fogjuk a Kezed! Egyesületet, ami évről évre bebizonyítja, hogy a civil szervezeteknek küldetése és helye van a magyar társadalomban, és egyben arra is ráirányítja a figyelmet, hogy érdemes és szükséges lenne a magyar társadalomnak a civil kezdeményezéseket támogatni, mert a szakmai és a társadalmi hozadéka, munkájuk hatékonysága az egész társadalom javát szolgálja.

Befejezésül Korzenszky Richárd bencés szerzetes egy gondolatát idézem:

„A képességet pedig fontosabbnak kell tartanunk az információnál. Humanizált információkra van szükségünk ahhoz, hogy emberként tudjunk élni.”

Tisztelt Hölgyeim, Uraim!

Mennyivel inkább humanizált információkra van szükségük a tanulásban nehézségekkel küszködőknek. Köszönet a cselekvésért, azaz az elkötelezettségért, a vállalásért és a felelősségért.

Országos Tudományos Diákköri Konferencián Sopronban

TUDÁS ÉS HIT

Elhangzott a bánfalvi búcsún, 2005. szeptember 11-én

„Erős vár a mi Istenünk! Feste Burg ist unser Gott!”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Isten Igéje megmarad örökké” hirdeti az emléktábla azon a helyen, ahol a bánfalvi evangélikus gyülekezet templomtornya állott. A templomtoronyról képek, feljegyzések maradtak. A hajdani iskolazaj nem hallszik már. De valami mégiscsak megmaradt a régiektől. Az idő múlása, a történelem megőrzi a megőzésre méltóak emlékezetét. De csak a megőzésre méltók emlékezetét őrzi meg. Igen nehéz időket is megélt ez a hely: tűzvészt, háborúkat, a több ezres, zömében német anyanyelvű gyülekezet kitelepítését. Tanúja ez a hely az újrakezdesnek, az ismételt közösséggé formálódásnak is. Bánfalva ma azt üzeni: az építés, az építkezés sohasem hiábavaló. A régi bánfalviak munkája, küszködése sem volt hiábavaló, hiszen most itt állunk: emlékük összegyűjt, példát ad, közösséggé formál.

Ma a megemlékezés az iskolának és a templomnak szól. Egyszerre szól a mai ünnep a tudásnak és a hitnek. A tudás tanulással szerezhető meg, a hit kapott ajándék. Egymást kiegészítő, és egymástól elválaszthatatlan kísérői életünknek, amelyek együtt teszik teljessé az emberi életet. Tudnunk kell: A tudás és a hit által mennek előbbre dolgaink. Bánfalva évszázadai is azt mutatják, mindig a tudás és a hit által mentek előbbre a település dolgai.

Ezért is fontos a mai napon megidézni az iskolaépítőket és a templomépítőket. Mert építkezésbe csak reményteli, tenni akaró, jövőbe tekintő ember kezd. Iskolát építeni pedig az szokott, aki szeretné és reméli, hogy lesznek gyerekek, fiatalok, akiket tanítani, nevelni kell. Templomot építeni pedig az fog, akinek hite van.

Az építkezésbe kezdő ember azt is tudja: nehézségeket is kell vállalnia. Mert az építkezés, – tudjuk – sok munkával, vesződéssel, fáradtsággal is jár. De minden nehézség ellenére a maradandóban bízunk az, aki épít. Még akkor is, ha minden építő azt is tudja: az épület nem állhat örökké.

„Egy iskolától kapott ismeretanyag széthull, vagy más ismeretbe megy át. A szív azonban őrzi a jó emlékeket, az emberi példát, az emberséget” – írta Németh László. Látjuk, ezen az ünnepen tapasztaljuk: a régi bánfalviak jó emléket, emberi példáját, emberségét megőrizte az idő. Mert a bánfalviak építkezése sem múlt el nyomtalanul. Írásos emlékek már 1665-től említik a bánfalvi iskolát. Később, 1835-ben, amikor már 64 tanulója volt, az épület mellett harangtorony is állott. Az iskola és a torony 1856-ban leégett, de egy év alatt Sopron és a környező falvak segítségével az iskola újra felépült, és mellette még két új harangot is öntettek. S bár nagy volt a szegénység, alig 5 hónap alatt 1887-ben új iskolát építettek. Ezt szeptember elsején avatták fel. A toronyban toronyóra volt és három harang. A harangszentelést 1887. augusztus 28-án tartották.

Tisztelt Ünneplők!

A nagyon rövid és vázlatos visszatekintést tovább lehetne folytatni, a nehéz és még nehezebb időszakokkal. De minden nehézség után, minden embert próbáló időszak után, a lényeg mégis csak az, ami megmarad örökké. Az elődök munkájából az örökkévalóra mutató ma is itt él. Elődeink tetteinek, kultúrájának ismerete, felidézése, a hagyományőrző múltra tekintés segíti a jövőben való eredménykedést.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ünnepnap ez a mai. Az ünnep pedig erőt ad a mindennapokhoz. És valljuk be: szükségünk van manapság az erőre, legalább annyira, mint az iskola- és templomépítő valamikori bánfalviaknak. Ezen a gyönyörű vidéken, a gazdag természeti adottságok mellett egyik legfőbb érté-

künk a nyelvi sokszínűség, kultúránk gazdagsága. Mint ahogyan a tudással és a hittel – azaz az iskolával és a templommal – képes volt Bánfalva közönsége összetartozó, egymásra figyelő közösséget alkotni, úgy kell minenkünk is alkotó szellemmel megtölteni azt, amit örököltünk. A nyelvi sokszínűség, vallásaink, hagyományaink egymást kell, hogy gazdagítsák. Egymást kell erősítenünk a jóra, hogy örökkévalót alkothassunk mi magunk.

Bánfalva a reformáció korában lett evangélikus. Az addig is használt – és most is álló – Árpád-kori Mária Magdolna templom felszentelésének emlékűnepe Szűz Mária születésnapjára, szeptember nyolcadikára esett. Így évről évre a következő vasárnapon ülték meg a templom felszentelésének ünnepét. A templomot elvették, de az ünnep maradt. Így lett ez a nap tulajdonképpen közös ünnep evangélikusoknak és katolikusoknak, és minden jó szándékú embernek.

Isten Igéje egyedül az, ami örökre megmarad! – hirdeti az emléktábla, amelyet Prőhle Károly, a bánfalviak tisztelt és szeretett lelkésze avatott 1999-ben. A búcsú pedig a bűnbánat, a bűnbocsánat, és az azt követő öröm ünnep. Az ünnepen kívánom, hogy a mai bánfalviak elődeikhez hasonló építők legyenek továbbra is ennek a helynek. Szellemi és lelki értelemben is. Tudásukra, hitükre szüksége van Bánfalvának, a hazának. Tudásukra, hitükre szüksége van a jövőnek. Kívánok Önöknek ehhez sok erőt, azért, hogy a mai bánfalviak jó emlékét, igaz hitű emberségét az eljövendő nemzedékek is megőrizhessék és továbbörökítsék.

Isten áldja önöket!

Isten áldja Bánfalvát!

KÖSZÖNET A TEREMTÉS AJÁNDÉKAIÉRT

*Elhangzott Vitnyéd-Csermajorban,
a Madarak és Fák Napján, 2007. május 16-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Fiatalok!
Egy kis dél-tiroli falu házának ablaka fölött olvasható: Is-
ten megteremtette számunkra a természetet, nekünk nincs
más dolgunk, csak megőrizni azt. Úgy tűnik számunkra a
legnehezebb dolog ez a „csak...”

„Évente egy nap szenteltessék a madarak és a fák vé-
delmében” – fogalmaz a hazánkban 1906-ban kiadott ren-
delet.

Jelzésértékű, hogy már egy évszázaddal ezelőtt is érzé-
kelhető volt, hogy az emberiség nem a legjobb gazda
módjára bánik a teremtett élővilággal, nem műveli és őrzi
elég felelősségérzettel és megbecsüléssel a Földnek neve-
zett hatalmas kertet.

Mára a környezeti ártalom globális méreteket öltött. A
folyamat megállítására, visszafordítására nemzetközi
egyezmények, stratégiák születnek. A magyar parlamen-
ten éppen vita zajlik az ENSZ éghajlat-változási keret-
egyezménye és annak kiotói jegyzőkönyve végrehajtási
keretrendszeréről szóló törvényjavaslatról. Ma már ott tar-
tunk, hogy hatalmas pénzüsszegeket kell költenünk arra,
hogy a magunk által hosszú évtizedek alatt okozott kör-
nyezeti károkat helyreállítsuk.

Itt a Kárpát-medencében hegyekkel ölelt tányérban la-
kunk. Tudnunk kell: rajtunk múlik az, hogy milyen minő-
ségű életet tudunk magunknak biztosítani. És tudnunk
kell: mi magunk egyenként személy szerint is felelősek va-
gyunk azért, hogy a fák, az erdők, a madarak, az élővilág
megmaradjon.

Tisztelt Egybegyűlte!

Mit jelentenek nekünk a fák és a madarak? A fa, a fák már a bibliai őstörténet első lapjain megjelennek, és komoly szerepet kapnak: az életet, és a minden jó és gonosz tudást hordozzák gyümölcsükben. Bizony komoly jelképes üzenete van annak, hogy a teremtéstörténetben a fák ekkora méltósággal felruházott élőlényként, az élet és a tudás hordozóiként jelennek meg.

A népművészetben és a művészetekben általában a fák az ég és föld közötti kapcsolat megteremtői. És valójában is: a föld anyagi-ásványi erőit magukba szívják és építik, akárcsak a fentről érkező napfényt. Folyamatosan változnak, fejlődnek, alakítják a tájat, élnek. Élőlényként táplálékot adnak az embernek, gyakran gyógyírt, oltalmat, jó hangulatot.

Egyetemes szimbólumként az örök megújulás, a termékenység jelképei, mint ahogyan a magyar népmesékben az égigérő fa, és az aranyalma az égi világba vezetnek, az emberi életúttal párhuzamos utat szimbolizálva.

A fa halálában is tovább él életünk nélkülözhetetlen tárgyaiban. Lakóházaink, udvaraink, bútoraink, használati tárgyaink, a meleget adó tűz, a művészeti alkotások nélkülözhetetlen anyaga a fa, mint ahogyan a bölcső és a koporsóé.

A fa helyettesítésére természetesebb és a lélekhez közelebb álló anyagot még nem leltünk. Talán ezért (is) vált ősidők óta a mindennapjaink részévé.

A madarak pedig hasznos társai az embernek. Éppen a madarak életfeltételeinek romlása következtében kötötték meg 1902-ben a hasznos madarak védelmére egyezményüket az európai államok. Teremtett voltuknál fogva, szárnyas lényekként szintén gazdag jelképrendszer köthető a madarak világához. Elsősorban az ég, a lélek, a reménység szimbólumai. A honfoglaló magyarok, az Árpád nemzetség állatőse a turulmadár, a Szentlélek pedig galamb képében jelent meg az emberek előtt.

Az elgépiesített világban az emberi munka könnyítésére való gép, gyakran az élővilág elpusztításának eszköze. A gépek zaja mellett, a műszerek jelzése mellett, a madarak jelenléte, a különböző területekre jellemző, különböző fajok megjelenése, vagy éppen eltűnése, a hangjuk, énekük mindig jelzése annak, hogy a bennünket körülvevő élővilág éppen milyen állapotban van. Ha a környezeti zajoktól még egyáltalán meghalljuk a madarak hangját, ha egyáltalán felismerjük még azt...

A megszokott szóhasználatnál környezeti válságról beszélünk, pedig nyilvánvaló: nem a környezettel, hanem annak megrontójával, az emberrel van a baj. Megsebezük a természetet, egymást és önmagunkat. Pedig csak megőrizni kellene az ajándékba kapott természetet.

A természeti és a kultúrtáj fenntartható fejlődése, használata és megtartása, a környezettudatos gondolkodás semmi más nem jelent, mint csak az ismeretét és a felelősségteljes tiszteletét együtt annak az élővilágnak, amely bennünket körülvesz.

II. János Pál pápa 1996-ban, az olasz Alpok egy hegyi rétjén a trevisói híveknek mondta: „Imádkozzunk ma azért, hogy mindenki képes legyen csodálkozó szemmel gyönyörködni a természet számtalan szépségében: egy naplementében, a felhők járásában, néma testvéreink a virágok tarkaságában, a madarak fütyyében. Tágítsa szívünket a természet látványa, csendesítse le háborgó idegrendszerünket, hogy tudjunk felemelkedni a természet fölséges nyugalomához és szépségéhez. A természet gyönyörűsége minél több emberből váltsa ki a csodálatot annak teremtő Istene iránt: Forduljunk hálás szívvel a Mindenhatóhoz, köszönetet mondva a teremtés és az élet ajándékáért!”

Köszönöm, hogy meghallgattak!

HITTEL, MEGGYŐZŐDÉSSSEL SOPRONÉRT

Az európai parlamenti választásokon győztes Szájer József helye megüresedett a parlamentben. Helyére a Fidesz és a KDNP Firtl Mátyást indította az időközi országgyűlési választásokon. A kampányzáró nagygyűlést 2004. november 7-én Orbán Viktor, a Fidesz elnöke jelenlétében tartották. Ekkor hangzott el az alábbi beszéd.

Tisztelt Elnök Úr, Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!
Ismét eljött az idő, Sopronnak és a környező településeknek országgyűlési képviselőt kell választani. A választás joga a demokrácia alappillére, választások alkalmával dönthetünk sorsunkról. Aki nem él a jogával, az is választ, csak – rosszul teszi. Remélem, már mindannyian ismernek, megismertek, és felismertek. Szeretném önöket arra kérni, hogy a következő napokban különösen sokat beszélgesse- nek egymással Sopron helyzetéről.

Sopron a Leghűségesebb Város. A város és polgárai, a környező falvak mindig hűek voltak történelmükhöz, hagyományaikhoz, a polgári-keresztény értékrendhez, és hűek voltak Magyarországhoz.

A hűség tettekben nyilvánult meg. Egyik példája, hogy 1990 óta, Magyarország első szabad országgyűlési választása óta Sopront Szájer József képviselte a parlamentben, aki szintén hű volt városához, és Brüsszelben is hű lesz Sopronhoz. Én méltó utódja szeretnék lenni, dolgozni akarok tisztességgel, folytatva azt az utat, amit ő eddig megtett a város érdekében. Megtisztelőnek tartom, hogy a megye alelnökeként szerzett politikai tapasztalatomat szülővárosom és környéke hasznára fordíthatom. Mindig is Sopron szellemisége, hagyománya, értékrendje adott erőt és tartást a közéletben eltöltött közel másfél évtizedben.

Kitűzött célom, hogy a Sopronért programomat, programunkat, közösen megvalósítsuk önmagunk és mindannyiunk érdekében.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Legyen Sopron Főváros!

Igen, legyen Sopron főváros, a régió fővárosa, az ősi vármegye fővárosa a határok nélküli Európában. A még meglévő határok két oldalán fekvő tájnak, itt élő embereknek nem csak a múltja, hanem az uniós csatlakozásunk nyomán jövője is közös. Sopronnak minden adottsága megvan arra, hogy megerősödve régen volt központi szerepét ismét betöltse. Városunknak minden lehetősége megvan, és ezzel élnie kell. Történelme, az itt élt és élő polgárok kitartó igyekezete, szorgalma kötelez bennünket arra, hogy Sopron visszanyerje központi szerepét.

Sopron kivételes város, nagy múltú egyetemmel és középiskolákkal rendelkezik, ezekből az iskolapadokból megszámlálhatatlan okos, kiművelt emberfőt adott a hazának.

Sopron a kultúra és művészetek városa, rendelkezik saját színházzal, konferenciaközponttal, számos múzeummal és galériával, itt alkotott és alkotó művésszel.

Sopron a zene városa, van saját szimfonikus zenekara, komoly és könnyűzenei élete, itt él Liszt és Haydn öröksége. És itt él a Corvin-lánccal kitüntetett Szokolay Sándor!

Sopron a bor városa, a kékfrankos hazája, melyhez kapcsolódva a gasztronómia városa is. Sopron a műemlékek városa, gyönyörű belvárosa, épített környezete ékszerdobozként tárul az ide látogatók elé. Én lokálpatrióta vagyok, büszke lokálpatrióta, remélem önök is azok. Büszke vagyok városunkra. Hiszem, hogy Sopron méltán pályázhat az Európa Kulturális Fővárosa címre. Ennek elérése nagy és nehéz feladat, de a nagyra törő elképzelések és célok biztosítják csak a fennmaradást, a fejlődést. Ezért a célunk nem lehet kisebb. Ez biztosítja Sopron számára azt az utat,

melynek eredménye városunk új és sikeres jövőképe. Jövőkép, amely kijelöli a fejlődési és fejlesztési irányt, koncepciót és lehetőséget teremt mindannyiunk számára. Lehetőséget az infrastruktúra fejlesztésére, utak építésére, munkahelyek teremtésére, lehetőséget a biztos és kiszámítható megélhetésre. A cél megvalósítása olyan beruházásokat generál, olyan európai uniós, állami támogatásokat és magántőkét hoz a városba, aminek időszerűségét és fontosságát mindannyian érezzük. A sikeres pályázat eredményeként megvalósulhat a középkori városmag rehabilitációja. Fejleszteni kell a szállodákat, a kulturális rendezvényeket, a térség vasúti és közúti megközelítését, a zöld területeket, komplex szolgáltatást nyújtva az ide látogató turistának. Ezáltal erősödnek a városban működő kis- és középvállalkozóink, a termelő- és szolgáltatópar, munkahelyeket teremtve gyermekeinknek, unokáinknak.

A városnak nagy szüksége van a mindennapokat jobbító változásokra.

Mindent meg kell tenni azért, hogy az önkormányzatok több forrást kapjanak. Minél több regionális intézményt kell Sopronba telepíteni. Erősíteni kell az egyetem regionális hatósugarát, különösen a kutatás és fejlesztés terén. Fontos a Löverek védelme, a Fertő-tavi vízitelep fejlesztése, a fertőrákosi Barlangszínház felújítása. Fontos a kerékpárút-hálózat fejlesztése, a város és a Fertő-part kapcsolatának erősítése.

Én dolgozni szeretnék. Megyénk több képviselője segíti munkámat, közvetlen munkatársamnak tudhatom Sopron két európai parlamenti képviselőjét, Szájer Józsefet és Járóka Líviát. Magyar–osztrák kapcsolataimmal, eurégiós munkámmal segíteni tudom városom és a környező települések – Ágfalva, Fertőrákos, Harka, Kópháza – fejlődését. Mindnyájan tudjuk azt, és ezt biztosan tudjuk, hogy csak a hitét vesztett embert lehet legyőzni. Életem során törekedtem arra, hogy keresztény emberként éljek és ezt

az értékrendet követte a családom, a gyermekeim. Hiszem, hogy a lélekkel végzett munka, az ember maga. Szándékaim szerint a jó és az igazság oldalát, a keresztény értékeket képviselem a politikában. Úgy vélem, másképp nem lehet politizálni, csak hittel, meggyőződéssel, elkötelezettséggel. Hiszem, hogy a képviselői feladat nem más, mint szolgálat.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, Kedves Barátaim!

Az elmúlt hetekben sokat hallottunk a megosztottságról. De ha már így összejöttünk, mondjuk ki: a város polgárait egyesíteni nem politikai szölamokkal, hanem tettekkel lehet. Olyan programokkal és tettekkel, amelyet mindannyian támogatunk, amelyben mindenki meglátja a maga és családja lehetőségét is.

Engedjék meg, hogy pár szót szóljak a december 5-ei népszavazásról. A Szövetség hitvallása, hogy a magyarok jövője nem a tízmilliós Magyarországon, hanem a 15 milliós magyar nemzetben van. A cél számunkra mindig a szabad, független, gyarapodó, művelt, egységes magyar nemzet volt és marad. Kérem önöket, hogy szavazzanak igennel a kettős állampolgárságra, hogy visszaadhassunk valamit, amit fájdalmasan és jogszerűen elvettek. Kérem, szavazzanak a privatizáció megállítására! Ne engedjük, hogy kórházainkat, javainkat kiárusítsák. A kórházaink, közös javaink nem a kormány tulajdonai, hanem a mindnyájunkat szolgáló közvagyon. Ezért a kormánynak nincs joga eladni. Kívánom önöknek, hogy legyen erejük saját személyükben is igent mondani, és sikerüljön önöknek az előttünk álló napokban elhozni még egy embert, s akkor a polgári szövetség győzni fog, és Sopron nyerni fog.

Zárogondolatként kérem, engedjék meg, hogy a Fidesz–Magyar Polgári Szövetség alapító leveléből idézzek.

„Valljuk, hogy az ember felelősséggel tartozik önmaga, családja és nemzete boldogulásáért; hogy aki nem tesz meg mindent önmagáért, családjáért, hazájáért, az nem

fogja becsülni azt sem, amit családjától és hazájától kap. Hisszük, hogy a kenyér jobban ízlik, ha van kivel megosztanunk, a lakás kényelmesebb, ha nemcsak fedél, hanem otthon is. A munka jobban megy, ha általa közöset építünk, és a világra szóló tett is többet ér, ha utána közösen énekelhetjük a Himnuszt. Mi arra kötöttünk szövetséget, hogy hamis ígéreték délibábja helyett a szabadságra és felelősségre épüljön a magyar polgárok jövője, szabadságra és felelősségre épüljön a nemzet.”

Köszönöm, hogy eljöttek, hogy meghallgattak, és köszönöm, hogy elviszik az üzenetet mindazokhoz, akik most nincsenek itt jelen.

Engedjék meg, hogy Mindszenty József hercegprímás szavait idézzem: „Most a magyar szívekben szeretetre és összefogásra van szükség”.

Én rendületlenül hiszek a szeretet és az összefogás erejében.

Isten áldja mindannyiukat. Hajrá Magyarország, hajrá Sopron!

Sopron, Fő tér, 2004

HAZUGSÁGOK ÚTVESZTŐJÉBEN

Elhangzott Sopronban, a Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központban Pesty László: Az erőszak pillanatai című kiállításának megnyitóján, 2007. május 9-én

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Mindaz, ami itt történt, botrány, amennyiben megtörténhetett, és kivétel nélkül szent, amennyiben megtörtént” – mondja Pilinszky János.

Azaz – tegyük hozzá – abban az értelemben szent, minthogy igaz.

„A dokumentumfotók ugyanis tudástól terhesek. Minél válságosabb történelmi szituációban készültek, annál inkább” – szól egy másik idézet. A fotók botránya számunkra abban áll, hogy akarva-akaratlanul valóságként adja elébünk azt, amit másképpen tálalnának a felelősök. A dokumentum szó latin eredetű: hiteles tárgyi bizonyítékot jelent, de a jelentései között szerepel a tanújel is.

Dokumentumfotónak tekintünk minden olyan fényképet, melyet nem elsődlegesen művészi szándékkal, hanem valamely tény vagy tényegyüttesként kezelt világválóság-részlet rögzítése céljából hoznak létre. A dokumentumfotó célja a pontos és hiteles emlékkép rögzítése, egy eseményről, élőlényről vagy tárgyról. A kép tárgya a legfontosabb és nem a készítés módja. A dokumentumfotó nem feltétlenül a nyilvánosság számára készül, de éppen értékét mutatja az, hogy a nyilvánosságra mennyire tartozik. Pesty László dokumentumfotói pedig a legszélesebb nyilvánosság elé kívánnak, mert olyan, békés, civil megemlékezők elleni példátlan erőszakot dokumentálnak, amelyhez hasonlót Magyarországon az 1989-es rendszerváltozás előtti tiltakozások során tapasztalhattunk. A dokumentumfilm megtörtént eseményekről, valóságos személyek életéről tudósít – mint az elnevezés is

utal rá – tényszerűen, pontosan, hitelesen, szándéka szerint objektíven.

A 2006. október 23-i történéseknek az azóta eltelt idő alatt már valóságos irodalma született. Ezért én nem a történeteket idézem, hanem néhány, a látott képek hatására született gondolatot, kérdést fogalmazok meg, amelyeket mindenki maga továbbgondolhat, a már említett tényszerűség, pontosság, hitelesség, objektivitáshoz viszonyítva...

Elsőként: a fotók és a filmfelvételek bemutatása szükségeszerű. Azért szükségeszerű, mert a zavargások társadalmi okainak vizsgálatára felkért bizottság jelentésének egy része az összefüggések megvilágítása mellett egy valóságértelmező részt is tartalmaz.

Gyanítható, hogy ez a valóságértelmezés lehet az, ami később akár hivatkozási alapul szolgálhat a kormánypolitikások és a baloldali értelmiség, illetve sajtó számára. Ennek egyetlen célja az lehet, hogy az október 23-i történések háttéréről kizárólag egyfajta kép rögzüljön. Egy olyan kép, amely nem eléggé árnyalt, több helyen torzított, amelyből a kirajzolódó vélt valóság nem egészen fedi azt, amit akkor sokan megtapasztaltak, és amit elmondtak. Mintha az lenne a felelősök célja, hogy a gyorsan múló benyomásokból csak egyes képek merevedjenek ki, amelyek emblémává, hamis emblémává válhatnak. Ez akkor következhet be, amennyiben nem születik velük szemben hasonló igényű értelmezés. Az itt bemutatott dokumentumfotók éppen ezt, a szuggerált, valóságot megváltoztató értelmezést segítik. Mert ezek a fotók a tudástól, azaz az igazságtól terhesek.

Másodsorban fontosak azért, mert az őszi zavargások elsősorban elkent kiindulóponttal, hiányzó okokkal, tények helyett véleményekkel rögzültek a köztudatban, és nem is tényszerű eseményként, hanem mint a rossz, mint a félelem forrása.

Szereplőiből csőcseléket gyártottak, az igazságot keresőkből, a megszorítások elleni civil tiltakozókból bujtogatókat, az ellenzékéből felelőtlenül bajt-okozót, olyat aki a társadalom szorongását, rossz közérzetét okozza azzal, hogy megnevezi a baj forrását. A „békés kormány”, már majdhogynem az áldozat, aki mindent elkövet a bajok orvoslása érdekében.

Ez a tudatos és folyamatos kategorizálás egyetlen célt szolgál: hogy meggátolja azt, ami személyes. Az emlékezést, az egyéni látásmódot, az eltérő véleményt. Hogy végső soron meggátolja az igazság maradéktalan feltárását, a felelősök megnevezését és felelősségre vonását.

Harmadsorban, különösen itt Sopronban, ahol a helyi rendőrség példamutatóan biztosította a helyi civilek tüntetését, fontos hangsúlyozni: nem a rendőrség és nem úgy általában a rendőrök ellen szól ez az anyag. Hanem a dokumentált igazságtalanság, jogtalanság és törvénytelenység, az emberhez méltatlan bánásmód, az erőszak ellen. Azzal együtt, hogy tetteiért mindenkinek vállalnia kell a felelősséget. A rendőrségbe vetett bizalom, – amely a bűnüldözésnek is az alapja – fontos, és javítása első számú közérdek. Ezért az itt bemutatott tények mellett arra is választ keresünk, és választ kell kapnunk, hogy a kialakult helyzetért név szerint, kik a felelősök?

Kik azok, akiknek az ünnep sem szent? Az ünnep, amely a közösségé, a felemelkedése, a hagyományok, az értékek az egymásért való létezés és felelősség közös alkalma kellene, hogy legyen. Hogyan élhet még 17 évvel a rendszerváltozás után az intézményesített hazugság? A hazugság, amely erőszakot szül? Megengedhető-e, hogy saját hatalomvágyból a legszentebb ünnepeinket is megsebezze bárki is?

Nézzék végig a tárlatot és a filmet: a válasz egyértelmű...

IV. Csak térkép e táj?

PARLAMENTI FELSZÓLALÁSOK,
INTERPELLÁCIÓK

FŐHAJTÁS A HŰSÉGESEK ELŐTT

Napirend előtti felszólalás 2006. december 11-én

Tisztelt Országgyűlés!

Sopron és nyolc Sopron környéki település december 14-én a Hűség Napját ünnepli. Sopron, a Civitas Fidelissima, a Leghűségesebb Város. Két szó – egy fogalom. A fogalom: hazaszeretet.

Tartást adó ereje van 85 év távlatából is az 1921. évi soproni népszavazásnak, amelynek eredményeként Sopron, Ágfalva, Balf, Bánfalva, Fertőboz, Fertőrákos, Harka, Kópháza, Nagycenk Magyarországot választotta, megrendítő példát adva abból a felemelő érzésből, amit a magyar nyelv hazaszeretetnek nevez.

December 14-e a hazaszeretet ünnepe, de nem csak nekünk soproniaknak. Elődeink 1921-ben a nemzethez való hűségre szavaztak, ezért az ünnep az egész nemzeté. A múltat idézi, de ereje a jelenben kovácsol össze közösséget, és a jövőre nézve ad erőt, tartást és bátorságot a jóért való munkálkodáshoz.

1921-ben egy háborút szenvedett, meggyötört, megcsönkített, megalázott ország polgárai döntöttek a magyar haza mellett. Tettüket nem az érdek vezérelte, hanem a lélek ereje. Ezért is tartozik ez a dátum történelmünk legfényesebb napjai közé, mint a nemzetszeretet örök példája. Mert köztudott: a soproni német ajkú, de magyar szívű szavazópolgárok, a város lakosságának ekkor mintegy 48 százalékát kitevő „hűségesek” szavazatai döntötték el Sopron sorsát. Ugyan a vidéki falvak lakóinak 54,5 százaléka Ausztriára voksolt, mégis kiemelkedő kivétel volt Nagycenk, a horvátok lakta Kópháza és a katolikus német Fertőboz. Sopron gazdapolgárai, pedig 72,8 százalékkal (!) Magyarország mellett döntöttek.

Tisztelt Országgyűlés!

Nemzetünk értékei között kell megbecsülnünk és továbbadnunk a történelmi helyállásnak ezt az üzenetét.

Egy nagyon zavaros és nehezen kiismerhető helyzetben, egy szétdarabolt ország, megcsönkített nemzet üzenete: hogy a fizikai szétszakítottság, a kilátástalanság ellenére is él a közösségek, a családok és az emberek lelkében az egészséges nemzettudat, amely a döntéseknél a legnemesebb elveket és szellemi-lelki értékeket helyezi mindenek fölé. A hazaszeretet olyan érték, amely az anyagelvű és gyakorlatias érvényesülést előtérbe helyező körülmények között sem enged semmiféle megalkuvást.

Az önbizalmát veszített, magába roskadt nemzet a soproniak elszántságát látván, az ő tartásukból merített új erőt a kifosztott, lerombolt ország újjáépítéshez. Ezért adta egy évvel később, Sopron városának a „Civitas Fidelissima”, címet, mellyel – szalagdísz formájában – a város barokk címerét is felékesítette.

És Sopron határozottan üzent a békediktátorok számára, hogy miként lehetett és kellett volna egyebütt is eljárniuk a magyar és más európai határok igazságos kijelölésében.

Tisztelt Országgyűlés!

Sopron és környéke hűséges volt évezredek történelméhez, a hagyományokhoz, semmilyen külső körülmény ellenére sem hagyta lelkét szétdaraboltatni, öntudatát elhomályosítani. 1921-ben azt az egyetlen lehetséges bölcs döntést hozta meg, amely ma is felvértez azzal a hittel, és szellemi-lelki erővel, amely elengedhetetlenül fontos a nemzetépítő munkában.

Tisztelt Országgyűlés!

A rendszerváltozást követően 2001-ben, a soproni népszavazás 80. évfordulóján történt meg először, hogy egy kormány fejet hajtott a soproniak hűsége előtt. A ma is hatályos 244/2001-es kormányrendelet Az 1921. évi. soproni népszavazás emlékére a nemzethez és a hazához való hű-

ségről tanúságot tevő polgárok előtt fejet hajtvva december 14-ét a Hűség Napjává nyilvánította, és a leghűségesebb városban és a népszavazáson részt vett községekben méltó emlékmű állításáról gondoskodott.

A nemzet értékeit kötelességünk átörökítenünk és gyarapítanunk. Erre a mögöttünk hagyott évszázad egyik olyan pillanata kötelez, amelyet a korabeli krónikás így örökített meg:

„1921. december 17-én délután 4 órakor (..) amikor a szavazatok összeszámlálása befejeződött, Schober kancellár telefonon történt érdeklődésére egy antant katonatiszt a telefonkagylót a nyitott ablakon át kitarotta az utcára. »Sopron 11 templomában zúgtak a harangok. Ezrek özönlöttek el az utcákat. Az emberek lelkéből szállt fel az Egek Urához a köszönet. Köszönet a soproni népszavazás magyar igazságának diadaláért, köszönet a hűség jutalmául az egy talpalatnyi földért: Sopronért. Megkönnyebbülten sóhajtották: „Hála Istennek, magyarok maradtunk!”

Tisztelt Országgyűlés!

Hajtsunk fejet a mai napon a soproniak hűsége előtt, és abban a szolgálatban, amivel megbíztak, merítsünk példát és erőt a 85 évvel ezelőtti és máig tart hazaszeretetükből, hogy a mi tetteinkre is utódaink büszkén emlékezhesenek.

ELVTÁRSI OSZTOGATÁS EU-S TÁMOGATÁSBÓL

*A II. Nemzeti Fejlesztési Terv vitája során elhangzott
felszólalás, 2006. november 1.*

Elnök Úr! Tisztelt Ház!

A jelenlegi politikai helyzet újabb megvilágításba helyezi a vitát, megkérdőjelezi minden mondat – legyen az kérdés vagy kijelentés – hitelességét és valóságtartalmát. Különösen képpen így van ez azok után, hogy Lamperth Mónika miniszter asszony kijelentette: tudja a dolgát. Vagy tette ezt Veres János pénzügyminiszter is, amikor a parlamenti választások után differenciálni akarta az önkormányzatokat aszerint, hogy ki nyer, illetve ki nem nyer pályázatot.

A centralizációról csak annyit (...) hogy ezek mutatnak rá arra, hogy bizony nagyon is centralizálni akarnak. (...)

A benyújtott anyagokban több szinten tetten érhető a források lenyúlásának kódolt lehetősége. Lamperth Mónika szavaival élve az NFT II-ben a kormányzati politikusoknak és a szocialista politikusoknak erős lehetőséget, mandátumot fogunk adni. Kezdődik az operatív programok rendszerénél. Mi más indokolná az emberi erőforrások fejlesztése és a humán infrastruktúra vagy a közigazgatás megújítása és a közszolgáltatások korszerűsítése programok kettéválasztását, mint az ágazati szemlélet, az egyes lobbicsoportok saját koncának kijelölése? Összetartozó célok, a közös programhoz azonban szembetűnően nagy összeg tartozott volna, ezért kellett két részre osztani. A humán erőforrással kapcsolatos programok javarésze, így a munkaügyi intézményrendszer kiépítésére már a PHARE, majd az I. nemzeti fejlesztési erőforrás is nagy léptékű programot futtatott. Hol van ezeknek az eredménye? Hol van az eddig futtatott programok hatásvizsgálata? Seholy, és

most újra ugyanazon célokra különít el igen nagy összegeket. Ki tudja, mire fordítódnak ezek az összegek?

A II. nemzeti fejlesztési terv indikátorainak rendszere a terv legpuhább része. Erre már Herényi Károly is utalt; komolytalan és általános. Szinte alig van olyan indikátor, amely valóban a fejlődési célokat teszi lehetővé vagy számszerűsíthetővé. Így aztán bármely célra szánt forrás szinte tetszőlegesen felhasználhatóvá válik, a teljesítés pusztán formális kötelezettségével, ám valódi hatás nélkül.

A terv alaposabb áttanulmányozása után egyértelművé válik: a kormány egy olyan látszategyeztetésre törekedett, amely igen felületesen vagy egyáltalán nem tartotta be a társadalmi egyeztetés kötelezettségét. Nem történt meg a civil partnerek megfelelő szintű bevonása.

Azzal ugyan mindenki egyetért, hogy a 2007-13 között az EU-ból érkező fejlesztési források komoly segítséget jelenthetnek a magyar gazdaságnak, de van egy fontos tényező, amiről a kormány mélyen hallgat: valójában nem lehet tudni, végül is mennyi lesz az az összeg, ami ténylegesen rendelkezésre áll. A kormány nagyon határozott számokat közöl, ezek ismertek. De arról nem hallottunk eddig, hogy ezeknek a betervezhető fejlesztési forrásoknak, amelyeknek a tényleges, végleges összegét számos esemény szűkítheti – ugyanis az Európai Unió hét évre meghatározza a keretszámait, ugyanakkor minden évben meghatározza az arra az évre vonatkozó költségvetését is –, 2007-ben is már 400 ezer euróval kevesebb a tervben szereplő összeg. Tehát máris egy olyan mértékű lefaragással állunk szemben, amivel számolni kellett volna, illetve számolni kell, ha komolyan vesszük a fejlesztési tervet.

Mindezekkel együtt az Európai Unió meglehetősen komoly segítséget nyújt Magyarország felzárkózásához. Ez a nagyon nagy összeg, amely egy olyan felelősséget feltételez, ami abban a kormányzatot övező bizalmatlansági hangulatban, amely a kormány elvesztett szavahihetőségéből

alakult ki, cáfolja azt, hogy a kormány valódi párbeszédet kezdeményezett volna, és arra sincs garancia, hogy a II. nemzeti fejlesztési tervben foglaltak megvalósítását komolyan gondolja-e. Keresztény embernek az igent igennek kell mondani, és a nemet nemnek. Ezért az igazság nem teljes kifejtése, megfogalmazása egyértelműen hazugságot jelent. Ezzel a hazugsággal azonban az egész ország és az önök választói is szembesültek már, ezért érthető az a bizalmatlanság, ami az emberekben, így az önök választóiban is megmutatkozik a kormányzati szervek működésével szemben.

Ha túlnézünk azon, hogy a mostani kerettervek csak általánosak, hogy további lépéseken fog múlni a siker, akkor is jogos az az aggodalom, hogy ezekre a további lépésekre az Országgyűlésnek mint a kormányt ellenőrző testületnek nem lesz érdemi ráhatása. Azzal a megoldással, hogy az NFT-ben foglaltak irányítását egy olyan személyre bízták, aki az Országgyűlésnek nem felelős, akinek egy közjogilag nehezen értelmezhető megbízatása van, tovább erősítik a gyanút, hogy itt olyan pártérdekű pénzelosztási mechanizmusok fognak működni, amelyek az Uniótól teljesen idegenek, és a nemzetközi problémákat felvető nehéz helyzetbe hozhatják az országot.

Az EU a forrásait az egész ország, Magyarország számára juttatja. Tisztességtelen politikai játszma az, hogy az MSZP a nemzeti fejlesztési tervet pártprogramként kínálja, és úgy viselkedik, mintha ő hozná ide ezeket a fejlesztéseket. A támogatások minden pártpolitikától mentesen érkeznek, és az egész nemzet felemelkedését szolgálják. Ezért ezeket úgy kell felhasználni, hogy semmilyen kétely ne legyen az elköltés célszerűségéről, korrupciómentességéről. Ezért szükséges az Országgyűlés, az ellenzéki képviselők rálátásának a biztosítása is az EU-s pénzekre.

A fejlesztési források régiós felosztásával kapcsolatban kereszténydemokrataként azt kell mondanom, hogy ahol

nagyobb a szükség, ott legyen nagyobb a segítség. Ne engedjük ezt az országot jobban szétszakítani. Igen szembe-tűnő az a hozzáállás, ami az adott pénzek elköltésének lehetőségét úgy kínálja fel, hogy nem garantálja azt, hogy az elosztásban az döntsön, hogy hol milyen minőségű pályázatokkal lehet előállni. Annak garanciája hiányzik a régiós pénzelosztásból, hogy a felhasznált pénzforrások elköltése után is újra működőképes, sőt újabb pénzeket generáló álláshelyeket megtartó fejlesztéseket hozzanak létre. Ennek garanciája, a régiós elosztás elve egyelőre nem lelhető fel.

Demszky Gábor úr kiment – ő itt reflektált a regionális önkormányzatok választásával kapcsolatban. A regionális fejlesztési tanácsokban jelenleg is lehetőség van létrehozni a választott képviselők közül ezt a testületet. Hiszen valamennyi megyei önkormányzatnál, megyei jogú városoknál, a kistérségeknél demokratikus módon megválasztott képviselők vannak. Ha nagyon akarjuk, tisztelt Ház, akkor bizony létre lehet hozni azokat a regionális fejlesztési tanácsokat, amiknek választott képviselői vannak.

De hogy a tervről és a regionális fejlesztési elképzelésekről is néhány gondolatot ejtsek, engedjék meg nekem is, hogy elmondjam: szeretném, hogy a nyugat-dunántúli régió és Sopron érdekében hangsúlyozottan szerepeljen a Sopron-Szentgottárd észak-déli irányú vasútfejlesztés, ami régiós, és a három megyét, illetve a szomszédos tartományokat is érinti, az M9-M85-ös út Sopron-Pereszteg-Csorna-Győr vonatkozásában, vagy úgyszintén az M86-os észak-déli irányú összeköttetés Rajka-Csorna-Nagykanizsa irányában.

Miután a kereszténydemokrata látásmód szerint a társadalom, a nemzet alapsejtje a család, ezért az uniós támogatások elnyerésében folytatott versenyhelyzetben mindnél fontosabb a családok megerősítése. A nemzeti fejlesztési tervből sajnálatunkra nem derül ki egyértelműen, hogy honnan hová kíván az ország eljutni. Továbbá nem látha-

tó az összhang, az egymásra épülés a konvergenciaprogram, illetve a nemzeti fejlesztési terv között. A II. nemzeti fejlesztési terv megfogalmazza, hogy a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás a fő cél, és mindez nem valósulhat meg a kis- és középvállalkozások fejlődése nélkül. Ezzel az elvvel teljesen ellentétes a konvergenciaprogram vállalkozásokat érintő intézkedéssorozata, hiszen ezek negatívan hatnak a foglalkoztatásra. Ez nemcsak a gazdaságban okoz számokkal kifejezhető súlyos, akár visszafordíthatatlan következményeket, hanem hosszú távon társadalompolitikai, szociálpolitikai problémává gyűrűzik tovább.

Például Magyarország aprófalvas településszerkezetében a mikro- és középvállalkozások, kisvállalkozások biztosítják a lehetőséget a munkavállalásra, a megélhetésre, az őket sújtó intézkedések hatására csökkentik a foglalkoztatottak létszámát, vagy akár teljesen ellehetetlenül helyzetük, ennek nyomán családok létbiztonsága válik semmivé. Fokozódik a társadalom különböző rétegei közötti különbség. Munkavállalás reményében rákényszerülnek a kistelepülések elhagyására, ami a települések fokozatos elnéptelenedéséhez vezet. Amely településről elmennek a családok, ott nem lesz iskola, nem lesz intézmény, és akkor nem is értjük a nemzeti fejlesztési tervnek azt az irányát, hogy Magyarországot fel akarjuk emelni. Ez a kistelepülések végleges elsorvadásához vezet. Keresztény politikusként nem hagyhatjuk szó nélkül ezt a fajta mérhetetlen rombolást! Valós társadalmi szolidaritásra, nem pedig hazug, valótlan, hiteltelen elképzelésekre van szükség.

Itt csatlakoznék Gráf miniszter úr felszólalásához – ugyan már nincs itt –, aki legalább felvázolt a mezőgazdaság- és a vidékfejlesztésből néhány olyan gondolatot, amely valóban a kistelepülésen élők javát tudná szolgálni, mert amit önök a kis- és középvállalkozásokkal, a mikrovállalkozásokkal tesznek, az egyébként az ezeken a településeken élők tönkretételét szolgálja.

Tisztelt Ház! Azt tudom mondani, hogy ez a II. Nemzeti Fejlesztési Terv, mint ahogy már az előzőekben mondtam, nem egy társadalmi konszenzuson alapul, ez egy önkényesen kijelölt program. Kérem, hogy az elkövetkező időben a megfogalmazott igények jelenjenek meg a nemzeti fejlesztési tervben.

FELVEHETETLEN TÁMOGATÁSOK

Interpelláció Kóka János gazdasági és közlekedési miniszterhez, 2007. március 5.

Tisztelt Miniszter Úr!

Megjelentek a II. NFT keretén belül a Gazdaságfejlesztési Operatív Program első pályázata. Ezen belül is kiírásra került az elmúlt évek „sikerpályázata” a 211 számjelű technológiafejlesztés pályázat, GOP-211/A mikro és kisvállalkozások technológiai fejlesztése, GOP-211/B és /C Komplex vállalati technológiai fejlesztések kis-és középvállalkozások (kkv) számára. Számos kritika fogalmazódott meg a vállalkozók és a gazdasági szakemberek részéről.

Csak egy párat említenék:

Ebben a kiírásban csak a 2005 előtt alakult vállalkozások pályázhatnak, amelyek minimum két teljes lezárt gazdasági évvel rendelkeznek.

Csak azon településeken lévő mikro vállalkozások pályázhatnak, amelyek nem szerepelnek a vidéki lehatárolásban. A vidékiek számára tett ígéretek szerint az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében lesznek pályázatok

Feltételként szabják valamennyi kis- és középvállalkozás számára, hogy az egy főre jutó éves nettó árbevétele elérje a 4.000.000 Ft-ot.

Önállóan nem lehet pályázni infrastrukturális fejlesztésekre, ingatlanberuházásokra, összetett pályázatnál is csak az eszközbeszerzéshez kapcsolódva, és az elszámolható költségek százalékának mértékéig.

Az „A” és „B” jelű pályázatnál a nyugat-dunántúli régióban legfeljebb 30 százalék támogatás nyerhető, a fennmaradó 70 százalékot elő kell teremteni.

Súlypontilag a legfontosabb feltétele a pályázhatóságnak, hogy a pályázó vállaljon egy előre meghatározott árbevétel növekedést.

GOP-211/A jelű pályázatnál vállalni kell, hogy a projekt befejezési évét közvetlenül követő 3 üzleti évben realizált átlagos éves nettó árbevétele legalább 15 százalékkal meghaladja a bázisárbevételt, és ez az árbevétel növekmény minimum 1,2 szerese legyen a támogatási összegnek.

A GOP-211/B jelű pályázatnál vállalnia kell, hogy a projekt befejezési évét közvetlenül követő 3 üzleti évben realizált átlagos éves nettó árbevétele legalább 12 százalékkal meghaladja a bázisárbevételt, és ez az árbevétel növekmény minimum 1,6-szorosa legyen a támogatási összegnek.

Hogyan várható el bármelyik vállalkozástól – legyen mikro-, kis- vagy középvállalkozás –, hogy előre meghatározott árbevétel-növekményt vállaljon a fenntartási időszak alatt? Mindezt úgy, hogy ma Magyarországon egyáltalán nem kiszámítható a gazdasági környezet, folyamatosan növekednek a járulékkerhek és az energiaárak!

Ez lenne a vállalkozások fejlesztésének megfelelő útja?

A GOP-211/B pályázatnál 2007-re 150-200 db projektet terveznek támogatni a felhívás és az útmutató szerint. Megyékre bontva ez összesen 7-10 vállalkozást jelent. Még szomorúbb, hogy a pályázat kezelőinek véleménye szerint még ezt a keretet sem tehet teljes egészében szétosztani olyan szigorú a feltételrendszer. Ezt nevezik Önök valódi, igazságos, tudatos gazdaságfejlesztésnek?

Várható a kiírások átdolgozása, a feltételrendszer könnyítése?

Csak reménykedni tudunk, hogy a GOP pályázatok második szakasza tartalmaz majd némi kedvezőbb változást a jelen helyzethez képest.

ENERGETIKAI PROGRAM VAGY KAMPÁNYFOGÁS?

*Interpelláció Kóka János gazdasági és közlekedési
miniszterhez, 2006. július 24.*

Az Energiatakarékossági Programot 2001-től indította útjára az Orbán-kormány a Széchenyi Terv keretén belül. Tízféle energiatakarékossági pályázat létezett célcsoport és tartalom szerint megkülönböztetve. 2002-ben még az Orbán-kormány ismét kiírta a pályázatokat. 2003-ban és 2004-ben a Medgyessy-kormány ugyan csökkenő kerettel, de támogatta a családi házak, társasházak energiatakarékosságának törekvéseit, így a fűtőkorszerűsítést, nyílászáró cserét, külső hőszigetelést, továbbá az alternatív energiahordozók használatát. 2005-ben a Gyurcsány-kormány nem tartotta fontosnak a lakosság energiatakarékosságra való ösztönzésének ezen formáját, a program megszűnt.

2006 a választások éve. Már az év elején valamennyi média ismertette, hogy lesz újra a Nemzeti Energetikai Program keretében vissza nem térítendő támogatás elnyerésére pályázati lehetőség. Így is lett, a pályázatok 2006. március 31-étől benyújthatóak voltak. Nagy csodálkozásunkra ugyanakkor a választások első fordulóját követően 1 nappal, azaz 2006. április 10-én felfüggesztették a programot. Az indok a nagy érdeklődés volt, amely forráshiányhoz vezetett. 11 napig volt lehetőség a pályázásra.

Valóban létezik Nemzeti Energetikai Program, vagy csak egyszerű kampányfogást láttunk? A téglalakások energiakorszerűsítésére kiírt pályázat keretösszege 880 millió forint, a megújuló energiaforrások alkalmazásának támogatására szóló pályázat keretösszege pedig mindössze 183 millió forint volt.

A számok nagysága komolytalannak tűnik a probléma nagyságával szemben. Hangsúlyozom, hogy jelen interpellációban nem a panellakások problémájára kérnék választ, hanem a téglalapítós családi házak, társasházak energetikai korszerűsítésének problémájára. Érdeklődve hallgatom majd válaszát annak tükrében, hogy jelentős gáz- és energiaár-emelésre készül a Kormány az általános megszorítások keretében.

Lesz Magyarországnak valódi és alkalmazható energetikai programja? Mikorra várható az alternatív energiaforrásokra való átállás hatékony támogatása? Az Európai Unióban kiemelt cél a zöldenergia felhasználásának a növelése. A kormány miért nem támogatja a lakosságot, a fogyasztókat az alternatív energiahordozók hasznosításában? A pályázatok iránti óriási érdeklődés mutatja, hogy a lakosság nyitott az energiatakarékosságra, fontosnak tartja az energiafogyasztás csökkentését. Szakértői számítások szerint az ország energiafogyasztását a mostani támogatás évente csupán egy tízezred mértékben csökkenti, miközben az Európai Unió az egyik legfontosabb kérdésének a takarékoság ösztönzését tartja.

Egyenes válasz reményében kérdezem Önt: lesz Magyarországnak valódi és alkalmazható energetikai programja? Várható-e újabb lakossági pályázat kiírása energia-korszerűsítés támogatására a téglalapítós családi házak és lakások tekintetében? Mikortól várható végre a megújuló energiaforrások alkalmazása esetén állami támogatás, új program? Valóban cél az energiatakarékosság, vagy a valós cél csak a gáz és villany árának a jelentős emelése?

TÖKÉLETES ÉRZÉKETLENSÉG

A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az állambáztartás hároméves kereteiről szóló törvény végrehajtásáról szóló törvény (a zárszámadás) vitája – kétperces felszólalás, 2005. szeptember 27.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés!

Az előttünk fekvő 2006. évi költségvetés a szociális és gyermekvédelmi ágazat területén is rontja a lehetőségeket, az ellátás színvonalát, ráadásul ismét az önkormányzatokat hozza a legnehezebb helyzetbe. Az önmagát baloldalinak és szociáldemokratának valló kormány — teljesen érzéketlenül — a szociális ágazat intézményi normatív támogatását szinte valamennyi területen csökkenti, ami előidézheti az ellátórendszer összeomlását.

Miközben a kormány fennen hangoztatja a szegénység elleni küzdelmet – kampánycélokat is szolgálva – eközben megfeledkezik arról, hogy a szegénységben élő emberek az állami, önkormányzati ellátórendszerben tudnak csak maguknak életük végéig oltalmat találni, azokban az intézményrendszerekben, amelyeknek működési feltételei az elmúlt években tovább romlottak, hiszen leállították azt a rekonstrukciós programot, amelyek az intézmények fenntartási, felújítási tevékenységét szolgálták volna.

Országos szinten az intézmények közel 60 százaléka nem rendelkezik végleges működési engedéllyel azért, mert ellátási infrastruktúrája, épületállaga olyannyira elavult, hogy már emberi tartózkodásra méltatlan és elfogadhatatlan. Ugyan ezek megszerzési határidejét most kitolták, de jól látható, hogy ez a kitolt határidő sem teljesíthető. Ez lenne a szociáldemokrata érzékenység? Inkább érzéketlenség. Érzéketlenség az intézményben élőkkel szemben és azokkal szemben is, akiknek nincs más lehetőségük, mint hogy ebbe az intézményrendszerbe jussanak be, abba az

intézményrendszerbe, ahol jelenleg is nagyon nagy a várakozási idő. Mondok egy példát, Táplánypusztá 350 férőhelyes intézményébe 170-en várakoznak a bejutásra. De a szociális és családjogi bizottsággal Kaposváron voltunk, ahol a 60 férőhelyes otthonba is ötvenen várakoznak.

Tisztelt baloldali Képviselőtársaim! Mutassanak a költségvetésben olyan fejezetet, ahol ezen a helyzeten – szociális érzékenységük folytán – igyekezzenek úrrá lenni! Mennyi pénzt szánnak intézményfejlesztésre? Mert az önkormányzatok a költségvetési támogatás csökkentése, a normatívák csökkentése miatt – és a felélt vagyonukon túlmenően – a területre több pénzt szánni nem tudnak. De itt jegyezném meg, hogy a normatívákhoz jelenleg is 30 százalék felett járulnak hozzá az önkormányzatok, hogy a működési feltételeket biztosítani tudják. Mondok egy példát: Sopron városa 1,4 milliárd forint működési hitelt vett fel, hogy az intézményhálózatát megfelelő szinten tudja működtetni. Itt értünk az önkormányzati támogatás gondjához.

Külön szólnék a civil szférát és az egyházi intézményeket ért súlyos normatívacsökkentés miatt, hiszen ezek az elmúlt évek során fejlesztésekkel próbálták megoldani, hogy méltó körülményeket biztosítsanak intézményeikben, és ezzel emelt szintű szociális intézménnyé váltak, és ezáltal a jelenlegi állás szerint – ugyan különböző módosítások repkednek itt – 40 százalék fölötti normatívacsökkentés állt be. Ez is nagyfokú érzéketlenségre utal, tisztelt képviselőtársaim, ellehetetlenítik azokat az intézményeket, amelyek az állam, az önkormányzatok válláról veszik le a terhet.

De lehet, hogy ez tudatos. Erre utaló megnyilvánulást már a költségvetés beterjesztése előtt is tapasztaltunk. Pedig ha önök nem tudják bizonyítani, hogy az intézményi hálózat férőhelyére zúduló igény enyhítésére milyen fejlesztéseket kezdeményeztek, legalább azokat segítsék,

akik ilyen intézményeket működtetnek, hiszen a civil és az egyházi intézmények mögött a normatíván kívül önkormányzati támogatás nem áll.

Tisztelt kormányoldali Képviselőtársaim! Ne engedjék, ha már a szegények iránt ilyen elkötelezettek, hogy a szociális ágazat normatívái csökkenjenek, érzük el, hogy legalább a tavalyi szinten megmaradjanak. Kérem, a benyújtott módosító indítványainkat támogassák, ahogy mi is az önök jó szándékú kezdeményezéseiket biztos, hogy támogatni fogjuk.

Kérem önöket, hogy szociális érzékenységüket bebizonyítandó, módosító javaslataikkal tegyenek meg mindent, hogy a szociális intézményrendszer összeomlását megakadályozzák. Ezzel tartozunk azoknak az embereknek, akik az intézményi hálózatban élnek és azoknak a dolgozóknak, akik lelkiismeretes munkájukkal segítik, hogy mindannyiunk rokona, hozzátartozója hozzájuthasson ahhoz, amit a családjuktól megkapni nem tudnak.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

MINISZTER ÚR, ÖNNEK MÉG TÉRKÉP SEM E TÁJ?

*Azonnali kérdés Molnár Lajos
egészségügyi miniszterhez, 2006. november 27.*

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Képviselőtársaim! Elhangzott egy interpelláció, amire konkrét választ a miniszter úr a múlt héten nem adott, pedig az interpelláció minden adata tényszerű, tárgyyszerű, konkrét, korrekt és megkérdőjelezhetetlen volt.

Ezért, mivel a számadatok nem hatnak, hoztam egy térképet (*felmutatja*), hogy azoknak, akik a soproni Erzsébet Kórházról szakmaiatlan és elhibázott döntésüket meghozták, azoknak legalább térkép legyen e táj.

Magyarország legnyugatibb sarkát csaknem 40 évig vasfüggönnyel zárták el. Itt a hűségecsarokban élők annyi mindent átéltek és megszenvedtek a történelem alatt. Ideje véget vetni annak, hogy ez az országrész megint igazságtalannul hátrányt szenvedjen, megint visszafejlesztés, elvonás, megszüntetés legyen az osztályrésze.

Igazságtalan, még az önök feltételrendszere szerint is következetlen és érthetetlen az önök tervezett döntése. Az Erzsébet Kórház adottságai, a kórház súlyponti kórházzá tétele melletti megcáfolhatatlan szakmai érvek itt már elhangzottak. Meggyőzőek, megkérdőjelezhetetlenek, az önök által felállított feltételrendszernek is megfelel a kórház. Ugye, mindezek ellenére nem akarják – miután a miniszterelnök úr már külföldre tanácsolta a diákokat és a vállalkozókat – most éppen a legkiszolgáltatottabbakat, a betegeket, időseket Kismartonba, Bécsbe vagy Pozsonyba küldeni gyógyulni?

De ha mindez nem elég, akkor győzze meg önöket az, hogy a több mint 80 ezer embert érintő kérdésben Sopron

megyei jogú város közgyűlése november 21-én egyetértett, hogy a soproni Erzsébet Kórház, súlyponti kórházként történő elismerését el kell érni, egyben felhatalmazást adott arra, hogy a város választott országgyűlési képviselőjeként a soproni kötődésű képviselőtársaimmal együtt erre önként megkérjem. Hasonlóan döntött a Győr-Moson-Sopron megyei közgyűlés is.

Tehát, Sopron városa választott önkormányzati képviselőin keresztül egyértelműen kinyilvánította akaratát: nem kérdés, hogy mi a soproniak érdeke és kérése.

Tisztelettel kérem, még egyszer a kérdést megfogalmazva: ugye nem akarják a legkiszolgáltatottabbakat, a betegeket, az időseket külföldre küldeni?

A KORMÁNY ÚTTALAN ÚTJAI

Azonnali kérdés Kóka János gazdasági és közlekedési miniszterhez, 2006. október 24.

Elnök Úr! Tisztelt Államtitkár Úr! Az Országgyűlésben Sopron várost és Győr-Moson-Sopron megyét is képviselem.

Négy éve halljuk már folyamatosan, hogy Magyarország utakat, autópályákat épít, mivel a kiépített infrastruktúra vonzza hazánkba a befektetőket. A Közútkezelő Kht. által mért adatokat ajánlom az ön figyelmébe.

Győr-Moson-Sopron megye közúthálózatának 1623 kilométer a hossza, 396 kilométer a főutak hossza, a mellékutak hossza 1227 kilométer. Ebből nem megfelelő, illetve rossz besorolást kapott 57 százalék. A másodrendű fő- és bekötőutak forgalma meghaladja az országos átlagot. Megyénk Baranya és Nógrád után a harmadik legrosszabb helyen áll a rangsorban, akár az egyenlenséget, akár a hibás útszakaszok hosszát tekintve. Megyénk útjai közel 20 százalékkal kátyúsabbak, mint az országos átlag, és a helyzet évről évre tovább romlik. A forgalomkorlátozások összesen 500 kilométeres útszakaszt tesznek ki. A mellékút-vonal-felzárkóztatási programot mielőbb meg kellene indítani, mert már most jelentős vagyonszétválás mutatkozik. A szakemberek beszámolója ott pihen az önök asztalán.

Mikorra várható a probléma átfogó kezelése? Mikorra várható az M9-es autópálya kiépítése? Az M9-es az első olyan autópálya, amely elkerüli a fővárost, és szervesen kapcsolódik megyénkben a 84-es, 85-ös főutakhoz, amely a kelet-nyugati átjárást biztosítja a jelenleg is erősen túlterhelt főutakhoz. A megyénket érintő M9-M85-ös szakasz égető problémákat oldana meg, tehermentesítené a városokon és a településeken áthaladó szakaszokat, így végre Csorna városa is fellelégezhetne, és autópályán lehetne eljutni a soproni határtól Budapestig.

Konkrét válasz reményében kérdezem önt, mikorra várható Győr-Moson-Sopron megye úthálózatának az országos átlagnak megfelelő, majd európai átlagnak megfelelő állapotra fejlesztése. Mikorra várható az M9-M85-ös autópálya megépítése?

*V. „Cum Deo pro
Patria”*

ELŐADÁSOK, SZAKANYAGOK

OSZTRÁK–MAGYAR HATÁRMENTI UTAK HELYZETE

*Elhangzott Győrött, az Euréció West/Nyugat Pannónia
tanácsülésén, 2007. január 9-én*

Előzmények

Egészen az I. világháború végéig csupán belső határok húzódtak Magyarország és Ausztria között. Ebbe az „élő szövetbe” vágtak bele az 1919-20-as békediktátum alapján meghozott új határok. A történelmi Magyarország több városa elvesztette vonzáskörzetét (és fordítva: Burgenland, az új osztrák tartomány települései elveszítették kulturális-, oktatási és polgári értékkel bíró központjait). Az új határok kezdetben még nem okoztak túlságosan nagy törést: Nyugat-Dunántúl három szétszakított vármegyéje (Moson, Sopron, Vas) területén kijelölt új országhatár nem akadályozta a rokoni, baráti és gazdasági kapcsolatok továbbélését.

Drasztikus változást 1945 hozott: a kommunista blokk bezárkózott és a magyar-osztrák határ átjárhatatlanná, sőt megközelíthetetlené vált. Magyarország határait hermetikusan lezárták, az egyszerű halandó nem utazhatott külföldre.

A „Páneurópai piknik” résztvevői 1989 augusztusában átszakították a vasfüggönyt az egykori Sopronkőhida-Szentmargitbánya határátkelőhelynél, a rendszerváltás éveit pedig végképp eltüntették azt.

A 90-es évek elején nagy reménységgel tekintettek a magyar-osztrák határ két oldalán élők a jövőbe. Megszűnt a vasfüggöny, az áthatolhatatlan akadály, amely szétszakított egy évezredes múltú élő szövetet. A határ mentén élők biztosak voltak abban, hogy a szögesdrót lebontását új ha-

tárátkelőhelyek létesítése követi és 45 év kényszerű szünet után ismét elérhető közelségbe kerülnek a szomszédos községek.

A tucatnyi magyar kezdeményezés kudarca ismeretében állítható, hogy az ebben bízók csalódtak. A két világháború között, például a mai Győr-Moson-Sopron megye nyugati határán 17 közúti határátkelő működött, jelenleg pedig az egyesült Európa lázában is csak ennek töredéke. A határátkelőhelyek száma a főutakat tekintve alapvetően megfelelő, de a kisforgalmú határátkelők száma nagyon kevés, különösen a Kőszeg–Kópháza és a Fertőd–Hegyeshalom közötti határszakaszokon.

Sürgősen megoldandó feladat az egykor létező valamennyi közvetlen közlekedési kapcsolat helyreállítása. Elemi érdeke ez a határ mindkét oldalán található településeknek, hiszen a határ lebontása gazdasági és társadalmi potenciájukat növeli.

Kapcsolat a szomszédos országokkal

A Nyugat-Dunántúl közútjai különösen zsúfoltak. Ha a magyarországi határszakaszok átlagos napi forgalmát vizsgáljuk, úgy megállapíthatjuk, hogy az osztrák határszakasz részesedése 41 százalékot tesz ki(!), ami rendkívül magas érték országos viszonylatban. Ugyanis 2002-es adatok szerint az átlagos napi forgalom megoszlása a következőképpen alakult: a szlovák határszakaszon a napi forgalom 19, az ukránon 10, a románon 13, a szerb és montenegrói határszakaszon 7, a horváton 7, míg a szlovén határszakaszon a forgalom 3 százaléka bonyolódott.

Magyar-osztrák határátkelőhelyek

Mindössze 11 közúti és 3 kerékpáros határátkelőnk van, amelyeken folyamatosan emelkedik a forgalom. Győr-

Moson-Sopron megyei határátkelőhelyeken az 1960-as évek végén évi 1 millió, az 1980-as évek végén évi 5 millió, 1997-ben 16,4 millió, 2006-ban évente 29,7 millió ember lépte át az osztrák határt.

A magyar-osztrák határátkelők személyforgalma 2006-ban összesen 38.109.991 fő volt. A 38,1 millióból 29,7 millió ember Győr-Moson-Sopron megyét érintve lépte át a határt

A személyforgalom 43,98 százaléka a hegyeshalmi átkelet, 23,20 százaléka a sopronit, míg 10,89 százaléka a rábafüzesit vette igénybe. A további adatok szerint a személyforgalom aránya a nyugati határmentén a következőképpen oszlik meg: Kópháza 5,06 százalék, Bucsú 4,92 százalék, Fertőd: 4,43 százalék, Kőszeg 4,30 százalék, továbbá Pinkamindszent 0,74 százalék, Bozsok 0,71 százalék, Fertőrákos (kerékpáros) 0,66 százalék; Jánossomorja 0,44 százalék, Szentpéterfa 0,36 százalék, Szentgotthárd 0,23 százalék, Zsira (kerékpáros) 0,09 százalék.

A magyar osztrák határátkelők gépjárműforgalma 2006-ban összesen 14.109.356 darab volt. A 14,1 millióból 10,45 millió jármű Győr-Moson-Sopron megyét érintve lépte át a határt, és a következőképpen oszlott meg az átkelőkön: Hegyeshalomnál a gépjárművek 36,66 százaléka, Sopronnál a 25,41 százaléka, Rábafüzesnél a 10,77 százaléka, Kópházánál a 6,42 százaléka lépte át a határt. A további határátkelők személyforgalma százalékarányosan a következőképpen alakult 2006-ban: Kőszeg 6,32, Bucsú 6,17, Fertőd 5,56, Bozsok 1,06, Szentpéterfa 0,46, Pinkamindszent 0,80, Szentgotthárd 0,37 százalékát bonyolította le a határátkelők gépjárműforgalmának.

A magyar-osztrák határ átjárhatósága nem optimális

A jelenlegi nemzetközi határátkelőhelyeket a szomszédsági osztrák-magyar forgalommal felesleges terhelni.

Több kisebb határátlépési pont tehermentesíténé a gyakran zsúfolt nemzetközi átkelőket, azaz a településközi / régióközi kapcsolatok erősítése csak az egykor évszázadokig jól „működő” – ma a határt metsző – utak újjáépítésével képzelhető el.

A jelenlegi helyzet szerint Győr-Moson-Sopron megye 177,7 km hosszú magyar-osztrák határszakaszán 5 közúti (4 településen, mert Hegyeshalomnál 2 van) és 3 gyalogos-kerékpáros határátkelőhely működik

Schengen előtt

A Magyar Köztársaság Kormánya és az Osztrák Szövetségi Kormány közötti – az államhatáron átvezető turista útvonalakon történő államhatár-átlépéséről szóló a 219/2006.(XI. 9.) Kormányrendelettel kihirdetett – Megállapodás a gyalogos természetjáró, a kerékpáros vagy lovas turizmus és a kulturális, sport, vallási és egyéb társadalmi rendezvények elősegítése érdekében összesen 16 db határátlépési pont megnyitásáról intézkedik.

Első ütemben

A turista határátlépési pontok közül a 2006. december 1-jén hatályba lépett „Megállapodás” értelmében 6 határátlépési pont nyílik: három Győr-Moson-Sopron megyében, három pedig Vas megyében.

Győr-Moson-Sopron megyében az Ágfalva–Somfalva (Schattendorf) és a Harka–Sopronnyék (Neckenmarkt) turista útvonalak már üzemelnek, míg március 1-jétől a Fertőrákos–Szentmargitbánya (Sankt Margarethen) határátlépési pont is megnyílik.

A turista útvonalak ellenőrzése alapvetően szűrőpróba szerinti ellenőrzéssel történik, tehát rendszeres és állandó határőrizeti jelenlét a térségben, illetve a határátlépési

pontnál nincs (Pontos forgalmi mutatók nem állnak rendelkezésre, de az egyes turista útvonalak forgalma eléri a 45-50 főt.)

Második ütemben

A magyar-osztrák Megállapodás szerint még további 10 határt metsző gyalogos-kerékpáros-lovas turista útvonalat nyitnak meg (hatot a Győr-Moson-Sopron megyei határszakaszon). A megnyitások dátumáról diplomáciai úton állapodnak meg.

Schengen után

Az eurégió térképe mutatja az közösen megállapított legfontosabb újhatár-átlépési pontokat. A szomszédos, magyar és osztrák településeket összekötő – évszázadokig használt – utak mindegyikét ismét használhatja a forgalom, természetesen csak azután, ha az újjáépítésük megtörténik.

A magyar-osztrák határhoz vezető utak rehabilitációja

Indokolt a határközeli útszakaszok szélesítése, erősítése (a régi vagy új nyomvonalon szilárd burkolatú utak kiépítése). Kizárólag szomszédosági forgalom – és legfeljebb könnyű teherforgalom – használhatja ezen rehabilitálandó közutakat.

A gazdaság szereplőinek is érdekét szolgálja a rövidebb eljutási idő, az eddig mesterségesen alacsony szinten létező közvetlen határmenti gazdasági kapcsolatok élénkítését eredményezheti. A szabadidő aktív eltöltéséhez, és a kapcsolatteremtéshez újabb lehetőségeket kínálnak mindkét ország polgárainak az újjáépített utak. Az egyesült Európában a lakosok elvárják a közvetlen közlekedési kap-

csolatok meglétét, és az új szellemű gondolkodáshoz méltatlan volna a hiányosságok megszüntetésében való késlekedés.

*Győr-Moson-Sopron megye határhoz vezető
útjainak rehabilitációja*

A Győr-Moson-Sopron megye – az érintett településekkel és kistérségekkel egyeztetve – számba vette a magyar-osztrák határ térségében az újjáépítésre javasolt határt metsző utakat. Az alábbi táblázat a teljes körű igénylistát tartalmazza. Fontos tudni, hogy a legtöbb útszakasz-javaslatot sikerült beépíttetni az elmúlt években kidolgozott hazai (GKM-TETTHELY) és nemzetközi (OPENING) projektekben.

Optimális esetben a magyar-osztrák államhatárt rövidesen – csak Győr-Moson-Sopron megyében – összesen 27 helyen lehet majd átlépni (az alábbi táblázat szerinti útvonalakon; amelyek javasolt besorolását, azaz a határt metsző ponton áthaladó forgalom kategóriáját az utolsó oszlop tartalmazza).

Kerékpárutak

A burgenlandi kiterjedt kerékpárút-hálózat és a – lassan bővülő – magyarországi kerékpárutak kapcsolódási pontjai is lehetnének korlátozott forgalmú közúti határátlépők.

A határral elválasztott szomszédos településeket összekötő ősi utak helyreállításához, illetve újjáépítéséhez – remélhetően – igénybe vehetők lesznek majd az EU forrásait. Erre egyébként volt is példa a közelmúltból: 2006-ban a Jánossomorja–Mosontarcsa (Andau) és a Sopronkövesd–Füles (Nikitsch) utak magyar oldali szakaszainak újjáépítése az Interreg program támogatásával valósult meg.

Határnyitás Harka-Sopronnyék (Neckenmarkt) között

AZ ÉSZAK-DÉLI KÖZLEKEDÉSI TENGYEL MEGVALÓSULÁSÁNAK REGIONÁLIS JELENTŐSÉGE

*Elhangzott Triesztben, a „MATRIOSCA-AAP és egyéb példák az európai területi együttműködésben” konferencián,
2007. január 24-én*

Az ókorban Győr-Moson-Sopron megye Arrabona székhellyel a Római Birodalom Pannónia tartományának része volt. A mai napig több megyei település is büszkén használja római kori nevét.(Scarbantia, Flexum, Arrabona)

A Római Birodalom Borostyánkő útvonala az Adriát kötötte össze a Baltikummal. Ez az útvonal a középkorban is intenzív közlekedési tengely volt.

Győr-Moson-Sopron megyét kivételes földrajzi helyzet jellemzi. Három főváros közvetlen közelében, az úgynevezett „arany háromszögben” fekszik.

I. A Transz-európai közlekedési hálózat

Az EU Transz-európai Hálózatához (TEN) kapcsolódó 10 folyosóból álló összeurópai közlekedési hálózatot 1997-ben Helsinkiben határozták meg.

E közlekedési folyosórendszer – amely elsősorban az Európai Unióhoz frissen csatlakozott országokat érinti – nevezik Helsink-i korridoroknak.

A 10 Helsink-i folyosóból 4 halad keresztül Magyarországon:

- a IV. számú Berlin/Nürnberg–Prága–Pozsony/Bécs–Budapest–Arad–Konstanca (Szaloniki)–Isztambul,
- a V. számú Velence–Trieszt/Koper–Ljubljana–Budapest–Ungvár–Lvov

- a V/B. számú Fiume–Zágráb–Budapest
- a V/C. számú Plocse–Szarajevó–Eszék–Budapest
- a VII. számú Duna
- a X. számú Salzburg–Ljubljana–Zágráb–Belgrád–Nis–Szkopje–Veles–Szaloniki
- a X/B. számú Budapest–Újvidék–Belgrád.

A felsorolt korridorok közül

- 3 korridor (a IV., V. és VII. számú) érinti a nyugat-dunántúli régiót és azon belül
- 2 korridor (a IV. és VII. számú) Győr-Moson-Sopron megyét.

II. A „Baltikum-Adria” közlekedési tengely

Rendkívül intenzív – és egyre erősödő – forgalom zajlik a Balti-tenger melléki államok és az Adriai-tenger melléki államok között.

A röviden „Baltikum-Adria” közlekedési tengelynek nevezett útvonalon különösen a kamionforgalom nagyon erős.

Az észak-déli irányú tárgyi közlekedési tengely közúton a következő útvonallal írható le:

- a Helsinki–Varsó (I. folyosó)
- a Varsó–Zsolna (VI. folyosó)
- a Zsolna–Pozsony (V/A folyosó)
- a Pozsony–Mosonmagyaróvár–Nagykanizsa (a tengely még számozatlan szakasza)
- a Nagykanizsa–Trieszt/Koper/Fiume (V és V/B folyosó).

Az észak-déli irányú tárgyi közlekedési tengely vasúton még hiányzó szakasza kétágú (mindkettő kapcsolódik az összeurópai hálózathoz):

- a Bécs–Sopron–Szombathely–Nagykanizsa,
- illetve a Pozsony–Rajka–Csorna–Szombathely–Nagykanizsa vonalakkal (amelyek Graz, Zágráb, Szlovénia és az adriai kikötők felé vezetnek tovább).

III. A „Baltikum-Adria” közlekedési tengely és annak „számozatlan” szakasza

A térségünkben zajló áramlási irányok tanúsága szerint a Baltikum–Adria tengelyen közlekedő nehézgépjárművek – az Alpok magas hegyeit keletről megkerülve – Magyarországon 3 nyugati megyéjén (Győr-Moson-Sopron, Vas, Zala) átvezető 86-os főutat használják.

A kontinens ezen észak-déli irányú közlekedési tengelynek mindössze csak ez a kb. 200 km-es szakasza nem része a helsinki korridorok hálózatának. Azaz Európa északi és déli tengeri kikötői között húzódó útvonal-együttesnek csupán a IV. és V. korridorokat összekötő, Mosonmagyaróvár–Nagykanizsa útvonal hiányzik a rendszerből.

Ez a hiányzó elem északon Pozsony, délen Ljubljana és Zágráb felé irányulva kapcsolódik a helsinki folyosókhoz.

Az észak-déli közlekedési tengely környezetében végzett számlálások alapján már a jelenlegi forgalomnagyság is indokolja ennek az útkapcsolatnak fejlesztését. További forgalomnövelő beruházások zajlanak Szlovákiában a korridor Pozsony–Zsolna szakaszán (V/A folyosó menti ipartelepítések) és az észak-adriai kikötők térségében.

IV. Győr-Moson-Sopron megyei kezdeményezés

Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése 2000-ben kezdeményezte, hogy ez a rövid szakasz is kerüljön be a számozott helsinki korridorok hálózatába. A kezdeményezéshez csatlakozott Vas Megye Közgyűlése, Zala Megye Közgyűlése és a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács.

A regionális és nemzetközi szempontból egyaránt jelentős ügy komolyságát és indokoltságát alátámasztó dokumentumként elkészült a „Nyugat-dunántúli régió gazdasági és közlekedési tengelyének területfejlesztési programja”.

A téma már széles körben ismert: a kezdeményezést számos hazai és nemzetközi konferencián – legutóbb 2004 februárjában a Nyugat-Pannon Euréció brüsszeli bemutatkozásán – ismertették. Nagy örömünkre valamennyi fórumon kizárólag támogató észrevételekkel találkoztunk.

A térségi kezdeményezéssel azonosult a magyar közlekedési tárca is:

- Az országgyűlés 2004 márciusában elfogadta a közlekedéspolitikai koncepcióról szóló előterjesztést, amelyben szerepel az észak-déli tengely (közúton a tervezett M9 és M86 jelű gyorsforgalmi utakkal, vasúton a Bécs–Sopron–Szombathely–Graz vonallal)
- A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium honlapján található A közúthálózat fejlesztési programja 2015-ig című dokumentum rögzíti az észak-déli tengely gyorsforgalmi úttá fejlesztését és az európai korridorok hálózatába történő felvételt.
- A közlekedési tárca 2004. április 20-ai levelében jelezte, hogy javasolni fogja az észak-déli tengely hiányzó szakaszának TEN hálózatba történő besorolását.

Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése 2004. április 22-én tárgyalta a témáról és elhatározta, hogy felveszi a kapcsolatot az észak-déli közlekedési tengellyel érintett államok középszintjeivel (régióival, tartományaival, megyéivel),

- hogy ismertesse velük a balti- és az észak-adriai kikötőket összekötő európai közlekedési korridorral kapcsolatos megyei kezdeményezést,
- hogy felkérje őket: az érintett régiók – saját országaiuk döntéshozóinál eljárva – kezdeményezzék a Balti-Adria közlekedési folyosó még számozatlan szakaszának felvételét a helsinki korridorok közé.

2004 októberében 3 régió fejlesztési tanácsának elnöke írt alá együttműködési megállapodást az M86–M9 és az

M6-M56 gyorsforgalmi utak fejlesztésért. A dél-alföldi, nyugat-dunántúli és dél-dunántúli régiók összefogásának a célja, hogy kiegyensúlyozott közlekedési hálózat alakulhasson ki Közép-Európában, valamint megvalósulhasson Magyarországon erős észak-déli folyosók mellett a déli területek nyugat-keleti összekötése. A regionális tanácsok politikai lobbierőt kívánnak az együttműködés révén kifejteni annak érdekében, hogy a már folyamatban lévő autópálya-fejlesztések mellett az észak-déli út fejlesztésének előkészítése minél rövidebb idő alatt megvalósuljon.

2005 júliusában a Nyugat-dunántúli Régió brüsszeli képviselőjének megnyitóján is előtérbe került az észak-déli tengely kérdése. A megnyitón Waldemar Achramowicz, a Kujawsko–Pomorskie régió marsallja elmondta, hogy a lengyelországi Tourn régió is támogatja a Nyugat-Dunántúl észak-déli tengelyre vonatkozó útfejlesztési elképzeléseit, hiszen a lengyel térség érdekét is szolgálja, hogy javuljon az összeköttetés a Balti-tenger és az Adria között. Lengyelországban már közbeszerzési eljárás alatt áll az érintett szakasz egy része, és hamarosan indulhat a beruházás.

2007-ig a szükséges megvalósíthatósági tanulmányok, tervek az út magyarországi szakaszára is elkészülnek. Ezek a munkálatok az Európai Unió Strukturális, illetve Kohéziós Alapjaiból finanszírozhatóak.

A négy országgal határos Nyugat-dunántúli régió (Ausztria, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország) számára különösen fontos a határon átnyúló együttműködésekben rejlő lehetőségek kiaknázása, amit egy a régió tengelyében észak-déli irányban húzódó, jó minőségű közlekedési kapcsolat nagymértékben elősegíthet.

Fontos kiemelni, hogy a Nyugat-dunántúli régióban kialakítandó lehetséges logisztikai központok közül Győr kitűnik a régió nagyvárosai közül, hiszen közelében működik az egyre fejlődő Péri repülőtér, valamint a vízi közle-

kedés szempontjából fontos Győr-Gönyű RO-RO kikötőt is létrehozták, mindkettőt EU-s támogatások segítségével.

Fejlesztési célkitűzéseink 2007-2015-re:

- A Nyugat-Dunántúl közlekedési kohéziójának megteremtése,
- Az észak-déli közlekedési hálózat fejlesztése a régióban: az elérési idő 40 százalékos javítása Lenti/Nagykanizsa–Sopron/Győr között.

BRÜSSZELIG IS ELHALLATSZIK A SZAVUNK?

*Előadás a Modern Magyarország, mindennapi
demokrácia, erős civil társadalom címmel rendezett
országos konferencián, 2006. október 18-án*

Az Országgyűlésben születő döntések széles körű társadalmi támogatottsága nemcsak a demokrácia nélkülözhetetlen feltétele, de meghatározó jelentőségű Magyarország fejlődése szempontjából is. Mindez különösen fontossá válik akkor, amikor az ország európai uniós szerepvállalását érintő döntésekről, vagy éppen az uniós tagságunkból fakadó kötelezettségek teljesítéséről van szó. A csatlakozás után több, mint két évvel a magyar társadalom jelentős része nem érzi tájékozottnak magát az európai politikák területein, és különösen nem érzi úgy, hogy befolyása lehet a Brüsszelben születő döntésekre.

A társadalom széles körű tájékoztatása, a civil szféra szereplőinek a döntések előkészítési folyamatába történő bevonása különösen fontos most, amikor az Európai Unió több tagállamában EU-szkeptikus közhangulattal találkozunk. Az emberek nem érzik igazán magukénak az Uniót, nem támogatják feltétlenül a továbblépésre irányuló törekvéseket, mint azt az Alkotmánnyal kapcsolatos népszavazások, vagy a további bővítéseket övező vélemények jól tükrözik. Ezt – a különösen a régi tagállamokban tapasztalható – európai uniós ügyekkel kapcsolatos általános fásultságot szokás manapság bővítési fáradtságnak nevezni. Magyarországon 2006 során – az Eurobarometer adatai alapján – jelentősen javult a lakosság Unióról alkotott véleménye, ugyanakkor összességében csak kicsivel több, mint a népesség fele rendelkezik pozitív képpel az Európai Unióról.

Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága munkája során a fenti okok miatt is mindig nagy fontosságot tulajdonított a nyilvánosság biztosításának, a közvélemény tájékoztatásának az uniós ügyek tekintetében. A bizottság nyitott a civil társadalom képviselői irányába, lehetőséget biztosít számukra, hogy véleményük megjelenjen a döntéselőkészítésben, és örömmel veszi a civil szervezetektől érkező visszajelzéseket, véleményeket.

A 2004-es uniós csatlakozás előtt az Európai ügyek bizottsága elődjének fő feladata a csatlakozási tárgyalások nyomon követése, és Magyarország felkészültségének ellenőrzése volt. A csatlakozás óta a bizottság elsőrendű feladatává az ügynevezett egyeztetési eljárás lefolytatása vált, amelynek célja, hogy ellenőrizze és befolyásolja a Kormány európai intézményekben kifejtett tevékenységét. Ezen kívül a bizottság foglalkozik a legfontosabb, európai napirenden szereplő kérdésekkel, legyen az külpolitikai téma (pl. izraeli-libanoni konfliktus), vagy az európai polgárok mindennapjait közvetlenebbül érintő ügyek (pl. a schengeni övezethez való csatlakozás, cukorpiac reformja). A cél az, hogy a mindennapi belpolitikai, közéleti témák között hangsúlyosabb helyet kaphassanak az uniós kérdések.

De miért is fontos, hogy az Országgyűlés foglalkozzon európai uniós kérdésekkel? A csatlakozás következménye, hogy sok olyan területen, ahol korábban az Országgyűlés rendelkezett jogalkotási hatáskörrel, ezentúl az Európai Unió intézményei (Tanács, Európai Parlament, Bizottság) által megalkotott szabályok érvényesülnek. Ezek az uniós jogszabályok közvetlenül kötelezőek magyar állampolgárokra, illetve kötelezően szabják meg magyar jogszabályok tartalmát. A legfőbb uniós jogalkotó intézmény, a Tanács ülésein a magyar kormány képviselője, az ügy szerint illetékes miniszter vesz részt és szavaz. Az Országgyűlés tehát a Tanácsban résztvevő mi-

niszter ellenőrzésén keresztül áttételesen befolyásolhatja a végső uniós döntést. Ezt a cél szolgálja a már említett egyeztetési eljárás, amelyet az Európai ügyek bizottsága az egész Országgyűlés nevében folytat le. Az eljárás elnevezéséből is látszik, hogy lényege, hogy a kormány az Országgyűlés tárgyal, „egyeztet” az Unióban képviselendő magyar álláspontról. Az egyeztetési eljárás fontos jellemzője, hogy az eljárásban az Európai ügyek bizottsága döntéshozatali jogkörrel rendelkezik, míg általában az országgyűlési állandó bizottságok döntés-előkészítő szerepet játszanak.

Az egyeztetési eljárás folyamata röviden a következő: a kormány megküld az Európai ügyek bizottságának minden olyan tervezetet, amely az uniós intézményeinek napirendjén szerepel. Az Európai ügyek bizottsága kiválasztja, hogy melyek azok a javaslatok, amelyek Magyarország szempontjából kiemelten fontosak. Ezekről tájékoztatást kér a kormány álláspontjáról (támogatja-e, milyen módosításokat kíván elérni stb.). Az Európai ügyek bizottsága felkéri az illetékes parlamenti állandó bizottságot, hogy készítsen véleményt a tervezetről. A felszín alatti vizek védelméről szóló uniós tervezet esetében például a környezetvédelmi bizottság fogadott el szakmai véleményt. Ezután az Európai ügyek bizottsága elfogadja a saját (és egyben az Országgyűlés) állásfoglalását a tervezettel és a kormány álláspontjával kapcsolatban. Ezt megküldi az illetékes miniszternek, aki köteles azt figyelembe venni a brüsszeli tárgyalásai során.

Az eljárás azonban nem ér véget a bizottság állásfoglalásával: a kormány az Európai Unió intézményeinek döntése után tájékoztatja az Európai ügyek bizottságát a meghozott döntésekről. Ily módon ellenőrizhető az, hogy mennyiben követte a kormány az Országgyűlés iránymutatását. A kormány szóbeli indokolást köteles adni az Eu-

rópai ügyek bizottságának akkor, ha az általa képviselt álláspont eltért az EÜB állásfoglalásától. Amennyiben pedig az eltérés 2/3-os törvényhozási tárgykört érint, az indokolás elfogadásáról az Országgyűlés plenáris ülése dönt.

Az uniós tagság óta eltel két esztendő során számos, meghatározó jelentőségű ügyben indult egyeztetési eljárás, ilyen például a 2007–2013-as uniós keret költségvetés, a szolgáltatási irányelv, a bővítési folyamat (Románia, ill. Törökország esetében), a schengeni csatlakozás egyes kérdései, a vegyi anyagok nyilvántartása (REACH irányelv), a kishatárforgalmi rendelet, pénzmosás elleni küzdelem, vasút-liberalizáció.

A civil társadalom számára több ponton is van lehetőség a döntéshozatali folyamatba való bekapcsolódásra – arra, hogy hatást gyakorolhasson európai uniós jogalkotás folyamatára az Országgyűlésen keresztül. Az egyeztetési eljárás során mind az állandó bizottságok, mind pedig az Európai ügyek bizottsága információszerezés, tájékozódás után alkotja meg végleges állásfoglalását, amelyet a kormánynak tárgyalásai során tehát figyelembe kell vennie. A tájékozódás, információgyűjtés folyamata lehetőséget biztosít arra, hogy mindazok, akiket a készülő szabályozás érinthet, megfogalmazzák álláspontjukat a képviselők számára.

Jó példa erre a készülő borpiaci szabályozás tárgyalása: az Európai Bizottság szabályozási koncepciójának nyilvánosságra hozatala után, az Európai ügyek bizottsága meghívta a magyar bortermelők és a kormány képviselőit is. A javaslatok megvitatása során a képviselők megismerhették, hogy melyek a javaslat Magyarország számára legjelentősebb pontjai, és melyek azok a kérdések, amelyekben megegyezik, illetve eltér a szőlősgazdák és a minisztérium álláspontja. Mindezek az információk hozzásegítik a bizottság tagjait, hogy a kormány tárgyalási álláspontját érintő állásfoglalásának elfogadása során megalapozott döntést hozhasson.

Intenzív kapcsolata van a bizottságnak a Magyar Európai Üzleti Tanáccsal (HEBC), amelynek tagjai (hazai, ill. hazánkban működő nemzetközi vállalatok vezetői) készséggel állnak a bizottság rendelkezésére, ha egyes ügyekben a véleményüket kéri. Ilyen volt például a konvergencia-program megvitatása, amelynek során az Üzleti Tanács elnöke ismertette szervezetük véleményét. Ezen kívül a HEBC tagjai évente ismertetik a bizottság előtt a magyar gazdaság helyzetéről készült éves jelentésüket. A jelentés mindig nagy érdeklődést kiváltó megvitatása kiváló lehetőség a politika és gazdasági élet képviselői közötti eszmecserére.

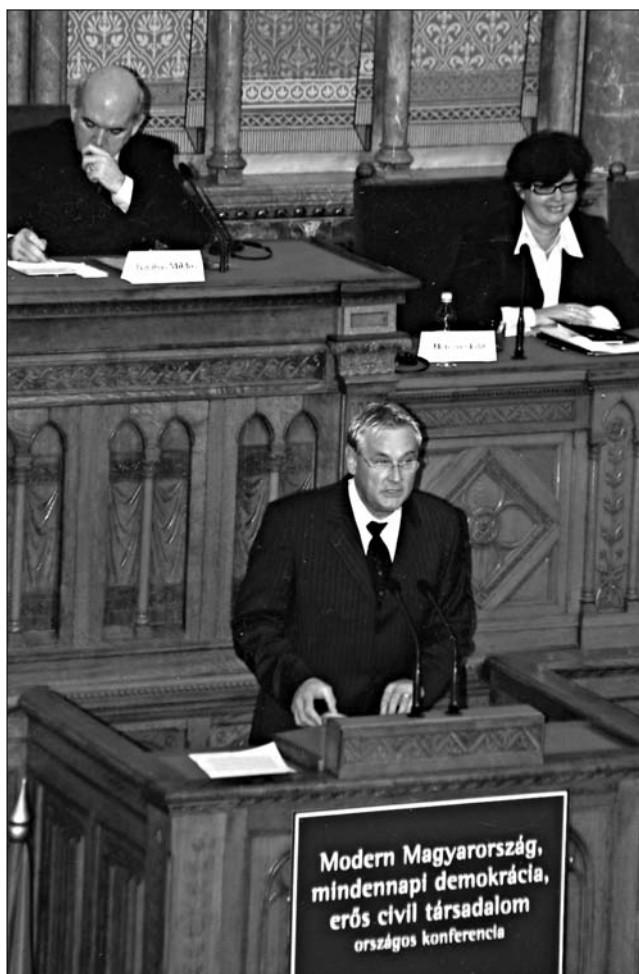
Ahogy azt már említettem, az egyeztetési eljárásban tárgyalt kérdéseken túl a bizottság minden olyan témát napi-rendjére tűz, amely az Európai Unió tevékenységi köréből, az európai politikai színtéren zajló események közül közvetlenül fontos lehet a magyar társadalom számára. Azt a célt is szem előtt tartja a bizottság, hogy az európai kérdések megjelenjenek a magyar közgondolkodásban, és mind a képviselők, mind pedig a közvélemény felismerje ezek jelentőségét saját maga számára is.

A közvélemény alaposabb tájékoztatását, a társadalmi párbeszéd elősegítését szolgálják a bizottság által megrendezett nyílt napok, amelyeken olyan az Európai Uniót érintő kérdések kerülnek megvitatásra, amelyek a szélesebb nyilvánosság érdeklődésére is számot tarthatnak. A nyílt napok célja, hogy hivatalos fórumot teremtsen a társadalmi szervezeteknek álláspontjuk kifejtésére és a képviselőkkel történő konzultációra. Ennek megfelelően az Európai ügyek bizottsága nyílt napjaira hagyományosan meghívja többek között a kormány illetékes tagjait, az Országgyűlés állandó bizottságainak elnökeit, a frakcióvezetőket, a magyar európai parlamenti képviselőket, valamint az érdekelt civil szervezeteket.

Az Európai ügyek bizottsága nyílt napot rendezett például az Európai Bizottság éves jogalkotási és munkaprogramjáról, amelynek célja, hogy kitűzze az Unió átfogó céljait, felvázolja az európai politikák fejlődési irányait. A munkaprogram megvitatása nyomán mind a bizottság tagjai, mind a meghívott társadalmi szervezetek hosszabb távú, átfogó képet kapnak az Európai Unióban várható tendenciákról. A különböző Európai Unióval foglalkozó civil szervezetek meghívása lehetőséget biztosított számukra, hogy kifejtsek véleményüket a munkaprogrammal és azzal kapcsolatos kormányzati elképzelésekkel kapcsolatban.

A lisszaboni stratégia magyarországi végrehajtásának megvitatására szintén nyílt nap keretében került sor. A lisszaboni stratégia 2000-ben született meg, ahol az Európai Unió azt a célt tűzte ki, hogy az évtized végére a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává váljon. Az Európai ügyek bizottsága akkor tűzte napirendre a kérdést, amikor a Stratégia félidei értékelésekor kiderült, hogy az nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, és ezért az Európai Bizottság többek között a nemzeti parlamentek általi megvitatást javasolta. A lisszaboni stratégiáról szóló nyílt nap elsődleges célja tehát az volt, hogy a stratégia magyarországi eredményeit, tapasztalatait számba vegye és felkutassa a lehetséges fejlődési irányokat.

Az Európai ügyek bizottsága arra törekszik, hogy olyan fórumot tudjon kialakítani, amely hozzájárulhat ahhoz, hogy a társadalom magáénak érezze az európai ügyeket, tudatosítsa Magyarország szerepét az Unió működtetésében és eloszlassa azt a meggyőződést, hogy a lakosságot érintő ügyek egy része a távoli Brüsszelben dől el, anélkül hogy befolyásolni tudnák azt, ami történik.

Az Országgyűlés Európai Ügyek Bizottságának alelnökeként uniós ügyekről az országos civil konferencián

FOLYTATNI KELL EURÓPA EGYESÍTÉSÉT

Szabad Európa Vitanapok, Budapest, 2006. november 3.

Gyurcsány Ferenc balatonőszödi beszéde óta igen nehéz olyan fontos közérdekű kérdést találni, ami ne osztaná meg mélyen nemcsak a magyar belpolitikai közéletet, hanem magát az egész magyar társadalmat is. Éppen ezért kiemelkedő jelentőségű, hogy míg a politikai, gazdasági és morális válsággal küszködő Magyarországon jelenleg a legalapvetőbb témák, illetve reformok kapcsán sincs egyetértés, addig Horvátország európai integrációja szinte egyedülálló kivételt jelent, hiszen kiáll mellette a kormány, az ellenzék és a magyar társadalom döntő többsége, annak ellenére, hogy a horvát EU-csatlakozás valódi előmozdítása nem kifejezetten a magyar Kormány, hanem Ausztria igazi érdeme.

Történik pedig mindez abban a kényes nemzetközi kontextusban, mely szerint az Unió bővítése a Gyurcsány-kormány egyik fő külpolitikai mumusa, pedig félresikerült elszólásokra sajnálatos módon már bőven akadt példa a magyar miniszterelnök részéről, lásd például a leterrorizált arab futballisták esetét. Kína említése kapcsán pedig már ösztönösen összerezzenünk, hiszen a kínaiaknak felajánlott vízummentesség korábbi ötlete Brüsszelben is megrökönyödést keltett.

Az Európai Unió további bővítésének témáját pedig nem lehet bagatellizálni: 2010 környékén az EU várhatóan 28 tagállamot foglal majd magába, hiszen 2004. május 1-jén a tíz közép- és kelet-európai állam belépésével, illetve Románia és Bulgária 2007. január 1-jei EU-csatlakozásával nem fejeződik be az EU bővítése.

Egy évvel a horvát csatlakozási tárgyalások kezdete után Horvátország fontos pillanathoz érkezett el most: eljutott

ugyanis a screening lezárásához, és így a tárgyalások egy még intenzívebb szakaszba léphetnek. A horvát uniós csatlakozási tárgyalások kapcsán szerencsére azonban elvi egyetértés van a kormány és az ellenzék között a tekintetben, hogy a tagjelölteket a saját teljesítményük szerint kell megítélni és ezért kiemelten fontos a horvát és török csatlakozási tárgyalások egymástól való elválasztása: nem szabad hagyni, hogy az egyre inkább akadozó török csatlakozási tárgyalások negatív hatással legyenek a horvát integráció alakulására, egyúttal közvetetten az egész Balkán európai perspektívájára.

Felkérjük a kormányt, hogy mindenben segítse Horvátország uniós tagságra való felkészülését.

2004. május 1-jén tíz kelet-európai állam uniós csatlakozásával, illetve a soron következő bővítésekkel az egységesült Európa, így Közép- és Kelet-Európa történelme is végre olyan fordulatot vett, mint ahogy ezt például nemcsak mi, hanem Robert Schuman is évtizedekkel korábban remélte. Robert Schuman is alaptételként kezelte ugyanis, hogy például Magyarország vagy Horvátország nem új tagja a fejlett Európának.

Magyarország konkrétan több mint ezer éve – sok más jelenlegi EU tagállamnál hosszabb ideje – tagja és alakítója a fejlett Európának. Részvételünket – nem saját elhatározásunkból – a II. világháborút követő paktumok szakították meg. Több mint négy évtizedre kizártak minket a fejlett Európából; a szovjet érdekszférába kényszerítve a KGST és a Varsói Szerződés tagjává lettünk. E kiszakítás akaratunk ellenére történt és mesterséges volt, mivel hosszú évszázadok szerves fejlődését szakította meg, eredményeit törte szét. Következménye ugyanakkor hosszan tartó, nehezen megváltoztatható valóság lett.

A négy évtizedes „távollét” következtében Magyarország és Horvátország gazdasági fejlődése elmaradt nemcsak a fejlett Nyugattól, hanem Dél-Európa számos országától is.

Stjepan Mesic és Sólyom László köztársasági elnökökkel, Országos Horvát Nap, Sopron, 2005

Mindezek tükrében Magyarország meszszenenőig támogatja a horvát uniós csatlakozási tárgyalásokat.

Nem az Európai Unió bővítéséről van itt szó, hanem a horvát uniós tagság a tíz új tagállam uniós csatlakozásával egyetemben szerves része az európai család újraegyesítési folyamatának. Horvátország esetében is ki kell emelnünk a közös klasszikus, humanista és keresztény gyökereket, melyek közös európai identitásunk alapját képezik.

Itt engedjék meg, hogy feolvassak egy rövid idézetet Robert Schumantól, hiszen ha meg akarnánk nevezni azt a személyiséget, aki a legtöbbet tett az európai integráció megvalósulásáért, az kétségtelenül Robert Schuman lenne. Meghatározó szerepét mind az integráció lelkes hívei, mind kritikus építői egyaránt elismerik. Robert Schuman őszintén vallotta, hogy „Európa szétdaraboltsága idejétmúlt abszurditássá vált”. Ugyanakkor Európa újraegyesítése kapcsán ő a kelet-európai országokra is gondolt, hiszen számára nem a nyugat-európai országok összefogása volt a végcél. Ő a hidegháború idejében is messzebbre nézett

és távolabbra látott, mint az Európát végzetesen megosztó vasfüggöny vonala, mint ahogy azt írásai is tanúsítják:

„Európát nemcsak a szabad népek érdekében kell felépítenünk, hanem azért is, hogy befogadhassuk a kelet-európai népeket, akik megszabadulván az eddig őket sújtó rabigától, belépni szándékoznak és morális támogatásunkat kérik.

Hosszú évek óta fájdalmasan magunkon éreztük az Európát kettévágó ideológiai demarkációs vonal terhét, melyet az erőszak kényszerített ki és a szabadság söpörjön el!

Európa integráns részének tekintjük mindazokat, akik a helyreállított közösségbe hozzánk akarnak csatlakozni. Tisztelettel adózunk bátorságuk és hűségük, egyúttal szenvedéseik és áldozataik előtt.

Tartozunk nekik egy egységes és testvéries Európa példájával. Minden lépés, amit ebbe az irányba teszünk, egy új esélyt fog jelenteni számukra. Szükségük lesz ránk a rájuk váró óriási feladatok elvégzése során.

Kötelességünk készen állni.”

Az idézet utolsó mondata különös hangsúlyt kap az Alkotmányszerződés ratifikációs kudarc miatt, hiszen új európai intézményi keretek nélkül Bulgária és Románia felvételét követően nem kerülhet sor további uniós csatlakozásra. Remélhetőleg a soron következő német elnökség végére (azaz 2007 közepére) az EU egy olyan menetrenddel áll majd elő, amely a terveknek megfelelően 2009-ig végigviszi az alkotmányozási folyamatot, ezáltal lehetővé téve, hogy a 2009-es európai parlamenti választásokon már horvát EP képviselők is bejuthassanak az Európai Parlamentbe.

Horvátország jelentős fejlődést ért el az elmúlt időszakban: a horvát kormány megmutatta határozott elkötelezettségét az európai értékek, illetve a politikai és gazdasági reformok iránt. Reméljük, hogy mindez az előrelépés Horvátország részéről az Európai Bizottság november 8-ára várható jelentésében is tükröződni fog.

Tanácskozás az Európai Bizottság 2008. évi politikai stratégiájáról, Berlin, 2007

Ha Horvátország ilyen ritmusban halad tovább, az EU-tagság reálisan megvalósítható cél az évtized végére.

Most az Európai Unión van a sor, hogy megtegye a részéről szükséges lépéseket, reformokat. Az EU konszolidációja is elengedhetetlen annak érdekében, hogy a keleti bővítés ne menjen a belső kohézió rovására, hiszen az Európai Unió továbbra is erősen megosztott: így például a régi és új tagállamok gazdasági és szociális teljesítménye között jelentős az eltérés.

Ehhez várjuk a magyar Kormány aktív és érdekorientált fellépését, melyhez a magyar Országgyűlés, annak is az illetékes bizottsága biztosítja a szükséges demokratikus, illetve szakmai támogatást. Így elkerülhető, hogy szünet álljon be az Európai Unió bővítésében, mint ahogy azt mostanában maga José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke is felvetette.

VI. Felemelt lélekkal

GONDOLATOK A KULTÚRÁRÓL

GYÖKÉR NÉLKÜL ELSZÁRADUNK

*Elhangzott Kópházán, a helyi tájház avatásán,
2005. november 19-én*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Kópházaiak!
Nagy örömmel és meghatódva léptem át ennek a háznak a küszöbét.

Tudom, tájháznak nevezik, de azt hiszem, nagyon sokan vagyunk itt olyanok, akiknek otthonát, nagyszüleit, gyerekkorát idézi. Nekünk ez maga a múltunk, maga Kópháza.

Ahogy telik az idő, az ember egyre többször gondol vissza gyerekkorára, szüleire, nagyszüleire, a régi illatokra, fényekre, hangokra, és most, hogy így egybegyűjtve körülvesz a múlt sok értékes tárgya, azt hiszem, sokan vagyunk ezzel így. Olyan részei vannak a háznak, olyan tárgyak, szerszámok, olyan berendezés fogad, amely sokakban régi, gyermekkori emlékeket ébreszt. A fiatalabbaknak pedig üzen ez a világ. Akik nem éltek, nem laktak már ilyen házban, azok megtanulják elolvasni a régi tárgyak üzenetét.

Az idelátogatónak ez egy érdekes és különleges gyűjtemény, de a régi kópháziaknak és a maiaknak egy-egy személyt, családot, történetet jelent. Ezek az itt látható tárgyak számunkra nem egyszerűen eszközök. Mindegyiknek külön-külön neve van. Sajnos több tárgy neve, miután nem használjuk azokat, lassan feledésbe merül, csak az idősebbek emlékezetében él. Ezért is jó, hogy most itt minden egyes tárgyat újból kézbe vehetünk, a nevéen nevezhetünk, azon, amelyen elődeink is tették. Így aztán felelevenedik az ő mindennapi életük, az a sok munka, a mindennapos vesződések, amellyel tették a dolgukat. A munkát a pajta, a földműveléshez használt szerszámok idézik. Ez a fehérre meszelt falú, alacsony ablakú ház egy külön kis világ, amely azt mutatja, hogy valamikor milyen volt a kópházi

ember élete. Az egyszerű paraszti élet minden kincsét megtaláljuk itt, és minden meghittségét.

A feszület, a szentképek, a Mária-szobor, az 1800-as évekbeli Ótestamentum, a templomi énekeskönyv az üveg alatt, egy életen át őrzött menyasszonyi koszorú az ünnepeket, a jeles napokat idézik. A kiállítás gazdag. A sok régi, személyes tárgy segítségével magunk elé tudjuk képzelni a petróleumlámpa pislákoló fényében lefeküdni készülő családot, szinte halljuk a nyitott kemence pattogó hangját és melegét. A szőttesek, a terítők, a takarók, a konyha felszerelésének minden tartozékát, a stelázsín elhelyezett kupicákat, tányérokat, edényeket mintha csak éppen most helyezte volna oda, az, aki az előbb használta. A vajköpülő is ott áll a helyén, hogy majd használat után a mívesen faragott formába kerüljön a finom, ízletes vaj, amelynek ízére sem sokan emlékeznek.

Érezzük, hogy nyugalmat áraszt ez a hely. Mert a régi életmód, nehézsége ellenére nyugodtabb és kiegyensúlyozottabb volt. Ez visszatükröződik ezekben az egyszerűségükben szép tárgyokban. A régi kópházaiak hagyományainak, az összetartozásnak ma is hat az ereje. Hiszen összefogta a mai kópházaiakat abban, hogy ezt az 1987 óta álló házat felújítsák és berendezzék. Összegyűjtött ma itt minket együtt ünnepelni, és a jövőben is egy olyan hely lesz ez, ahol összegyűlhetnek azok, akiknek fontos az együttlét és a gyökereik. Mert a gyökér nélküli növény elszárad, ezért is fontos mindaz, amit ma itt látunk, hogy az emlékezet által éltesse a gyökereinket. És ezért fontos az is, hogy újabb, kulturális funkciót is kap ez a ház, a gazdasági épületrészekben kialakított kiállítótermeivel.

Köszönet illeti azokat, akik szüleiktől, nagyszüleiktől örökölt értékes tárgyaikat önzetlenül ajánlották fel azért, hogy ez a kis világ itt életre keljen. Mindenkit név szerint kellene említeni Ennek a háznak minden egyes darabja egy-egy kincs. Köszönet illeti azokat, akik önzetlen mun-

kával hozzájárultak ahhoz, hogy ez a tájház megnyithassa kapuit.

Mert annyival több ez a ház a mi horvát kultúránk és hagyományaink bemutatásánál, mint amennyivel azt is üzeni minden idelátogatónak, hogy úgy őriztük meg anyanyelvünket, hagyományainkat, értékeinket, hogy ezzel a magyar nemzet kultúráját gazdagítottuk, ennek a közös hazánk építéséhez, gazdagodásához tettünk hozzá.

Ahányszor erre a helyre belépünk, jusson eszünkbe: erre méltán lehetünk büszkék mi, horvátok.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

STORNO FECIT

*Elhangzott Sopronban, a Lábasházban,
a művész halálának 100. évfordulóján nyílt kiállításon,
2007. április 13-án*

„Úgy határoztam, hogy Pozsonyon át Pestre, majd vissza Bécsbe és Bajorországba utazom. De másként kellett történnie. Egy horvát nő, akitől a Pozsony felé vivő utat tudakoltam, nem azt mutatta meg, és így – írja 1868 tavaszán életrajzi feljegyzésében idősebb Storno Ferenc – Pozsony helyett Sopronba vezetett utam, hogy aztán végképp itt is maradjak...”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mi, mai utódok az ő életműve, a páratlan gyűjtemény láttán joggal lehetünk hálásak a jó sorsnak, hogy Storno Ferencet Sopronba vezette.

Storno Ferenc személyében a céljaiért küzdő, életét elszántsággal, céltudatossággal, hittel élő ember jellemvonásai ötvöződtek, egy olyan tehetséggel megáldott művészléleké, aki tudta, hogy tehetsége mellé mindenképpen szükség van szorgalomra és munkára. Másrészt Storno Ferencben egy olyan ember életútja áll példának mai utódjai előtt, aki életét nem engedte a körülményektől sodortatni, aki nem hivatkozott körülményekre, hanem tettel és gyakran kemény küzdelemmel győzte le azokat, bebizonyítva, hogy céltudatossággal, elszántsággal elérhető a kitűzött cél. Az eredmény több mint 100 év távlatából nem csak Storno Ferencet igazolja, hanem a közösséget gyarapítja, a közösség javát szolgálja.

Storno Ferenc művészként és emberként helyállt. Tudjuk, tanult szakmája a kéményseprés volt. Fiatal kori bajorországi vándorlásai alatt hol kéményseprőként, hol festőként azért dolgozott, hogy művészeti tanulmányaira pénzt gyűjtsön. Nevéhez a romantikus historizmus szelle-

mű festészet, az épülettervezés és a stílszerű műemlék-helyreállítás köthető, rendkívüli szorgalmának és fontos baráti kapcsolatainak köszönhetően műkedvelő kéményseprőből a történelmi Magyarország területén, a historizmus korának egyik legsokoldalúbb és egyben rangos megrendelők által legfoglalkoztatottabb autodidakta művészévé vált. Képzőművészeti és építészeti szakismereteit önképzéssel sajátította el, olyan szintre jutva a művészi teljesítményben, hogy mint maga naplójeljegyzésében írja: „csakhamar ismert, sőt, talán csodált személy lettem a városban”. Megrendelőinek pedig meggyőződése az volt, hogy Storno nem is igazi kéményseprő, hanem olasz emigráns festő.

Foglalkozott a középkori műemlékek felmérésével, egyben restaurált, a saját tervei alapján készített, önálló épületterveket. Erről Csatkai Endre így ír: „Storno a helyi festőktől eltérően állandóan rajzolgatva belemélyedt a középkori stílusokba, tanulmányozta az elérhető műemlékeket és így vállalkozott aztán (...) ezek restaurálására”.

Rómer Flóris 1863-ban így köszönti levelében Stornot: „Mi mindannyian nagyon örülünk az Ön munkájának és igazán gratulálok a Szent Mihály templom restaurátóiának, hogy egy Storno Ferencet találtak. Épp oly nagyon kívánnám azt, hogy Ön egészen a miénk tudjon maradni...”

1863-tól kezdve Storno nevéhez fűződik a történelmi Magyarország területén található középkori műemlékek és falfestmények felmérésére, dokumentálására, Vas és Zala vármegyében többek között Veleméren, Tótlakon, Mártonhelyen, Horvátországban, Erdélyben.

Storno Ferenc a soproni Szent Mihály-plébániatemplom helyreállítását követően a pannonhalmi bencés apátsági templom, a szepesváraljai Zápolya-kápolna és a garamszentbenedeki apátsági templom stílszerű restaurálásán is dolgozott, és az ő tervei alapján épült fel József főherceg megbízásából az alcsúti kastély kápolnája.

A magyarországi templomfestészeti tevékenységéért, restaurátori munkáiért a tulli Háromkirályok-kápolna freskóinak, a lőcsei Szent Jakab-templom középkori falképeinek helyreállításáért 1876-ban Ferenc József-rend lovagi címével tüntették ki, majd Egy évvel később megkapta a pápa által adományozott Szilveszter-rend lovagkeresztjét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy küzdelmes és hivatástudattal végigélt, egyben a közösség számára is eredményes életpálya tanúi lehetünk. Míg a művésztől magáról művei tanúskodnak, úgy az emberről az is, hogy milyen környezetet teremtett maga köré. Milyen tárgyakkal vette magát körbe, és mit nyújtott a közönségnek, mit hagyott a közösségre. A szép, a nemes szeretete, a szép és a nemes közelsége, látványa formálja az embert, az érték pedig formálja a közösséget. Mint ahogyan mindez fordítva is igaz.

A jelenlegi tárlat nem csak egy olyan kor üzenete, amelynek dokumentumai, tárgyai elévülhetetlenül hordoznak dokumentumértéket és egyben esztétikait is. Id. Storno Ferenc az akkori Európa több táját, a Kárpát-medencét is bejárta, azaz sokat látott-tapasztalt, széles kapcsolatrendszerrel rendelkezőként úgy gondolta, hogy Sopronba, választott hazájába hozza a tudást, a tapasztalatot, itt helyezi el műtárgyait, gyűjteményét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Elődeink szellemisége és értékítéletének méltatása mellett az összetartozásnak is van hozzáadnivalója az értékek súlyához. Mint ahogyan minékünk is hozzá kell adni az örökséghez jelenkori tudásunkat, tapasztalatainkat. És mint ahogyan a korszerű technikáknak is meg kell jelenniük az értékközvetítésben.

Ez az örökség kötelez is arra, mint ahogyan id. Storno Ferenc művészetekhez való hozzáállása és példája, hogy a nehézségek ellenére, a körülmények ellenére, vagy éppen ellenében tegyük a jelenben a kötelességünket, hogy a

múlt mába emelt értékei által gyarapodhassunk mi magunk és az utánunk jövő nemzedék. Ehhez idézem id. Storno Ferencnek 1986-ban, negyvenhét évesen papírra vetett gondolatait, amelynek minden egyes szavára érdemes figyelniük, hogy milyen kérést, kihez és milyen sorrendben intéz a tapasztalt ember és művész:

„Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, magam alakítom értékeimet, amelyekre figyelek. Csak segítene engem Istenem, aki már oly sokszor segített, sok imádságom meghallgatta, vágyam teljesítette. Csak abban segítene, hogy fiaimat az emberiség hasznára és a maguk boldogulására felnevelhessem. Ehhez adj erőt, Istenem. Amen.”

SZOLGÁLATRA TERMETT

*Elhangzott Sopronban, a B.W. Pannonia Med Hotel
Európa-termében, Szokolay Sándor 75. születésnapja
alkalmából, 2006. március 26-án*

Kedves Sándor Bátyám! Tisztelt Megjelentek! Kedves Ünneplők!

Kodály Zoltán vallotta: nincs megalkuvás magyarságban, művészetben. Szokolay Sándor életét, életművét ez a megalkuvást nem ismerő helytállás jellemzi. Szilárd alapon áll mindaz, amit Szokolay Sándor a Teremtőtől kapott tehetségével továbbadott a magyarságnak, a világnak. Az alapok: a rendíthetetlen istenhite, a magyarsága, a hazafisassága, a hagyományok tisztelete. Ezek az értékek teszik hitelessé Szokolay Sándort mint zeneszerzőt, mint tehetséget kamatoztató művészt és mint embert. Ezek az értékek azok, amelyek révén megőrizte tisztánlátását.

Sándor bátyám!

Termékeny soproni életedet Te „a Teremtő Isten becses ajándékának” tartod, s közben folyamatosan, nap mint nap példát mutatsz és tanítasz bennünket. Műveidben művészként, és magánemberként a hétköznapokon és ünnepeken tanítasz az élet igelésére, a kételyektől való mentességre, az örökkévalóságnak hitből fakadó bizonyosságára.

„Kezdetben vala az Ige, és Isten lelke lebegett a vizek fölött...” Aztán Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől, és megteremtette az eget és a földet, a napot, a holdat, a csillagokat, a növényeket, az állatokat és végül az embert. Munkája befejeztével pedig Isten látta, hogy mindaz, amit teremtett igen jó.

Mindebből – amint azt Te mondtad – az igen jelenti a művészetet, azt, ami a világegyetem létezésében szavakban ki nem fejezhető többlet. Köszönjük Neked a folyamatosan megfogalmazott geneidet, amelyekre ma nagyobb

szükségünk van, mint valaha. Köszönjük az Hit, a Haza, a Magyarság melletti igeneidet.

Köszönjük a mindig megfelelő időben, a legnagyobb lelki szükség idején elmondott igeneidet. Köszönjük a nemzetszeretetet, a nemzetféltes, a magyarság jövője érdekében zenében és szavakban egyaránt elmondott igeneidet.

Kedves Szokolay Sándor!

Köszönjük nyíltságodat, határozottságodat, amellyel az igazság mellett állsz. Köszönjük őszinteséged, lélekhez szólásodat. Mára már a Téged kevésbé megérteni szándékozók számára is bebizonyosodott, hogy nem a művész vélt igazságáról van szó, hanem a nagy Igazsághoz kerülhet közelebb, aki műveidre, szavaidra figyel.

És köszönjük Neked, hogy akkor, amikor a nemzetnek, amikor a választott, otthont adó városnak szüksége volt rá, váteszként álltál ki, immár közéleti hitvallásoddal.

Ifjú szivekben élek! – idézted Adyt 2002 tavaszán. Ezzel a tűzzel, férfiúi hittel álltál a Magyarország igaz jövőjét felmutató gondolatok mellett, akkor, és utána is, mindig, amikor arra szükség volt. Köszönjük, hogy világosan és egyértelműen mutattad fel, azt, ami a jelenben fontos, és azt, hogy a jövőért tenni kell. A jövőnek elibe kell menni – mondtad.

Nagy László írja: magamat magasról szerte széjjel szórom. Szokolay Sándortól pedig azt hallottam: Az ember nem pihenésre teremtetett. Nap mint nap megtanulhatjuk tőled, hogy igen: az ember szolgálatra teremtetett. Szolgálatra abban, amiben elhivatott, amire tehetséget kapott. Olyan szolgálatra, amihez, itt errefelé bátorság, elszántság is szükségeltetik.

A mai zenei összeölelkezés a solymári madrigálkórust alapító apa, a fényt vivő, fáklyaként élő Szokolay Bálint és az utána negyedszázados távolságban ballagó fia nemzet-szolgálatának közös ünnepe. Ünnepe, amelyet felemler a Harangok Zengő Üzenete. A harangszó betölti a teret, eget

és földet, összeköt Istent és embert. Figyelmeztet és hívogat, megszenteli, magasba emeli ünnepeinket, szorosabbá fűzi lelkeinket. Lám, az igazi ajándékot megint mi, a jelenlévők mindannyian kapjuk, Tőletek, Sándor bátyám.

Kedves Sándor bátyám!

Tőled megtanulhattuk azt, hogy a dolgok értelme a Szeretet. Születésnapodra azt kívánom, hogy még nagyon sokáig taníthass minket, a nemzetet erre a szeretetre, amely egyetlen célja és értelme mindennek. „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három; ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet.” (Pál apostol)

Isten éltesen sokáig!

Korzenszky Richárd tihanyi perjellel és Vladár Gáborral, a Pápai Református Teológiai Akadémia rektorával

SOPRON CSILLAGA

*Elhangzott Soporonban, Kasichnitz József
emlékkiállításán, 2005. december 4-én*

„Minden baj és szenvedés ellenére dolgozik rendületlenül, és ember marad az embertelenségben.” – írja Kasichnitz József egy méltatója. A művész viszontagságos, fordulatokban bővelkedő élettörténete, egyben az emberi nagyságnak, a szülőváros szeretetének élettörténete.

Az 1918-ig a haditengerészetnél szolgáló, soproni születésű Kasichnitz a nincstelenségbe tért haza. 1919-ben Bécsben az iparművészeti főiskolán szeretett volna tanulni, de kilátástalanná vált helyzete miatt tanulmányait meg kellett szakítania. Megélhetése biztosítása céljából itthon minden alkalmi munkát elvállalt. Végül, mint volt tengerész, a legkülönfélébb sportokban való jártasságának, sportszeretetének köszönhetően jutott jövőt biztosító álláshoz a városi közigazgatásban. A húszas években ismerkedett meg Sterbenz Károly soproni festővel és grafikkussal.

Sterbenz Kasichnitzben rokonlélekre lelt, miután látta a régi Hubertusról, Tómalomról készült ceruza- és tollrajzait, akvarellkísérleteit. Meghívta hát műtermébe, hogy együtt rajzoljanak fejet, figurát. A találkozás egy életre szóló barátsággá mélyült, sokat dolgoznak együtt. Kasichnitz József Sterbenztől tanulta meg a rézkarctechnikát. Ahogyan az idő telt, a legkülönbözőbb művészeti munkákkal bízták meg. Tervezett városi eseményekre szóló díszokleveleket, készített levelezőlapterveket, és megismerkedett a fametszés technikájával is. 1934-ben állított ki először a Soproni Képzőművészeti Kör tárlatán. Az elmaradt rendszeres művészeti tanulmányokat magánúton pótolta. Szoros barátság fűzte Soproni Horváth Józsefhez, Ágoston Ernőhöz.

Kedves Tárlatlátogatók!

Ez a mai kiállítás először mutatja be egybegyűjtve Kasichnitz József karácsonyi témájú rézkarc munkáinak egy részét. Többen vagyunk olyanok, akik ezeknek a kis miniatúráknak egyikét-másikat ismerjük, de így egyben ezeket a műveket még nem állították ki.

Bizonyára többen is emlékeznek Önök közül Kasichnitz József három évvel ezelőtti tárlatára. Sopron sebei volt a címe. A városi könyvtárban akkor a rajzgyűjtemény az 1944–45-ös bombázások utáni romokban fekvő Sopront mutatta be megrázó képeken. A szomorú, decemberi évfordulóhoz közeledve illik erről is megemlékeznünk.

A mai tárlat anyaga többnyire egy évtizeddel a már ismert rajzok utáni időszakból származik.

Egyszerűségükben mesterien megszerkesztett rézkarcok. Egyrészt nagyon gyakorlati céllal készültek, hiszen karácsonyi, eladásra szánt üdvözetek. Másrészt magukban hordozzák azt a plusz töltetet, amit az alkotó minden műve: a szülőváros és a művészet iránti kettős szeretetét. Ez, a képekből sugárzó szeretet az adventi időszakban legyen e tárlat üzenete.

De ennél több üzenete is van ezeknek a képeknek. Az is, hogy Sopron minden művészlélek örök ihletője. Mert igazi művészlélek volt Kasichnitz József, „nagy idők hosszú kort megért tanúja”. Olyan művészlélek volt, aki különleges érzékenységgel fedezte fel Sopron rejtett szépségeit.

Ezek az üdvözetek azt is üzenik: Sopron maga az ünnepi érzések ihletője is. Karácsonyi üdvözetek, minden mesterséges, erőltetett ünnepi jelképektől mentesek. Egyszerűen Sopron templomai, tornyai, terei, házai. A téli Sopron, amelyet a művész úgy tudott finom vonalakkal megmutatni, hogy abban az ünnep minden meghittsége, csendje és nyugalma jelen van. Mint a kis méretű miniatúrák általában, a képek közel vonzzák a nézőket. És érde-

mes is közlelről, alaposan megszemlélni minden egyes kis remekművet. A karcoló tűje nyomán a rézlemezre varázsolt fényt, a teret, az ismert épületek jellegzetes formáit. Ismert városrészek, téli csöndben. A formák, az alakok aránya, a városkép harmóniáját őrzik, és továbbadják azt képi üzenetként. Belső összhanggá alakul a képi harmónia: ennek nagy mestere Kasichnitz.

A kis üdvözlőkártyákon gyakran embereket is ábrázol, és a szinte minden egyes esetben elmaradhatatlanul betlehemi csillagot. Igen. Sopron felett a rézkarcokon betlehemi csillag ragyog. Ez is üzenet.

Kasichnitz grafikus munkásságának gazdagságából éppen csak ízelítőt adnak a kiállított utcaképei. Kordokumentumok ezek, hiszen Sopron utcáit, tereit, rejtett zugait mind a művész szemével láthatjuk. Időutazás, Sopron képi krónikái.

Ahogy Csatai Endre fogalmazott, amikor a soproni művészetet akarta meghatározni: „a városnak alig van zuga, amelyet fel nem kutattak volna festőink és nem örökítettek volna meg, de mindig újat és újat találnak bennük”, a szülőváros iránti szeretettel.

Adventi, ünnepváró tárlat a mai. A képeken Sopron felett betlehemi csillag ragyog. Ezt vigyék ma haza önök, mindannyian a szemükben és a szívükben.

A kiállítást megnyitom.

A SOKARCÚSÁG BÜVÖLETÉBEN

*Elhangzott Sopronban, az Erdészeti Múzeumban,
2004. november 10-én,*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy-egy kiállítás megnyitása nemcsak megtisztelő, de mindig is örömteli feladat. Örömteli azért, mert a műtárgyak mindig örömből születnek, az alkotás örömét hordozzák. És ezt az örömet átadják a szemlélőnek is. Végigtekintvén ezen a tárlaton eszünkbe jut, hogy mennyi bölcsességet hordoz magában az, hogy nyelvünkben – sok más nyelvhez hasonlóan – a mester fogalmában a mesterség és a művészet egyaránt benne van.

Mert az alkotás egyben mesterségbeli tudás is. Ez több, mint az Isten adta kezűgyesség. Egyrészt van egy megtanulható része: a technikák, a gyakorlati megoldások. Másrészt a vésett, faragott, mintázott művek azt is sugallják, hogy a mestert a mesterség ismeretén túl valami más is jellemzi. Az a többlet, ami minden szobrászban, faragóban munkál, akkor, amikor elmerül a munkájában, amikor a munka maga is formálni kezdi alkotóját, amikor a mester maga is formálódik az alkotás által. Ez a többlet az alkotásnak az az érzésbeli része, ami a kész tárgyból aztán ki-sugárzik, amitől szépnek látjuk az alkotást, amiért örömet okoz.

A faragó nagyon is kénytelen számolni az anyagával. Nagy László is gondosan válogatja meg anyagát, amelynek keménysége, rostjai, mintázata, színe egy-egy tárgy tervezésénél döntő szempont lehet.

A használati tárgyakat készítő és a különféle fafajták belső erővonalrendszerét, a rostok futását, a véső lehetőségeit jól ismerő, és azt tiszteletben tartó mesteremberekhez hasonlóan formálja anyagát Nagy László. De azt is érezzük munkái láttán, hogy az anyagot a szerszámok és

eszközök segítségével nemes szándék, érzés is formálja, amikor elkészíti használati tárgyait. Kétségtelen, hogy a faszobrászat erőt és időt is igénylő tevékenység. Mert az alkotás, a több és szebb előállításra mindig erőt és időt igényel. Ezt az üzenetet is magukban hordozzák ezek a míves alkotások.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha itt most körbetekintünk, akkor szép tárgyakat látunk. Manapság, amikor bárki könnyű szívvel mondhatja szépnek a csúnyát, állíthatja be helyesnek a helytelent, hamis és valami dolgokat mondhat értékesnek és fordítva, jó tudni azt, hogy a szépnek és az értéknek is mindig lesznek művelői, hirdetői. És amint azt az Erdészeti Múzeum kiállításainak sora mutatja, a szép bemutatását vállalók is lesznek mindig.

De miről is szólnak még Nagy László mívesre faragott használati és dísz tárgyai? A türelemről és kitartásról is üzennek a faragott tárgyak, amelyeken felfedezhetjük mindazt, ami a díszítőművészet egyik lényege. Ezt a lényegyet felfedezhetünk a nép művészetében is. Hogy a fafaragó örök érzéseit, gondolatait úgy fogalmazza meg az anyag és a forma nyelvén, hogy a hasznosat a széppel vonja össze. Tehát használati tárgyanak olyan formát ad, hogy az betöltse elkészítésének célját és a szemnek is tetszetős legyen. A díszítőművészet ugyan a formák gazdagságát jelenti, ugyanakkor, ahhoz, hogy szép is legyen bizonyos rendet is be kell tartania az alkotónak. Törvényszerűségekhez is igazodnia kell a díszítőművészeknek.

Nekem nem tisztem Nagy László alkotásainak elemzése, de fafaragványainak egy másik fontos, minden látogatóhoz szóló üzenete ez a szépségben, díszítésben is megnyilvánuló rend. A rend, amihez igazodnia kell a művészeknek, a rend, amely törvényszerűségekre alapul, a rend, amely nagy, teremtett rendre utal.

Ez a rend az, amelyhez igazodva válik széppé a szép, ez a rend az, amelyhez igazodva látja meg a művész a

nyers anyagban a formát, ez a rend az, amely ha a művész lelkében is megvan, akkor alkotásaiban is formát nyer. Ezt nevezzük harmóniának, összhangnak.

Ennek a rendnek a keresése az alkotás egyik értelme, és ennek megtalálása, megalkotása eredményezi a szépet, az örömet adót.

Nagy László munkái változatosak. A figyelmes szemlélő felfedezi a legrégebbi motívumok mellett a modernebb mértani díszítményeket, a stilizált növényi ornamentikát. Az áttört mintázatú keretek, címerek, csillárok, intarziák, cégtáblák, kapuk, belsőépítészeti elemek pedig arról tanúskodnak, hogy minden fának megvan a maga tudománya, amit Nagy László ismer és alkalmaz. Számptalan, a mindennapok hangulatát szinte észrevétlenül befolyásoló kávéházak, közösségi terek belsőépítészeti elemei mellett – illik tudni és számon tartani –, hogy Nagy László nevéhez fűződik a Páneurópai piknik, az 1989-es sopronpusztai átörös helyén állított kopjafa is.

Nagy László érezhetően a fa sokarcúságának bővületében él, és megvan az a sorstól kapott ajándéka és egyben küldetése, hogy ebbe a bővületbe bevonja azokat, akik munkáival találkoznak.

Köszönet ezért az alkotónak! Kiállításához gratulálok, és ezennel megnyitom!

A HAZAHOZOTT PÁRIZS

*Elhangzott a soproni Erdélyi Házban,
2005. március 20-án.*

Párizsról számtalanszor leírták: a fény és a színek városa. Ezért természetes, hogy amikor egy fényképész arra vetődik, akkor Párizs fényeiből és színeiből képek születnek. Mint ahogyan Németh Béla, vérbeli fotográfusként sem tudhatott, és nem is akart ellenállni Párizs fényeinek és színeinek, amelyek most itt világítanak. S vérbeli alkotó módjára keveset – éppen annyit, amennyit alkotói névjegyként illik – hozzátett, vagy éppen elvett a fotós a látványból. Ahhoz hasonlóan, ahogyan hosszú évtizedek alatt számos Párizstól megihletett alkotó azt tette.

A kérdésre, hogy valójában mit kaptunk „a szép ámulások szent városától”, és hogy mi mindent hagytunk hátra falai között – Szomory, Ady, Márai vagy éppen Illyés Gyula művei adhatnak választ. Adományaink és veszteségeink sora végtelen. De mert Párizs századokon át volt témája és ihletője irodalmunknak, no meg képzőművészetünknek, joggal foglalkoztathat, hogy miféle szavak, képek, ízek vagy hangulatok születtek az „ember-sűrűs, gigászi vadonban”. A mostani fotókiállítás rokon érzelmet kelt a legnagyobbak műveivel. Titkát nem fejtjük meg, de ráérezünk arra, hogy milyen hatást gyakorolt a fény városa az Erdélyből, vagy a Pannon-tájtól a Szajnáig vándorolókra. Ugyanakkor a mostani fotókiállítás nagyon is mai, és üzenete is az.

Párizs. A szónak magának is hangulata, színe, íze, illata, fénye van. Párizst mindannyian így-vagy úgy ismerjük. Még azok is, akik még nem jártunk ott. Mi Párizs hatóerejének titka? Annak az erőnek, amely évszázadokon keresztül ihlette meg művészek, alkotók ezreit, köztük számtalan magyart. Gondoljunk Ady Endre párizsi levelére, a magyar kultúra, szellemi élet olyan Párizs-járó óriásaira, mint Bar-

tók Béla, Kodály Zoltán, Szabó Dezső, Kosztolányi Dezső, Rippl-Rónai József, Illyés Gyula, Németh László, Márai Sándor, Csontváry Kosztka Tivadar. Más magyarokkal együtt ők hónapokig, évekig éltek Párizsban, hogy aztán alkotásaikban hazahozzanak valamit abból a titokzatos erőből, ami Párizs varázsát jelenti. És a sorból nem hagyható ki Szomory sem, József Attila sem, Kuncz Aladár sem.

Századunkban se vége, se hossza íróink és művészeink Párizs-járásának Párizs valóban a kalandok városa is. A modern történelemben Európát ért kalandoké: a forradalomé, amely megváltoztatta földrészünk arcát, és a forradalmaké, amelyek megállás nélkül változtatták a gondolkodást és a művészeteket. Központja volt Európának jó kétszázötven éven át, úgy, ahogyan sem Bécs, sem London, sem Róma nem volt az, és ahogyan valószínűleg mára már Párizs sem az. De azért majdnem minden alkotó magyar, aki Párizsra tekintett, ott megfordult, vagy gyökeret eresztett, ezt az élményt sugározta a magyar kultúra felé. Vigyázó szemünket tette próbára először 1789-ben, majd újra 1848-ban. Emigránsaink otthonra letek a szabadság bukott hőseit magához ölelő országban. Ez is mind Párizs. Nagy magyarjaink nem utánozták, hanem követték. Hazahozták eszméit, és megnyerték, majd átalakították magunknak azokat.

Németh Béla is hazahozta Párizst és átalakította. Ezt is üzenje a mai tárlat: Az immár felsorolt legjelentősebb Párizs-járó magyar alkotóink Párizs és tágabb értelemben a nagyvilág vonzása ellenére is szülőföldjükhöz maradtak hűek, a szülőföldet gazdagították a hazahozott Párizssal.

„Föl-földobott kő, földedre hullva,

Kicsi országom, újra meg újra

Hazajön a fiad.(...)

És, jaj, hiába, mindenha szándék,

Százszor földobnál, én visszaszállnék

Százszor is, végül is.”

– írja Ady.

Adyt nem változtatta meg Párizs, csak öntudatra ébresztette. Ezt tette többekkel, akik között nagy erdélyiek is szép számmal vannak: Fülöp Antal Andor, Bordi András, Benczédi Sándor, a Ferenczyek. Az ő műveiket már az Erdélyi Házban is láthattuk. Őket sem változtatta meg Párizs. A globalizáció káros mellékhatásainak ellenszere ez a ketősség. Ahogyan a világra való nyitottság az értékek megtartásával együtt működött mindig is. Beillesztve saját jele-nünkbe. Németh Béla fotográfus ezzel a szellemiséggel alakította át párizsi képélményeit. Igazi soproni szemmel látta meg a párizsi színeket, fényeket, ugyanakkor mégis amolyan örök-párizsiként mutatja itt most be.

Mert örök párizsivá válik, aki egyszer ott megfordult. Párizs nem ereszt el – írta a költő, és ezt az életérzést sikerült tolmácsolnia a fotósnak, ami nem véletlen, hiszen a mindig nyitottságot követelő sajtófotósi munkássága közismert. És az Erdélyi Kör, amely eddig kelet felé nyíló kapuként működött, ezúttal egy soproni képeivel nyit nyugat felé. Kétszeres nyitottságot jelent ez, egy a hagyományaihoz hű közösségtől. Ennek szimbolikus üzenetét szintén beburkolják és megvilágítják Párizsban a falakról világító színei. Egyidejű utalások ezek, amelyre csak a művészet képes. „A szép ámulások szent városa” fényei az Erdélyi Házban egy soproni alkotótól egyszerre utalnak a múltra, és jelenre, a távolságra és közelségre, magyar mivoltunkra és Európára.

ERDÉLYI FEJEDELEMPORTRÉK

*Elhangzott a soproni Erdélyi Házban,
2005. január 30-én*

Az Erdélyi Kör vezetősége és tagsága köszönetét szeretném tolmácsolni azoknak, akik a kettős állampolgárságért kiírt népszavazáson igennel szavaztak. Külön köszönöm azoknak munkáját, akik a népszavazás sikeréért munkálkodtak, véleményüket a sajtóban és a nyilvánosság előtt elmondták. Ezt az alkalmat használom fel, hogy megköszönjem Firtl Mátyásnak, a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés alelnökének az ügyhöz való hozzáállását, és a megyei közgyűlésnek a sajtóban közzétett nyilatkozatát. Közös munkánk eredménye is, hogy a soproniak kiemelkedő eredménnyel szerepeltek a népszavazáson és a Leghűségesebb Város, mely népszavazás árán maradt magyar és nyerte el ezt a kitüntető címet, most is példát tudott mutatni – fogalmazott Úry Előd, a Soproni Erdélyi Kör elnöke. Az Erdélyi fejedelmek arcképcsarnoka című kiállítást Firtl Mátyás nyitotta meg.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Rendhagyó és szokatlan kiállításmegnyitó ez a mai. Nem hiszem, hogy volt már példa arra, hogy ugyanazon a helyen ugyanazt a tárlatot két alkalommal is megnyissák. S hogy ma itt mégis ez történik, ez az alkalom különlegességére utal.

Egyrészt egy kényszerű és szomorú elválás készítette az Erdélyi Kört arra, hogy a közelmúltban eltávozott művészre, Szabó Bélára így emlékezzen.

Szabó Béla tehetségét, szorgalmát idézi a 22 festményből álló sorozat, a múlthoz és erdélyiségéhez való kötődésének képi hitvallása ez a gyűjtemény. Teljes, egész, befejezett és egységes. Céltudatos hittel megfogalmazott művészi üzenet, amely a képekről kiadott könyvvel is kiteljesedett.

Másrészt a képekkel szembenézve nem lehet kikerülni azt a gondolatot sem, amely az első megnyitón, 2002 februárjában is megfogalmazódott: Amikor Magyarország jövője erősen kétséges volt, akkor az érték ott, Erdélyben megmaradt. Aztán újra kibontakozhatott, és újra erőt adhatott. Nehéz idők jártak akkoriban, és kényes kérdések gyötörték Magyarországot. Bizony volt mit munkálkodni a nemzet egyesítésén. Bizony van mit munkálkodni még ma is a nemzet egyesítésén.

„Ne veszejtsük el az hazát, mert ha ezt elvesztjük, mi mást nehezen, avagy nem is találunk” – írta Bethlen Gábor fejedelem 1611. július 19-én. És bizony írhatta volna a fejedelem ezeket a sorokat 2004 decemberében is. Egy esztendő híján másfél évszázadot fog át az erdélyi fejedelemség kora, és négyszáz év távlatából tekintenek le ránk ezek az államférfiak.

A megdöbbenő az, hogy a közben eltelt négyszáz év ellenére mára érvényes kérdéseket tesznek fel: Tudomásul kell vennünk, hogy most már kötelezően megválaszolandó kérdéseket. Amikor a harmadik évezred elején a Soproni Erdélyi Kör elhatározta, és a művész vállalta, hogy egyedülálló módon „összehívja” és együtt bemutatja az erdélyi fejedelmeket, akkor éppen ezeket, a több évtizede megválaszolatlan magyar sorskérdéseinket fogalmazta meg.

Azokat a kérdéseket, amelyeket újra és újra fel kell tennünk, amelyekkel szembe kell néznünk, és a magyar jövő érdekében meg kell válaszolnunk. Gondoljuk egyenként végig, hogy kiket ábrázolnak ezek a festmények? Vegyük kézbe Szabó Béla és Csetri Elek könyvét, és olvassuk végig az élettörténeteket. Nem leporolandó korok, eltűnt hőseivel, hanem egy kor tanúival találkozunk.

Egy olyan kor üzen, amelyben nagy erőfeszítést, állandó küszködést jelentő politikai küldetés volt az, amit a fejedelemség betöltött. Amelyben a rövid békeidőkben – „az

aranykorban” – építkezett, iskolát létesített, tudományt művelt, műveltséget terjesztett az erdélyi társadalom, sokszor a csodával határos módon. És voltak fejedelmek, akiknek keze alatt megtörtént a csoda, és voltak olyanok is, akik nem bírtak megbirkózni a feladattal. Mert kérdéseket tesz fel a tárlat. És válaszokat ad, a történelem által hitelesítet. Például, hogy hogyan sikerült a többnyelvű, társadalom hitbéli, felekezeti sokféleségében az egyetértést és rendet megtartani? Mi tartotta meg 1437 óta a három rend – a vármegyei nemesség, a székelység és a szászok – egyezségét? Szilárd társadalmi, politikai alapépítménnyé vált az unió, de egyetlen etnikumot sem zárt ki soriból.

A fejedelmi életpályák, amúgy meg nagyon emberiek és maiak: sikerek, kudarcok, gyarlóságok, ravaszkodások, de a jóra való törekvés, szorgalom egyaránt letekint a portrékról.

Mit üzen a mának, az 1568 januárjában Tordán ülésező erdélyi rendek azon határozata, amely szabad vallásgyakorlást hirdetett? Mit üzen a mának az 1506-ban tartott agyafalvi gyűlés határozata, amely kimondja: „Magyar Ország-nak... mi is tagjainak hívatatunk, vagyunk is.” Mit üzen a mának Bocskai fejedelem híres végrendelete? „Hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fenntartani, mert nekik is oltalmokra, javokra lészen. Ha pedig Isten azt adná, hogy a magyar korona Magyarországon magyar kézre kerül, úgy az erdélyiek attól ne szakadjanak el, hanem segéljék azt tehetségük szerint.”

Hogyan sikerült az erdélyi városokban már a középkorban a fejlettebb nyugat- és közép-európai városokéhoz azonosuló intézményrendszert létrehozni, amely az idők szavának megfelelően fejlődött tovább? Számptalan példa mutatja azt, hogy Erdélyt az európai fejlődéshez olyan hajszálerek kötötték, amelyek egy polgárosultabb világ életformáját, gondolkodását közvetítették. A református Bethlen Gábor így fogott uralkodásának: „Seregeknek Ura,

Szent Istene áld meg utamat, (...) hogy minden idejében (...) szolgálhassak az isteni nagy nevednek tisztességére, hazámnak megmaradására, az én Uramnak becsületire öregbülésére, magamnak tisztességemre.”

És miért van az, hogy tavaly decemberben éppen II. Rákóczi Ferenc egységre szólító imádsága járt körbe számítógépes levelezőlistákon?

Sorsok, életpályák, események sűrűsödnek egy-egy képbe, egyáltalán nem függetlenek a mától, és tőlünk sem. Egy kort mutatnak be, amelynek történelmi üzenetét Kós Károly 1934-ben így fogalmazta meg: „Erdély sorsa akkor volt a legboldogabb, kultúrája akkor virágzott (...) a leggazdagabban és legteljesebben, amikor népei egyakarással vállalták a külön erdélyi sorsot, és építették azt erdélyi eszükkel De amely nép valaha is elfelejtette Erdélyt, az a nép és kultúrája elesett a múltban, és el fog esni a jövőben menthetetlenül”

Ennek az igazságnak a művészi megfogalmazásai Szabó Béla képei, egy páratlan sorozat, üzenete ez, amelyet továbbadni immár a mi feladatunk és kötelességünk, addig, míg időnk engedi. A kiállítást megnyitom.

HÍRADÁS A MEGMARADÁS ERŐFESZÍTÉSÉRŐL

*Elhangzott a soproni Erdélyi Házban,
2005. február 20-án*

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim!
Saját határaink zárják le hazánkat. Saját művészeink, saját gondolatainkkal, saját életérzéseinkkel élnek a tágabb kárpát-medencei hazánkban. Mi azt mondjuk, hogy az erdélyi, a felvidéki, a délvidéki, a kárpátaljai művészek a határon túlról jönnek. És gyakran mégis azt érezzük, hogy a határok ellenére, a mi magunk szabta határainkon nagyon is belülről. Hogyan? Úgy, hogy: a testvért nem választja az ember. Kapja ajándékba. Néha elfordulhat tőle, akár megtagadhatja, de a testvéri kötelék mégis szétszakíthatatlan. S bár kötünk mi úgynevezett testvérmegyei – vagy testvérvárosi – kapcsolatokat valójában ezek azért kötöttek, mert az alapjuk mégiscsak az, hogy valóban testvérek vagyunk. Mint ahogyan ez a mostani eseményhez hasonlókon válik nyilvánvalóvá.

A hivatalosan megkötött szerződéseken túl a testvéri minőség elsősorban a személyességet, az őszinteséget, a közvetlenséget, a gondolati hasonlóságot jelenti. Ezek közvetítésére pedig a művészetnél aligha van megfelelőbb. A művészet, lám, itt és most összehozott bennünket is. A szerződések elveket, célokat fogalmaznak meg, és azok alapján kiállunk a testvéri közösségek mellett. Az önkéhez hasonló civil közösségek, pedig a testvéri szeretet parancsát követve hívják és várják a testvért. Itt testvérként érezzük, hogy a másik mit szeretne, vállaljuk őt a közösség előtt, értjük gondolatait, és segítjük, ha rászorul. És büszkén mutatjuk meg az ide betérőnek, hogy a messziről érkezett testvér mit alkotott. Nézzenek körbe a képeken.

Próbálják megérteni a színek, formák, fények üzenetét. Azt az üzenetet, amely több száz kilométerre ettől a helytől született.

És akár itt is születhetett volna. A marosvásárhelyiek tudják: az ő erdeik zöldje, a kanyargó Maros csillogása köszön vissza a képeken. Mi, itteni testvérek is tudjuk: mindez a Löverek zöldje, vagy akár Fertő-tó csillogása is lehetne.

Dr. Turai G. Kamil művészetfilozófus tanulmányt írt Marton Márta képeiről. „Azt hozzák vissza, amit elvesztettünk. A legnemesebb materiában: a spiritualitásban. Hírt adnak a megmaradás erőfeszítéseinek gyötrelméről, gyönyörűségéről. Az erdélyi lét erősebb sorsüzenetét nem nélkülözhetjük nemzeti újjáébredésünkben. (...) Marton Márta képeiben a sötétben rétegződő történelmi önvallomást, (...) fedezhetjük fel” – írja a művészetfilozófus.

Akkor kinek kire van szüksége? – kérdezzük magunktól és a határon túliaktól.

Minekünk – megtépzott nemzettudatunkban, letompított testvéri együttérzésünkben – órájuk? Vagy megmaradásukért, anyanyelvükért, kultúrájukért küzdőként a határon túliaknak van-e szüksége miránk? A mai kiállítás meggyőzően bizonyítja: bizony kölcsönösen egymásra vagyunk utalva. Mert az egyetemes magyar kultúrát szolgálja minden magyar művész, attól függetlenül, hogy a történelmi Magyarország melyik részén született. És ez az egyetemes és oszthatatlan örökség az, ami minket is gazdagít. Ideje lenne felismernünk és elfogadnunk: az ő világuk a mi világunk, az ő fájdalmuk a mi fájdalmunk, és közös a felelősségünk is. Nekünk erőt ad nekünk az ő nehézségek közötti helyállásuk, és ezt az erőt felelősséggel kell az ő megmaradásuk érdekében is kamatoztatnunk.

Ezért fontosak ezek az alkalmak, ezért jó itt lennünk, ezért érdemes figyelni arra, amit a testvér üzen nekünk. Üzeni, hogy megmaradtak tatárdúlás, 85 év nemzeti és po-

litikai elnyomás ellenére is, és tudjuk, hogy a rossz ízű népszavazás ellenére is megmaradnak. Az évtizedes bezártságban, egymásrautaltságban másként tanultak meg egymásra figyelni, a közös érdekében összefogni. Mi pedig eltanulhatnánk ezt végre tőlük. Az ő tapasztalataik a miénk is, az ő tudásuk a miénk is, az ő erejük a miénk is. Ezt kell felismernünk, és hasznosítanunk, lelki szellemi, és tárgyi értelemben a közös jövőnk érdekében.

ARANYLÓ FÉNYBEN

Elhangzott Sopronban, a Szent Orsolya Római Katolikus Általános Iskola és Gimnáziumban, Monostory Viktória ikonfestő kiállításának megnyitóján, 2005. október 21-én

Excellenciás Püspök Úr! Tisztelt Igazgató Úr! Kedves Tanárok és Diákok!

Nagy öröm számomra ezen az ünnepen önökkel együtt lenni. Különösképpen öröm, hogy egy olyan helyen vagyunk együtt, ahol Önök, pedagógusok a jövőt építik. Mert minden iskolában folyamatos és fáradságos munkával a jövőt építik. És különös öröm, hogy ez az iskola egy olyan hely, ahol nem csak a fejekben építik a jövőt az ismeretekkel, hanem a lelkekben is. Mi itt tudjuk, a nemzet jövője és megmaradása nem csak a kiművelt emberfőkben van. Ezeknek a fiataloknak a tudásanyag és a nevelés mellett nagy szükségük van a maihoz hasonló ünnepekre, amelyeken a lelkünk felemelkedhet. Nagyon sok, ilyen helyre van szüksége a magyar nemzetnek, a jövőnek. Az ünnep fényt hoz a mindennapokba, és ennek a felemelő kiállításnak a kapcsán ez hatványozottan is igaz.

Tekintsenek a képekre! Megtelt az iskola aranyló fényvel! Átvitt értelemben és valójában is. Aki ide belép, annak tekintetét vonzzák ezek az aranyozott felületek. Mert az embert, teremtett méltóságában vonzza a fény. Létezik egy erőter, amely a művészeti alkotásokból árad. Ez a harmónia, a szépség maga. Ez az erőter átmenet az evilági és a felsőbb régiók között. Így függ össze az anyagba formált alkotás azzal a gondolattal, szellemiséggel, amit ihletnek szoktunk nevezni. Ez, az alkotásnak a teremtés nagyszerűségével való rokonsága. Arra is magyarázatot ad, hogy mitől szép a szép.

Mindez általában jellemző egy-egy tájképre, portréra, csendéletre. De itt és most, az ikonok láttán, érezzük és

tudjuk, hogy ennél többről van szó. Az ikonok művészeti alkotások, de annál jóval többek. A keleti keresztény egyházművészetben az ikonok jelentik az egyedüli képi díszítést. Megértésükhöz ismernünk kell az ikonfestészet teológiáját, a térképezési eljárást, az ikontábla elkészítésének hosszú és bonyolult folyamatát. Egészen azokból az idők-ből, amikor a 787-ben összehívott 7. egyetemes zsinat határozatba foglalta, hogy az ikonfestés az egyházatyák dolga. És ismernünk kell azt, ahogyan az ikon a századok folyamán az utókorra hagyományozódott. A történelem folyamán 730 és 843 között a képrombolás korát is megszenvedte az ikonfestészet, amíg tiszteletét meg nem erősítette a zsinat. Tudnunk kell: a tisztelet soha nem a képeknek, nem az ábrázolásnak szólt, hanem annak, akit az ikon ábrázolt. Azaz annak az örök igazságnak, amely lám: évszázadok alatt mindenk ellenére megmaradt.

Az ikontisztelet az új-reneszánszban, részben a reformáció hatására kiveszett a nyugati keresztény vallásgyakorlatból. Ma már csak a különleges minőségű szentképek őrzik hagyományát. Ezek a barokk kor kegyképei. Az ikon keleti szertartáson belüli szerepéről, csodatévő erejéről, a templomokban való élő jelenvalóságáról hosszan kellene beszélni. Ezt most az időben korlátozott keretek miatt nem teszem meg, de tudom, hogy minden jelenlévő kis- és nagydiák ezeket, – ha már itt vannak a csodálatos képek –, egy-egy tanóra keretében megtudja, önöktől, tanároktól, tanítóktól, hitoktatótól.

Tisztelt Egybegyűltek! Az ikon több, mint művészeti alkotás. Az ikon: hitvallás. Nem pusztán a Megváltó, az Istenzülő Mária, vagy a szentek képi ábrázolása, hanem Szent Pál apostol szavaival élve: az ábrázoltaknak a „másik létben” megjelenő formája. Az ikon ablakot nyit a másik világba: Isten országába.

A mai kor embere a mozgó, hangos képekhez szokott. Ezért is üzenetértékű ez a kiállítás, ahol szembesülünk az-

zal, hogy egy művészi alkotás, egy kép miként állíthatja meg a szemlélőt, hogyan hathat az emberre, hogyan emelhet Isten közeli magasságokba. A formák hasonlóak, majdnem azonosak, mégis érezzük: ez így van rendjén. Amit a mai kor embere esetleg merevségnek érez, az nem más, mint az állandóság üzenete. Annak a felismeréséhez vezessen ez, hogy a világnak vannak változatlan dolgai. „Jézus Krisztus tegnap és ma, mindörökké ugyanaz”. A teremtett világnak vannak öröktől fogva való kiigazodási pontjai. Ezeket jelölik meg az ikonok. Arra irányítják a figyelmet, Aki tudója az igazságnak, életnek és halálnak, múltnak és jövőnek Ura. Ezért állítanak meg, gondolkodtatnak el mozdulatlanságukban, látszólagos merevségükben is a képek.

Ábrázolásában az ikon több nézőpontból egyszerre ábrázolja a kintit és a bentit, azaz a teljességet magát. Az ikon egyszerre ábrázolja a láthatót és a láthatatlant. Az ikon hitvallás, és alázatra nevel. A felfelé figyelésre, arra, hogy mindent felülről kapunk, és mindenért hálával tartozunk. Az ikonfestők mindig is szent tettek, és valamiféle titoknak tekintették munkájukat. Olyan eszköznek Isten kezében, amely a megtalált igazság közvetítője. Ez legyen az értelmes emberi élet, és földi küldetés példája.

Mint ahogyan az ikonfestő névtelenségben marad, azért, hogy az üzenetet minél hitelesebben átadhassa, ugyanúgy kell keresnünk és teljesítenünk a mi magunk kapott szent küldetését, ott, ahova Isten állított bennünket egyenként. Ezt az üzenetet is vigyük magunkkal ezen az ünnepen, amit az ikonfestő imájában a következőképpen fogalmazott meg:

*„Te örök Ura mindannak, ami létezik,
Világosítsd meg és vezesd lelkemet,
Szolgád szívét és szellemét,
Vezesd kezét,
Hogy méltóképpen és tökéletesen ábrázolhassam arcoat,
dat,*

Szűzanyáét és összes szentjeidet, Szentegyházad dicsőségére, szépülésére és örömére. Ámen.”

Kívánom az alkotónak, a Damaszkuszi Szent János Ikonfestő Kör tagjainak, a kör vezetőjének, Monostory Viktóriának, hogy adjon Isten még sok erőt és hitet ahhoz, hogy az ima szellemében végzett missziós munkájukat sokáig folytassák.

Kívánom, hogy hitvalló alkotásaikkal bearanyozzák mindennapjainkat és emelkedetté, istenközelivé tegyék ünnepeinket, úgy ahogyan a mai napunkat is bearanyozza ez a kiállítás, amelyet ezúttal megnyitok.

Henczel Szabolcs templomigazgatóval és Pápai Lajos győri megyéspüspökkel az ikonkiállításon

A MÚLT KÖTELEZ

*Elhangzott Mosonmagyaróváron, a Hansági Múzeumban,
2007. április 6-án*

Hölgyeim és Uraim!

A Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés nevében tisztelettel köszöntöm önöket a Hansági Múzeum megalakulásának 125. évfordulójára rendezett kiállításon.

Azt gondolom, hogy minden intézmény életében fontos az évforduló, különösen akkor, ha ilyen nagy múltra tekint vissza, mint a mosonmagyaróvári Hansági Múzeum.

Hazánkban különösen a 19-20. század fordulója szolgáltatta azt a közösségi-szellemi bázist, amelynek talaján országszerte létrejöttek a vidéki múzeumok. Megyénkben három város is megelőzte a múzeumalapítással ezt az időszakot. Elődeink szellemiségét és nagyszerűségét dicséri, hogy a vidéki múzeumok sorában elsőként Győrben, közel 150 évvel ezelőtt alakult meg a mai múzeum jogelődje. Ezt követte mintegy 140 évvel ezelőtt a soproni múzeum alapítása, majd pedig 125 évvel ezelőtt ebben a városban, az akkori Magyaróváron kezdte meg működését a múzeumi gyűjtemény jogelődje, Mosonmegyei Történelmi és Régészeti Egylet néven.

Ivánfi Ede nevét és munkásságát bizonyára minden helytörténész jól ismeri a városban. Ő volt az, aki eredményesen bábáskodott a múzeum létrehozásán, akinek a múzeum iránti elhivatottságát becses érem- és pecsétgyűjteménye is meggyőzően bizonyítja.

A kezdetben nehézkesen induló, majd egyre szaporodó gyűjtemény 1912-ben kapott először önálló helyet, Moson vármegye közönségének jóvoltából. Nehéz esztendőök voltak a két világháború éve, amikor jelentős veszteségek érték a gyűjteményt. A második világháború végére a már csak formálisan működő múzeumi egylet is megszűnt, s a

múzeumot államosították, majd 1962-ben a Győr-Sopron Megyei Múzeumi Igazgatósághoz került a gyűjtemény. 1982-ben a Cselley-ház átadásával, méltó elhelyezést kapott az iparművészeti kiállítás, a Római-kori kőtár és a Gyurkovich-gyűjtemény. A 90-es évek közepén pedig a régi épület felújításával az állandó kiállítás is megújulhatott.

A múzeum eddigi története során sokszor voltak nehéz évek, vagy évtizedek, amikor a múlt kulturális értékeit megőrizni és megmenteni iparkodó szakembereknek a támogatás szűkösségével kellett szembe néznie. Ez sajnos, napjainkra is vonatkozik. Köztudott, hogy a jelenlegi kormány és ágazati miniszter által diktált gazdasági megszorítások miatt a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat fenntartásában működő intézmények költségvetését jelentősen csökkentenünk kellett 2007-ben. Ezt igyekeztünk olyan formában megtenni, hogy az intézményi átalakítások során a szociális, egészségügyi, oktatási és kulturális intézmények a lehetőségekhez képeset a legkevesebb megcsökkentést szenvedjék el. A központi forráselvonások miatt viszont a kényszerű intézkedések a múzeumainkat is sújtják.

A múzeumi gyűjtemények feladata, vagy ha úgy tetszik, küldetése mégis fontos. Hiszen egy múzeum alapvető küldetése – a gyűjtemény bemutatása mellett –, hogy a rábízott kulturális javakat őrizze meg az örökkévalóság számára, a jövő nemzedékek okulására. A megőrzésnek és az értékek továbbörökítésének akkor van értelme, ha az bennünket, ma élőket – az okuláson túl – az értékelvű, tartalmas jelen alakítására vezet.

Rend és rendszerezés. Ezt üzenik a múzeumi gyűjtemények, és megmutatják azt a rendet, amely szerint a régiek szervezték életüket. Rend, hagyomány, érték, mindennapok és ünnepek tárgyai. Erre a mai napon különösen fontosnak tartom felhívni a figyelmet. A mai napon, nagypénteken – amennyiben a hagyományőrzést, az értékekre való figyelmet tényleg fontosnak tartjuk – helye van annak,

hogy legalább egy kis időre elgondolkodjunk múlton, jelenen és jövőn, és az abba helyezett egyéni és közösségi életünkön.

A hagyomány és az értékek helye a múzeum nagyon is alkalmas erre, hiszen ha megtekintjük a néprajz gyűjtemény tárgyait, szobabelsőjét, a falon a mives feszületet, akkor ráérezünk arra, hogy eleink mennyire tudták, hogy hol van az a Közep, ahonnan az életet remélhették. Ma nagypéntek van, de következik az öröm- és reményteli húsvét. A régieknek megújulásban vetett, reményt adó hitét kívánom ma itt személy szerint önöknek, az önök városának, megyénknek és hazánkunk egyaránt, így húsvét ünnepéhez közeledvén.

Hogy az ünnepek valódi tartalma feltölthessen a további hétköznapiakra, arra a közös munkára, amelyet az adott körülmények között vagy ellenére, de mindenképpen köteleességünk elvégezni. Erre éppen az itt bemutatott múlt kötelez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Napjainkban, amikor a múzeumi működés egészének ártékelése folyik világszerte, a múzeumok egyre fontosabb művelődési színterekké válhatnak megújuló küldetésük tükrében. S azt gondolom, hogy a korábbi feladatok megőrzése mellett a szakembereknek arra kell most felkészülniük, hogy a múzeum teljes körűen nyitott, aktív és fogadóképes intézmény legyen. Ehhez kívánok elkötelezett hitet és eredményes munkát az intézmény munkatársainak.

TARTALOM

I. A hűség embere

(rendhagyó életrajz)

A hűség embere.....9

Régi karácsony.....13

II. Kiütéses győzelem a negyedik menetben

(interjúk)

Felébreszteni a lelkiismeretet.....17

K.O. a negyedik menetben.....20

A fejlesztések és a beruházások nem állhatnak le.....23

Két választás, két győzelem, egy képviselő.....27

Folytatódik a kistelepülések elsorvasztása.....35

III. Hazugságok ellen szólva

(nyilvános beszédek)

Kereszténység, európaiság, magyarság.....39

A haza jövője a lelkekben dől el.....43

„Csak a múltnak a megbecsülésén
épülhet fel a jelen!”.....46

Nemcsak az országnak,
nekünk is át kell alakulnunk.....50

Nincs alku! A forradalom emléke tettekre kötelez.....54

Csak eszmék kovácsolnak a tömegeből nemzetet.....59

1956 a nemzet életerejének mércéje.....63

Hazugság fojtogatja '56 örökségét.....67

Hogy megmaradjunk... ..72

Harc az Igazságért.....75

A Trianon-kérdés visszafojtása

a nemzetet betegíti meg.....79

Hogy visszanyerjük nemzeté fejlődésünk esélyét.....85

Az áldozatvállalás példaképei.....89

Soha többé!.....94

Jó szomszédok maradunk!.....97

A nagy tettek csak a sok kicsiből szülehetnek.....99

Össze kell fogni a haza gyarapításáért.....	102
Sorskérdéseinkre választ a hitben gyökerező kultúra ad...	106
Fordítsuk a jövőre a múlt szellemi tőkéjét.....	110
A jövő megszelídíthető.....	114
Az igazság szolgálatába állított szellem ünnepe.....	117
Jövőépítés a szellem erejével.....	120
A képesség fontosabb az információnál.....	124
Iskolateremtők és templomépítők.....	127
Köszönet a Teremtés ajándékaiért.....	130
Hittel, meggyőződéssel Sopronért.....	133
Hazugságok útvesztőjében.....	138
<i>IV. Csak térkép e táj?</i>	
(parlamentari felszólalások, interpellációk)	
Főhajtás a hűségeselek előtt.....	143
Elvtársi osztogatás EU-s támogatásból.....	146
Felvehetetlen támogatások.....	152
Energetikai Program vagy kampányfogás?.....	154
Tökéletes érzéketlenség.....	156
Miniszter Úr, Önnek még térkép sem e táj?.....	159
A Kormány úttalan útjai.....	161
<i>V. „Cum Deo pro Patria”</i>	
(előadások, szakanyagok)	
Osztrák–magyar határmenti utak helyzete.....	165
Az észak-déli közlekedési tengely megvalósulásának regionális jelentősége.....	172
Brüsszelig is elhallatszik a szavunk?.....	178
Folytatni kell Európa egyesítését.....	185
<i>VI. Felemelt lélekkel</i>	
(gondolatok a kultúráról)	
Gyökér nélkül elszáradunk.....	193
Storno fecit.....	296
Szolgálatra termett.....	200
Sopron csillaga.....	203
A sokarcúság bűvöletében.....	206
A hazahozott Párizs.....	209

Erdélyi fejedelemportrék.....	212
Híradás a megmaradás erőfeszítéséről.....	216
Aranyló fényben.....	219
A múlt kötelez.....	223

ISSN 1217-744X

ISBN ISBN 978-963-87505-8-7

Kiadja a Kereszténydemokrata Néppárt

Országgyűlési Képviselőcsoportja

Felelős kiadó: **dr. Semjén Zsolt** frakcióvezető

Szerkesztés, tördelés: KDNP sajtószolgálat

Borító és typográfia: **Brém-Nagy Ferenc**

Nyomdai munka: Multiszolg Bt.

Felelős vezető: **Kajtor István**